

Vestigii hallstattiene timpurii și mijlocii din nord-estul Transilvaniei

George G. MARINESCU

Cuvinte cheie: repertoriu arheologic, Hallstatt timpuriu, așezări, fortificații, Transilvania de Nord

Mots Clee: repertoire arheologique, première age du fer, établissements, fortifications, NE de la Transylvanie

Arealul geografic în discuție este delimitat la nord și est de masivele muntoase ale Carpaților Orientali, de bazinul mijlociu al Mureșului la sud și de cel al Someșului Mic și Valea Fizeșului spre vest, fiind un teritoriu care din punct de vedere administrativ se suprapune în cea mai mare parte peste actualul județ Bistrița-Năsăud, zonele lui limitrofe aparținând zonei răsăritene a județului Cluj, respectiv nordul județului Mureș.

Relativa izolare a zonei a creat și pentru această perioadă premisele unei evoluții atipice și un conservatorism accentuat, ilustrat prin caracterul descoperirilor. Teritoriul în discuție, deși este bine reprezentat prin vestigii arheologice aparținând primelor etape din prima epocă a fierului (Ha B-C) a beneficiat relativ târziu de cercetări arheologice sistematice, începând doar cu a doua jumătate a secolului al XX-lea. O atenție deosebită a fost acordată doar fortificațiilor de refugiu, Ciceu-Corabia „Măgura” [28a]¹, Sărățel „Dealul Cetății” [72a], Dej „Dealul Florilor” [40] sau Dumitrița „Cetate” [46], în timp ce așezările deschise au rămas doar parțial sau deloc cercetate. De cele mai multe ori săpăturile arheologice care au surprins vestigii din perioada analizată, au fost rezultatul unor cercetări care vizau alte epoci istorice, de aceea ele au fost doar parțial investigate și în majoritatea cazurilor au fost doar semnalate în literatura de specialitate. În această categorie se pot integra așezările deschise cercetate la Stupini „Vătaștina” [81a], „Fânațele Archiudului” [81c], Herina „Dealul Morii” [52a], Ocnița „La Ștefăluca” [64b], Vermeș „Căminul Cultural” [95b], Fântânele „Rât” [48b] etc. În mod similar și în studierea inventarului arheologic, există diferențe generate de anumite tendințe subiective ale cercetării. Cercetarea de specialitate s-a axat mai mult pe semnalarea și prezentarea unor descoperiri de metal (piese izolate și depozite de bronz, obiecte din fier), în timp ce alte aspecte ale culturii materiale (ceramică, obiecte din lut ars, os sau piatră) sunt rar sau deloc amintite. De altfel, pe parcursul mai multor decenii în depozitele MJBN a fost adunat mult material ceramic rămas în cea mai mare parte inedit. În aceste condiții, pentru conturarea unei imagini cât mai veridice a evoluției istorice în primele etape de la începutul primei epoci a fierului, am considerat oportună dar și necesară realizarea unui *Repertoriu arheologic* care să prezinte în mod unitar descoperirile specifice acestei etape și care, prin informațiile noi, să contribuie la mai buna cunoaștere a acestei perioade în spațiul nord transilvănean dar și în Transilvania, în general. Necesitatea unei astfel de contribuții este întărită și de situația actuală, prima epocă a fierului și în special etapa sa timpurie și mijlocie nu au beneficiat de un astfel de *Repertoriu*, în situația în care toate celelalte epoci au un asemenea instrument științific². Totodată prezentul *Repertoriu* privind Hallstatt-ul timpuriu și mijlociu, sperăm că va contribui la realizarea unui *Repertoriu arheologic* general al județului Bistrița-Năsăud, lucrare a cărei realizare a fost amânată din cauze obiective și subiective de mai multe ori pe parcursul timpului.

În elaborarea repertoriului arheologic privind descoperirile din prima epocă a fierului (Ha B-C), s-a optat pentru o prezentare în detaliu (istoricul descoperirii, structura, valoarea documentară, încadrarea cronologică

1 Numărul din cadrul parantezelor pătrate reprezintă poziția pe care o are localitatea, respectiv punctul topografic, în cadrul repertoriului arheologic, aici fiind regăsite și trimiterele bibliografice.

2 Marinescu 1984 a (Hallstatt târziu); 1989 (epoca romană); 1993, 1995 (sfârșitul epocii bronzului); 1994 (cultura Coțofeni); Gaiu 2000a (sec. VII-X e.n.); Gaiu 2003 (sec. V-VI e.n.); Vaida 2006 (descoperiri celtice sec. IV-II î.e.n.).

George G. Marinescu

Complexul Muzeal Județean Bistrița-Năsăud

e-mail: georgemarinescu_bn@yahoo.com

etc.), prin oferirea a cât mai multor informații legate de topografie și de descoperirea în sine. Pe parcursul prezentării descoperirilor s-a acordat o atenție sporită punctelor topografice unde au avut loc cercetări arheologice sistematice (șantiere, sondaje, observații de teren amănunțite) sau unor descoperiri izolate care au o mare însemnătate arheologică (cronologică sau documentar-științifică). În cadrul repertoriului au fost cuprinse și descoperiri mai puțin cunoscute sau inedite, care cu această ocazie sunt analizate unitar și introduse pentru prima dată în circuitul științific. Unele descoperiri au fost verificate prin cercetări de teren, multe din cele semnalate în trecut fiind reconfirmate, existând însă și cazuri când vechile puncte topografice nu au mai putut fi identificate pe teren datorită informațiilor lacunare sau uneori contradictorii. Din punct de vedere metodologic s-a optat pentru o prezentare alfabetică a localităților de unde provin materiale arheologice din prima epocă a fierului, fiecareia corespunzându-i un număr de ordine care coincide cu cel din harta descoperirilor (Fig. 1). După numele actual al fiecărei localități, urmează în cadrul parantezelor pătrate, denumirile în limba română, maghiară sau germană³, după care este precizată forma administrativă actuală (sat, comună, oraș) și apartenența administrativă (comună, județ). Precizarea denumirilor localităților în maghiară, germană sau vechile nume românești, este utilă, mai ales pentru identificarea unor descoperiri vechi care au intrat în literatura de specialitate sub altă denumire sau pentru corectarea unor greșeli care au apărut pe parcursul timpului în cercetarea științifică. Fiecărui punct topografic îi corespunde o literă mică, în cadrul său fiind prezentate descoperirile efectuate în punctul precizat de pe raza localității. Repertoriul încercă oferirea a cât mai multor informații legate de: punctul topografic, atunci când există și alte denumiri pentru același toponimic au fost și ele amintite, precizarea exactă a acestuia față de repere fixe (vatra satului, drumuri, râuri, numere de case) prin distanțe și puncte cardinale; informații legate de condițiile descoperirii (anul, numele descoperitorului, sol etc.), descriere succintă a descoperirii și date despre cercetări ulterioare. Fiecare descoperire a fost încadrată cronologic în condițiile cercetării actuale, unele descoperiri vechi fiind reevaluate și reconsiderate cronologic. De asemenea, fiecare punct topografic este însoțit de o bibliografie selectivă, citându-se literatura de bază care cuprinde prima publicare a piesei, ori cea care aduce contribuții importante în ceea ce privește piesa sau descoperirea, încadrarea cronologică, culturală etc. În condițiile în care multe dintre descoperiri provin din cercetări de suprafață s-a considerat utilă și amintirea bibliografiei care menționează situl arheologic pentru materiale arheologice încadrate în alte epoci istorice, în felul acesta putând fi observată diversitatea locuirii pe parcursul timpului. De asemenea, am considerat utilă introducerea codului de sit și a codului LMI prin care se pot afla mai multe date referitoare la descoperirile arheologice din diverse epoci și a coordonatelor geografice exacte. Repertoriul este susținut de 42 de planșe în cadrul cărora o prioritate a avut-o ilustrarea materialului ceramic în cea mai mare parte inedit. În cadrul ilustrației au fost incluse și o serie de descoperiri anterior publicate, care acum au beneficiat de noi desene, unele dintre ele fiind refăcute, cum sunt cele de la Sărățel „Dealul Cetății” sau Herina „Dealul Morii”. În condițiile în care materialul metalic descoperit în nord-estul Transilvaniei, aparținând acestei perioade, este bine cunoscut în literatura de specialitate, s-a considerat inoportună redarea exhaustivă a acestuia, rezumându-ne să ilustrăm doar unele piese inedite sau care au beneficiat de noi desene. Sperăm că *Repertoriul* de față, care se dorește un instrument de lucru, supus în permanență modificărilor datorate noilor cercetări cât și viitoarelor descoperiri arheologice, să ofere specialiștilor dar și celor interesați de arheologie noi date care să contribuie la o mai bună cunoaștere a acestei perioade în spațiul intracarpatic.

1. Agrișu de Jos, [Alsóegres –u], sat, com. Șieu-Odorhei, jud. Bistrița-Năsăud.

În vatra satului, în jurul casei lui Pop Pompei (nr. 58), în 1963, Șt. Dănilă a identificat în urma unei periegeze o așezare antică de pe suprafața căreia a fost adunat material ceramic. O nouă cercetare efectuată în septembrie 1977, de G. Marinescu, a dus la adunarea unui nou lot de material ceramic, care a permis încadrarea așezării în Bronzul târziu (cultura Wietenberg și Noua), fiind descoperite și câteva fragmente ceramice mărunte datate în Hallstatt-ul timpuriu.

Bibliografie: Marinescu 1986, p. 55, nr. 1; Dănilă 1989, p. 5; Andrișoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 135, nr. 3; Marinescu 1995, p. 49, pl. I/1-8; Marinescu 2003b, p. 58/1, 323/a; Boroffka 1994, p. 13, nr. 3 (pentru Bronz târziu).

Cod RAN

34798.01

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01274

3 Suciuc 1967; Boca 1971.

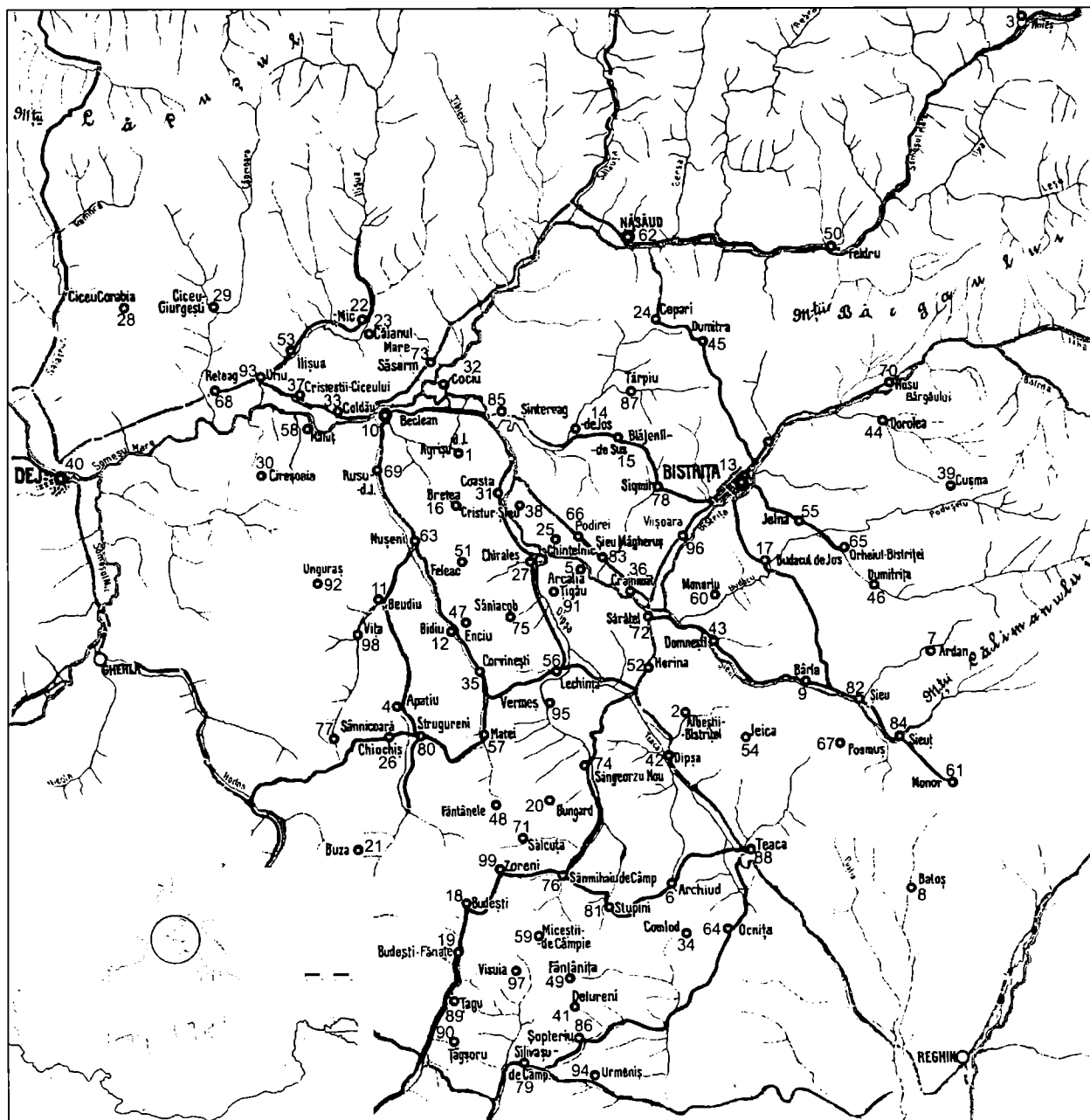

Figura 1 - Harta descoperirilor din Hallstatt-ul timpuriu și mijlociu (Ha B-C) din nord-estul Transilvaniei

1 - Agrișu de Jos; 2 - Albeștii Bistriței; 3 - Anieș; 4 - Apatiu; 5 - Arcalia; 6 - Archiud; 7 - Ardan; 8 - Batoș; 9 - Bârla; 10 - Beclean; 11 - Beudiu; 12 - Bidiu; 13 - Bistrița; 14 - Blăjenii de Jos; 15 - Blăjenii de Sus; 16 - Bretea; 17 - Budacu de Jos; 18 - Budești; 19 - Budești-Fănațe; 20 - Bungard; 21 - Buza; 22 - Căianu Mic; 23 - Căianu Mare; 24 - Cepari; 25 - Chintelnici; 26 - Chiochiș; 27 - Chiraleș; 28 - Ciceu Corabia; 29 - Ciceu Giurgești; 30 - Cireșoia; 31 - Coasta; 32 - Cociu; 33 - Coldău; 34 - Comlod; 35 - Corvinești; 36 - Crainimăt; 37 - Cristești Ciceului; 38 - Cristur Șieu; 39 - Cușma; 40 - Dej; 41 - Delureni; 42 - Dipsa; 43 - Domnești; 44 - Dorolea; 45 - Dumitra; 46 - Dumitrița; 47 - Enciu; 48 - Fântânele; 49 - Fântânița; 50 - Feldru; 51 - Feleac; 52 - Herina; 53 - Ilișua; 54 - Jeica; 55 - Jelna; 56 - Lechința; 57 - Matei; 58 - Măluț; 59 - Miceștii de Câmpie; 60 - Monariu; 61 - Monor; 62 - Năsăud; 63 - Nușeni; 64 - Ocnita; 65 - Orhei Bistriței; 66 - Podirei; 67 - Posmuș; 68 - Reteag; 69 - Rusu de Jos; 70 - Rusu Bârgăului; 71 - Sălcița; 72 - Sărățel; 73 - Săsarm; 74 - Sângerozu Nou; 75 - Sâniacob; 76 - Sânmihailu de Câmpie; 77 - Sânnicoară; 78 - Sigmir; 79 - Silivașu de Câmpie; 80 - Strugureni; 81 - Stupini; 82 - Șieu; 83 - Șieu Măgheruș; 84 - Șieut; 85 - Șintereag; 86 - Șopteriu; 87 - Târguș; 88 - Teaca; 89 - Șagu; 90 - Țăgșoru; 91 - Țigău; 92 - Unguraș; 93 - Uriu; 94 - Urmeniș; 95 - Vermeș; 96 - Vișoara; 97 - Visuia; 98 - Vița; 99 - Zoreni.

2. Albeștii Bistriței, [Ferihaza, Fehéregyház, Kisfehéregyház –u; Weisskirchen –g], sat, com. Galații Bistriței, jud. Bistrița-Năsăud.

a) Pe un platou numit de localnici „*Neteda*”, situat la nord de sat, se semnala încă din 1870, o așezare antică pe suprafața căreia se găseau „*cioburi negre și roșii, iar la 500 m mai spre nord, descoperirea a două celturi de bronz, ceramică antică și greutăți de lut*”. Posibil ca în acest punct să fie o așezare din prima epocă a fierului. Nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Notizzen 1871, p. 498-499; Soroceanu 1995, p. 50, n. 170; Marinescu 1995, p. 50/b; Marinescu 2003b, p. 324/b; Marinescu 2005, p. 273, nr. 2.

b) În grădinile caselor situate la nord-est de Biserica evanghelică, teren cu expunere în pantă ușoară, în urma unei periegeze efectuate în 1960 de Șt. Dănilă, au fost descoperite fragmente ceramice aparținând epocii bronzului (cultura Noua, probabil și cultura Wietenberg) și Hallstatt-ului timpuriu. Pe suprafața proaspăt arată au fost observate resturi de arsură, chirpic și cenușă care indică urmele locuirii preistorice.

MJBN nr. inv. 5695-5702

Bibliografie: Marinescu 1986, p. 55, nr. 2; Dănilă 1989, p. 6, nr. 1; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 135, nr. 7; Boroffka 1994, p. 93, nr. 524; Marinescu 1995, p. 50, pl. I/11-16; Marinescu 2003b, p. 58, nr. 2, 324/a (pentru Bronz târziu).

Cod RAN 33293.02

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01277

c) În punctul numit „*Pe Podirei*”, situat la est de sat, spre Jeica, în urma unei cercetări de suprafață efectuată de Șt. Dănilă în 1966, a fost identificată o așezare aparținând epocii bronzului, cultura Wietenberg și Noua. În partea centrală a platoului, s-au descoperit fragmente ceramice de tip hallstattian, de culoare neagră canelată (pl. I/1-4, 6). Au mai fost descoperite și câteva greutăți de la războiul de țesut vertical, fragmente de râșniță și o fusaiolă din lut ars. Pe suprafața proaspăt arată au fost sesizate resturi de chirpic, arsură și cărbune. La circa un kilometru de acest punct au fost identificate izvoare de apă sărată. Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBN nr. inv. 5511-5519

Bibliografie: Marinescu 1986, p. 55, nr. 2; Dănilă 1989, p. 7, nr. 2; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 135, nr. 7; Marinescu 1995, p. 50, pl. I/17, II/1-3; Marinescu 2003b, p. 58/ 2, 324 b (pentru Bronz târziu).

Cod RAN 33293.01

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01276

3. Anieș, [Dómbhát –u], sat, com. Maieru, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul „*Dealul Cetății*”, pe Valea Anieșului, în anul 1982, în urma unei descoperiri întâmplătoare, au fost găsite mai multe piese de bronz, dintre care sigure sunt două celturi întregi care au ajuns în colecția satească din Maieru, organizată de profesorul Sever Ursa. Locul exact al descoperirii este nesigur, unele informații indicând platoul cetății, iar altele poalele acestui deal. Ele provin aproape sigur dintr-un depozit care s-a pierdut după descoperire, deși nu excludem posibilitatea ca piese dispartate să se mai afle la diverși locuitori sau la descoperitori. Unul din celturi are gura concavă, buza ușor îngroșată, iar pe o față laterală prezintă o fisură din vechime. Dimensiuni: L = 12,5 cm, l tăiș = 5,4 cm, Dg = 3,4 x 4,5, Ag = 9 cm, G = 300 g. Celălalt are gura ușor concavă, buza îngroșată, decorul fiind compus din două linii în relief. Dimensiuni: L = 9,5 cm, l tăiș = 3,5 cm, Dg = 2,2 x 2,5 cm, Ag = 6 cm, G = 85 g. Ambele piese au o patină verzui-albicioasă ce trădează un bronz de slabă calitate.

Datăre: Ha B₁-B₂ (sec. X – IX î.e.n.).

Muzeul „*Cuibul Visurilor*” Maieru

Bibliografie: Dănilă 1986, p. 127, pl. III/2, 3; Dănilă, 1989, p. 7; Marinescu 2002, p. 25 sqq., pl. I/2,3; Marinescu 2005, p. 266, Abb. 2, 3, Taf. I / 2-3; Ciugudean, Luca, Georgescu 2008, p. 47, nr. 3.

4. Apatiu, [Dellőapáti, Aphathy –u], sat, com. Chiochiș, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „*Crucile Drumului*” sau „*Crucea Drumului*”, se semnalează o așezare antică aparținând mai multor epoci. De pe suprafața sa în MJBN au ajuns fragmente ceramice din Hallstatt-ul timpuriu (pl. I/5,7). Nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Marinescu 1989, p. 5a (pentru epoca romană).

b) În vatra satului, în jurul *casei Abody*, în 1980, s-au găsit fragmente ceramice din epoca bronzului (cultura Wietenberg) și Hallstatt-ul timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Marinescu 1995, p. 50, pl. II/4-11; Marinescu 2003b, p. 324, pl. II/4-11 (pentru Bronz târziu).

Cod RAN 33033.02
cod LMI 2004 BN-I-s-B-01280

c) În 1982 cu prilejul înființării unei livezi intensive, în punctul „*Livadă*” situat în vatra satului, lângă casa locuitorului Orban Ștefan (nr. 74), au fost descoperite fragmente ceramice aparținând culturii Wietenberg și fragmente mărunte hallstattiene ornamentate cu caneluri verticale (pl. I/8, 9). Materialul se păstrează în MJBN, nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Marinescu 1995, p. 50, pl. II/12; Marinescu 2003b, p. 324, pl. II/12 (pentru Bronz târziu).

d) La ieșirea din sat, spre Bozieș, în dreapta drumului s-a găsit ceramică mărunță, sigur de Hallstatt timpuriu, ce se păstrează în MJBN.

5. Arcalia, [Árókalja –u; Kallesdorf –g], sat, com. Șieu-Măgheruș, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „*Dealul Cetății*”, într-o pădure aflată la marginea satului, după o ploaie torențială în 1793, au fost găsite, întâmplător, două roți de car din bronz cu patru spițe simple și cu nervuri inelare, cu un diametru de 0,80 m. Alături de ele au mai fiind găsite și șapte „*brățări*” de bronz, probabil bucșe de car, de formă circulară. Este posibil ca piesele să fi făcut parte dintr-un depozit, risipit ulterior.

Date: Ha B₃-C, sec. VIII-VII î.e.n., seria Vințu de Jos – Vaidei.

MNIV

Bibliografie: Roska 1942, p. 30, nr. 11 (bibl. veche); Rusu 1963, p. 210, nr. 2; Dănilă 1972, p. 91-92; Petrescu-Dâmbovița 1977, p. 33-34, 161, pl. 383/1-2, încadrează greșit roata descoperită la Abos la Arcalia, p. 365, pl. 383/1; Hansen 1992, p. 375 sqq., fig. 3b; Rusu 1994, p. 167-183, pl. I/ 3 a-b; Kacsó 2007a, p. 83; Ciugudean, Luca, Georgescu 2008, p. 47, nr. 4.

Cod RAN 34716.01
cod LMI 2004 BN-I-s-A-01281

b) În *stânga drumului Sărățel-Arcalia*, la cca. 300-500 m vest de o movilă, probabil un tumul aplatizat cu un diametru de 15-20 m, situat la cca. 500 m est de fostele grajduri ale CAP-ului, în 1979, cu prilejul unei cercetări de suprafață efectuată de G. Marinescu și C. Gaiu, au fost găsite fragmente ceramice preistorice, aparținând epocii bronzului (culturii Wietenberg și probabil Noua) și câteva fragmente hallstattiene, dar și medieval timpurii specifice secolelor VIII-IX e.n. Materialele se află în MJBN, nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Dănilă 1972, p. 91, n. 28; Marinescu 1980, p. 34; Dănilă 1989, p. 9; Marinescu 1995, p. 50, pl. II/13-15, III/1-13; Boroffka 1994, p. 16, nr. 25 (pentru Bronz târziu); Gaiu 2000a, p. 379, nr. 1 (pentru epoca medievală timpurie sec. VIII-IX e.n.).

Cod RAN 34716.02
cod LMI 2004 BN-I-s-B-01282

c) În punctul „*În Peri*”, situat la cca. 800 m de tumul, peste pârau, o periegheză efectuată de G. Marinescu și C. Gaiu în 1979, a dus la descoperirea de fragmente ceramice din mai multe epoci printre care și din Hallstatt-ul timpuriu (pl. I/10,11). Nu s-au făcut alte cercetări.

6. Archiud, [Szászkerked, Mezöerked –u], sat, com. Teaca, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „*Fundătura*”, situat în partea de sud-vest a satului, prin cercetări de suprafață efectuate de Șt. Dănilă, a fost identificată o întinsă așezare antică. În 1961, D. Protase și Șt. Dănilă, au făcut aici un mic sondaj de verificare, pe care l-au continuat în anii 1963-1966 printr-o săpătură sistematică fiind trasate în total, 23 de secțiuni și au fost dezvelite, total sau parțial, mai multe complexe, din diverse epoci (neolitic, epoca bronzului Wietenberg și Noua, Hallstatt, Latène, epocă romană, postroman, sec. VII-VIII și medieval târziu). Sporadic sau

grupat, în suprafața cercetată au apărut și materiale hallstattiene timpurii (pl. II/1-4), fără a se putea identifica un strat de cultură continuu. Fragmente ceramice din prima epocă a fierului au apărut sporadic și la reluarea săpăturilor de către C. Gaiu în 1990. Cercetarea arheologică s-a concentrat mai mult asupra așezării daco-romane și medieval timpurii, complexele preistorice fiind doar parțial săpate și fără precizări stratigrafice.

MJBN, nr. inv. 22312-22318.

Bibliografie: Popescu 1962, p. 206; Popescu 1965, p. 559; Dănilă 1971, p. 268; Dănilă 1974, p. 458, 461-462; Marinescu 1984, p. 23, pl. XIX/1; Kacso 1987, p. 72; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 135, nr. 10; Andrițoiu, Vasiliev 1993, p. 102-103, n.5; Marinescu 1993, p. 5-6 (il.); Boroffka 1994, p. 16, nr. 26, Taf. 2/4; Sava 2002, p. 165-166; Marinescu, 2003b, p. 58, nr. 3; Kacsó 2007b, p. 44, 54, fig. 2/3; Protase 2008b, p. 120 (materialele sunt atribuite doar culturii Wietenberg) (pentru Bronz târziu); Gaiu 2000a, p. 379 sq., fig. 2, 3 (cu bibl. veche pentru epoca medieval timpurie sec. VII-VIII, XI-XII e.n.).

Cod RAN 35009.01

cod LMI 2004 BN-I-s-A-01283

b) Pe înălțimea „Dealul Fragilor”, situată la est de sat, în apropierea șoselei ce duce spre Teaca, în 1955 cetățeanul Sabău Simion făcând rigolă la vie, a găsit întâmplător, la adâncimea de 0,60 m, un depozit de bronzuri. Acesta era constituit din piese de harnașament, vârfuri de lance și săbii, circa 16 verigi de bronz și alte obiecte neprecizate. Din inventarul risipit al acestui depozit, s-au achiziționat de Șt. Dănilă pentru MJBN, prin cercetări întreprinse la fața locului, numai două cercuri îngroșate la extremități, cu diametrul de 12,5 cm, din bandă lată de 3,5 cm și groasă de 0,3 cm, folosite ca bucșe de la butucul roților de car. În sondajul efectuat la locul descoperirii nu au fost descoperite alte piese și nici fragmente ceramice, confirmând declarațiile localnicilor care nu amintesc de cioburi.

Date: Ha B₁ (sec. X î.e.n.), seria Moigrad-Tăuteu.

MJBN, nr. inv. 3313, 4870.

Bibliografie: Rusu 1963, p. 208; Popescu 1965, p. 559; Dănilă 1970, p. 434-5, fig. 5/5; Petrescu-Dâmbovița 1977, p. 126, pl. 298/5; Petrescu-Dâmbovița 1978, p. 139, nr. 211, pl. 225b; Dănilă 1989, p. 11, nr. 4; Rusu 1994, p. 169, pl. V/5-6; Marinescu 2002, p. 29; Marinescu 2005, p. 273, nr. 5; Ciugudean, Luca, Georgescu 2008, p. 47, nr. 5.

7. Ardan, [Árdány –u; Garndorf –g], sat, com. Șieu, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul „Fața Ardanelui”, o cercetare de suprafață efectuată în 1994 de C. Gaiu, a dus la descoperirea unei mici așezări preistorice. De pe suprafața arată a fost adunată ceramică măruntă, dar tipică pentru Hallstatt-ul timpuriu (pl. II/5-7). Nu au fost efectuate alte cercetări.

MJBN, nr. inv. 22276-22280.

8. Batoș, [Bátos –u; Batesch, Batsch, Bootsche –g], comună, jud. Mureș.

a) De pe teritoriul localității fără alte precizări topografice, pe parcursul secolului al XIX-lea s-a descoperit un depozit de bronzuri, care ulterior s-a risipit. Acesta avea în componența sa mai multe obiecte de bronz printre care și trei brățări și un vârf de lance, fragmentar (L = 10, 9 cm). În legătură cu obiectele de bronz, în vestul localității s-ar fi găsit și un vas bitronconic specific Hallstatt-ului târziu (sec. VI-V î.e.n.). Legarea depozitului de ceramică este doar ipotetică, astfel încât datarea lui în Ha C-D este nesigură.

MJMs nr. inv. 6282 (vârful de lance), MNBruc. (vas protodacic cu proeminențe)

Bibliografie: Horedt 1944, p. 108-109; Lazăr 1992, p. 40, n. 46; 47; Lazăr 1995, p. 65c (bibl. veche)

b) În punctul „Gledinel”, situat la 2 km nord de localitate, între o terasă a râului Luț și în stânga drumului ce duce spre Bistrița, în apropierea boriei ce delimitează cele două județe, au fost descoperite întâmplător fragmente ceramice din mai multe epoci printre care și din epoca bronzului (cultura Wietenberg) și Hallstatt-ul timpuriu.

Bibliografie: Lazăr 1975, p. 611, fig. 7/1-10; Lazăr 1992, p. 42; Boroffka 1994, p. 20, nr. 48; Lazăr 1995, p. 65

Cod RAN 115539.01

cod LMI 2004 MS-I-m-B-15342.01

9. Bârla, [Berlād –u], sat, com. Mărișelu, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul „Fața Bârlei”, cu ocazia construirii podului peste râul Șieu, la nord de șoseaua Mărișelu-Șieu, au fost descoperite întâmplător fragmente ceramice. În urma unei cercetări de suprafață efectuată în 1966 de Șt. Dănilă, a fost identificată o așezare preistorică (resturi de chirpic și arsură), fiind recuperate și fragmente ceramice caracteristice Hallstatt-ului timpuriu. În urma unei noi cercetări de suprafață efectuate de C. Gaiu (1995) a ajuns în MJBN, un nou lot de material ceramic databil în mai multe epoci, printre care și cioburi tipic hallstattiene, negre lustruite, decorate cu caneluri (pl. II/8,9).

MJBN nr. inv. 10562-10564

Bibliografie: Dănilă 1989, p. 24.

10. Beclean, [Betlen, Bethlen – u], oraș, jud. Bistrița-Năsăud.

a) Din puncte neprecizate, de pe teritoriul localității, în colecția Fr. Floth din localitate și în MNIT, au ajuns mai multe obiecte de bronz: un topor de luptă „baltag din bronz”, o daltă, un celt și un vârf de lance cu frunză lobată, datată în Bronz D. Pieseile aparțin cu probabilitate Bronzului târziu sau Hallstatt-ului timpuriu. De asemenea se amintește că au fost descoperite și „urne Villanova”.

Bibliografie: Neigebauer 1851, p. 292 (menționează numai baltagul); Gooss 1876, 14; Hampel 1892, p. 13; Marțian 1920, p. 8, nr. 52 (menționează baltagul și o daltă); Roska 1942, p. 39, nr. 96, fig. 34; Marinescu, Dănilă 1974, p. 77, nr. 3; Marinescu 2005, p. 273, nr. 6; Kacsó 2007a, p. 83.

b) În punctul „Lazu”, situat la sud-vest de localitate, într-o cercetare de suprafață efectuată în 1977 de G. Marinescu și C. Gaiu, au fost descoperite urme de chirpic și fragmente ceramice mărunte care indică existența în acest loc a unei așezări din Hallstatt-ul timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Dănilă 1986, p. 17, pl. IV/2.

c) În apropierea „Laminorului”, în urma unei cercetări de suprafață efectuate în 1986, de G. Marinescu și C. Gaiu, a descoperit urmele unei așezări preistorice, fiind recuperate fragmente ceramice caracteristice Hallstatt-ului timpuriu.

d) Din punctul „Dealul Bileagului” sau „Cetate” (351 m), situat pe malul nordic al Someșului Mare, în trecut s-ar fi găsit mai multe vestigii arheologice. Din informațiile lui M. Rusu în MNIT din Cluj-Napoca ar fi ajuns din acest punct ceramică hallstattiană timpurie. În urma unei cercetări de suprafață efectuate de G. Marinescu în anii 1980-1982, în MJBN ar fi ajuns ceramică neagră canelată tipică de Hallstatt timpuriu, care însă nu a putut fi identificată în depozitele MJBN. În 1998, în urma unor periegeze în acest punct a fost identificată o fortificație dacică. În anii următori, G. Florea, L. Vaida și L. Suciu au efectuat săpături arheologice sistematice care au relevat două nivele succesive de locuire, cu două etape de fortificare aparținând perioadei Latène. Pe parcursul cercetărilor nu au fost descoperite fragmente ceramice hallstattiene. În aceste condiții, până la noi cercetări este posibil, ca descoperirile de tip hallstattian menționate anterior să provină dintr-un punct situat undeva în perimetrul acestui deal, un alt punct fața de fortificația dacică. Existența unei așezări hallstattiene pe Dealul Bileagului, se poate presupune având în vedere și importanța strategică a locului, avantaje topografice care în mod sigur au fost observate și valorificate în Hallstatt-ul timpuriu.

Informații G. Marinescu

Bibliografie: Florea, Vaida, Suciu 2000, p. 223-225, fig. 3-4.

11. Beudiu, [Beud –r; Böd – u], sat, com. Nușeni, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În *vatra satului*, în jurul casei locuitorului Pop Ioan, (nr. 69), prin cercetări de suprafață efectuate de Șt. Dănilă, în 1972, au fost descoperite mai multe urme arheologice aparținând în special perioadei hallstattiene. Dintre ele amintim ceramică neagră canelată, două fusaiole de lut de formă conică, greutăți pentru războiul de țesut vertical, lustruitoare din piatră și un silex. S-au observat pe arătura proaspătă urme de arsură, cenușă și cărbune răvășite printre resturile de chirpic care indică locuințe distruse prin incendiere. Nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Dănilă 1989, p. 22.

Cod RAN 34093.02

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01291

b) În punctul „*Fundoaia*”, prin cercetări de suprafață efectuate în 1962 de Șt. Dănilă, a fost identificată o mare așezare preistorică cu mai multe niveluri de locuire printre care și din Hallstatt-ul timpuriu. De pe suprafața așezării a fost adunată multă ceramică (pl. III) aparținând unor vase bitronconice ornamentate cu caneluri verticale pe diametrul maxim și orizontale la baza gâtului intercalate prin creste verticale realizate prin aplicare (pl. III/5,10) sau prin împingerea pastei moi din interior spre exterior (pl. III/9), o greutate de lut (pl. III/7) și o fusaioală fragmentară (pl. III/4). Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBN nr. inv. 5406, 10370-10408.

Bibliografie: Marinescu 1994, p. 10 (pentru cultura Coșofeni); Marinescu 1995, p. 50, pl. IV/2; Marinescu, 2003b, p. 289, nr. 6; p. 325, pl. IV/2 (pentru Bronz târziu).

12. Bidiu, [Bödön – u], sat, com. Matei, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „*Staniște*”, loc situat la 1 km sud de sat, în stânga șoselei spre Corvinești, pe o terasă a văii Meleșului, printr-o cercetare de suprafață efectuată în 1962 de Șt. Dănilă, a fost identificată o așezare antică. În urma periegezei a fost adunată ceramică mărunță din mai multe epoci, în special de la sfârșitul epocii bronzului, fiind atribuită culturii Wietenberg sau Noua. Între fragmentele ceramice există și un ciob databil în Hallstatt-ul timpuriu. În 1998, C. Gaiu a efectuat o cercetare de suprafață, în același punct găsiind și ceramică hallstattiană mărunță, confirmând existența și a unui nivel de locuire din prima epocă a fierului.

MJBN nr. inv. 5401-5405

Bibliografie: Marinescu 1995, p. 51, pl. IV/8-13 (pentru Bronz târziu); Gaiu 2003 (pentru sec. V-VI e.n.).

Cod RAN 33676.01
cod LMI 2004 BN-I-s-B-01292

b) În punctul „*Popas*”, cercetări de suprafață efectuată de C. Gaiu în anul 2000, a dus la identificarea unei mici așezări preistorice. Pe baza materialului ceramic ajuns în MJBN, s-a constatat și existența unui nivel de locuire aparținând Hallstatt-ului timpuriu. Nu s-au efectuat alte cercetări.

Informații C. Gaiu.

13. Bistrița, [Beszterce –u; Bistritz, Nösen – g], oraș, jud. Bistrița-Năsăud.

a) La circa 1 km sud-est de locul unde a fost descoperită necropola Wietenberg, unde se află *Institutul de cercetări horti-viticole (ICHV)*, în 1962, Șt. Dănilă prin cercetări de suprafață și unele sondaje de mică amploare, a descoperit așezarea contemporană. Pe lângă materialele din epoca bronzului, au fost recuperate fragmente ceramice și greutate de lut ars, din prima epocă a fierului. Descoperirile hallstattiene timpurii au fost reconfirmate în 1976 printr-o nouă cercetare de suprafață efectuată de Șt. Dănilă, la sud de clădirea administrativă ICHV, în botul terasei, cu această ocazie fiind recuperate fragmente ceramice mărunte dar tipice (pl. II/10). Nu au fost făcute alte cercetări.

MJBN nr. inv. 1846, 1847, 1853, 1980, 2017, 2023, 2027, 2036, 2042, 2439, 2452, 2466, 2215, 2462, 2459, 9779, 9790, 10340-10359, 10416-22, 10432, 10442, 10465, 10468, 10483, 10493, 10495, 10502, 10535,

Bibliografie: Dănilă 1970, p. 431-432; Florescu 1991, p. 33, nr. 52; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 136, nr. 19; Boroffka 1994, p. 23, nr. 59, Taf. 13/1-3; Marinescu 1995, p. 51, pl. V/1-18 (pentru Bronz târziu).

b) În apropierea *gării CFR*, în primăvara anului 1977, a fost descoperit întâmplător un celt de bronz (pl. II/11). Celtul are gura dreaptă și îngroșată, corpul oval și secțiunea transversală. Decorat imediat sub buză cu trei linii orizontale paralele sub care sunt dispuse trei linii semicirculare în relief, pe una din fețe este perforat și deteriorat din vechime, tortița fiind ruptă din vechime. Patina este verzui-albicioasă.

Dimensiuni: L = 9,3 cm, Ag = 6,4 cm, G = 175 g.

Date: Ha B₁-B₂, sec. X-IX î.e.n.

MJBN nr. inv. 12160.

Bibliografie: Marinescu 1979d, p. 123, pl. I/1; Marinescu 2003a, p. 189, pl. 1/1; Marinescu 2005, p. 273, nr. 7b.

c) În punctul „*La Han*”, situat în partea de est a orașului cu ocazia unor lucrări edilitare au fost scoase la iveală vestigii arheologice. Săpături de salvare efectuate de G. Marinescu între 1972-1974, au dus la descoperirea

alături de materiale din alte epoci și a unor fragmente ceramice hallstattiene timpurii, indicând o locuire sporadică.

Bibliografie: Săpături G. Marinescu, rămase inedite; Dănilă 1974a, p. 471; Marinescu 1995, p. 52, pl. VI/18 (pentru Bronz târziu); Marinescu 1989, p. 7 sq. (pentru epoca romană); Marinescu 1994, p. 10 sq. (pentru cultura Coțofeni).

14. Blăjenii de Jos, [Blașfalăul de Jos –r; Alsóbalázsfalva –u; Unterblasendorf –g], sat, com. Șintereag, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În locul „Pe Șes” sau „Rățitel”, în malul unui pârau, în 1952, a fost descoperit întâmplător un depozit de bronzuri (pl. IV/1-7). Din acest depozit au fost recuperate cinci celturi, din care unul cu gura concavă și patru cu marginea dreaptă și colțul posterior al tăișului tras puțin înapoi și două seceri cu limbă la mâner varianta Gyermely, dintre care una întreagă și alta fragmentară. Alte două celturi au fost pierdute.

Datare: Ha B₂, (sec. IX î.e.n.), seria Sângeorgiu de Pădure-Fizeșu Gherlii.

MJBN nr. inv. 495-500, 516.

Bibliografie: Petrescu-Dâmbovița 1954, p. 277-292; Petrescu-Dâmbovița 1977, p. 140, 343/1-7; Petrescu-Dâmbovița 1978, p. 148, nr. 249, pl. 245 B; Rusu 1963, p. 209, nr. 1; Marinescu 2002, p. 35; Marinescu 2005, p. 273 sq., nr. 8; Ciugudean, Luca, Georgescu 2008, p. 47, nr. 9.

b) În punctul „La Cruce”, un mic platou situat la intrarea în sat, în dreapta drumului ce vine de la Șintereag, în urma unei cercetări de suprafață efectuată în 1980 de G. Marinescu și C. Gaiu, a fost identificată o mică așezare preistorică. De pe suprafața acesteia provin fragmente ceramice din epoca bronzului (cultura Noua) și Hallstatt timpuriu (pl. IV/8-11).

MJBN, nr. inv. 22284-22286.

Bibliografie: Marinescu 1986, p. 56, nr. 6; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 56, nr. 23; Boroffka 1994, p. 93, nr. 532; Marinescu 1995, p. 52, pl. VII/10-15, VIII/1-10 (pentru Bronz târziu); Marinescu 1994, p. 11 (pentru cultura Coțofeni).

Cod RAN 34921.01

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01293

c) În punctul „Poderei”, situat la nord de sat, în dreapta drumului ce duce la Târpui, Șt. Dănilă (1964) și G. Marinescu (1972), au făcut cercetări de suprafață. În urma acestor periegeze pentru MJBN au fost recuperate fragmente ceramice negre la exterior și roșii la interior, unele decorate cu caneluri caracteristice Hallstatt-ului timpuriu (pl. V/1-4).

MJBN nr. inv. 11211-11225.

Bibliografie: Marinescu 1995, p. 52 (pentru Bronz târziu).

15. Blăjenii de Sus, [Blașfalăul de Sus –r; Felsőbalázsfalva –u; Oberblasendorf –g], sat, com. Șintereag, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul „Cânepiște”, situat pe o terasă joasă în partea de sud a satului, în stânga șoselei ce duce la Bistrița, de o parte și alta a pârauului, pe grădinile primelor case, în urma unei periegeze efectuate de C. Gaiu, în 1996, a fost descoperită o așezare cu mai multe niveluri de locuire, printre care și din Hallstatt-ul timpuriu (pl. V/5,6). Nu au fost efectuate alte cercetări.

MJBN, nr. inv. 22282-22283.

Bibliografie: Gaiu 2003, p. 105 (pentru sec. V-VI e.n.)

16. Bretea, [Szászbréte, Magyarberéte –u], sat, com. Șieu Odorhei, jud. Bistrița-Năsăud.

a) Din punctul „În Pruni”, situat în partea sud-estică a satului, în MJBN a ajuns ceramică preistorică adunată de Șt. Dănilă. Analiza ceramicii indică o locuire aparținând epocii bronzului (Wietenberg III și Noua), dar și din Hallstatt-ul timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBN nr. inv. 5388, 9689-9695

Bibliografie: Marinescu 1979a, p. 96, n. 21/5; Marinescu 1986, p. 56, nr. 8; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 137, nr. 31 b; Marinescu 1995, p. 53, pl. IX/7-8; Marinescu 2003b, p. 328; Boroffka 1994, p. 27, nr. 91 (pentru Bronz târziu).

b) Din locul numit „*Fântâna Jugastrului*”, situat în partea sudică a satului, provin fragmente ceramice și unelte din piatră din mai multe epoci printre care și din Bronzul târziu (cultura Noua) și Hallstatt-ul timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Marinescu 1986, p. 56, nr. 8; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 137, nr. 31d; Marinescu 1995, p. 53, pl. IX/13-14, X/1-2; Marinescu 2003 a, p. 328 (pentru Bronz târziu)

Cod RAN 34814.03
cod LMI 2004 BN-I-s-B-01297

17. Budacu de Jos, [Budacul Săsesc –r; Szászbudak –u; Deutschbudak –g], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

La sediul GAS (fosta casă parohială evanghelică), pe terasa ocupată satul actual, în urma unei cercetări de suprafață efectuată în 1962 de Șt. Dănilă, în grădina casei, au fost descoperite fragmente ceramice din mai multe epoci printre care și din Hallstatt-ul timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Dănilă 1989, p. 55; Marinescu 1995, p. 53, pl. XI/12-13; Marinescu 2003b, p. 328 (pentru Bronz târziu); Gaiu 2003, p. 105 sq. (medieval timpurii sec. V-VI e.n.)

18. Budești, [Budateleac –r; Budatelke –u], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „*Hârtoape*”, în urma unor descoperiri izolate au fost găsite patru celturi din bronz, care probabil făceau parte dintr-un depozit risipit.

Celt cu marginea îngroșată, gura ușor alungită, cu profilul zvelt și secțiunea corpului ovală. Lama separată de corp se lățește mult spre tăișul convex și ascuțit. Toarta mai păstrează urma ciotului de turnare iar corpul este ornamentat cu linii paralele în relief. Dimensiuni: L = 10,7 cm; Ag = 5,6 cm; G = 180 g.

Celt cu buza dreaptă și ușor îngroșată, corpul scurt și oval în secțiune. Ornamentul este compus din linii paralele verticale într-un decor șters. Toarta rombică în secțiune păstrează urma ciotului de turnare. Dimensiuni: L = 9,1 cm; Ag = 6,2 cm; G = 150 g.

Celt cu gura dreaptă și ușor îngroșată, corpul de secțiune ovală. Decorat sub buză cu două dungi în relief sub care sunt plasate câte două benzi în relief. Toarta rombică în secțiune păstrează urma ciotului de turnare. Dimensiuni: L = 8,6 cm; Ag = 5,8 cm; G = 170 g.

Celt cu gura dreaptă și îngroșată, decorat cu linii în relief ce formează prin întretăiere două triunghiuri sau în X, toarta este ruptă din vechime. Dimensiuni: L = 8,7 cm; Ag = 5,8 cm; G = 175 g.

Colecția Școlară Budești, organizată de prof. Gh. Gherman, unul fiind preluat de MJBN, nr. inv. 11029.

Datare: Ha B₂-B₃

Bibliografie: Marinescu, Dănilă 1974, p. 68-74, pl. I/2-4; Marinescu, Dănilă 1976, p. 25, pl. I/2; Soroceanu 1995, p. 60; Marinescu 2003a, p. 71, I/2-4; 133-134, pl. I/2; Marinescu 2002, p. 30, nr. 10; Marinescu 2005, p. 274.

Cod RAN 32777.02

b) Din punctul „*Tăuți*” din descoperiri de suprafață provin fragmente ceramice din mai multe epoci printre care și din Hallstatt-ul timpuriu. Materialul a fost desenat în 1979 de G. Marinescu, o parte fiind preluat de MJBN, restul a rămas în colecția școlară Budești. Nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Marinescu 1989, p. 9 (pentru epoca romană); Marinescu 1994, p. 11, nr. 18 (pentru cultura Coțofeni); Marinescu 1995, p. 53 (pentru Bronz târziu); Marinescu 2003 a, p. 189 sq, pl. I/2 (topor de cupru), Marinescu 2003b, p. 290, punct. c (Coțofeni), p. 329, punct. d, pl. XII /3-5 (Wietenberg).

Cod RAN 32777.01

c) În centrul satului, cu prilejul construirii *Căminului Cultural* și a „*Căminului Specialistului*”, în 1975, au apărut fragmente ceramice din mai multe epoci printre care și din epoca bronzului. În 1994, C. Gaiu a găsit la suprafață noi fragmente ceramice din Bronzul târziu și câteva cioburi mărunte din Hallstatt-ul timpuriu.

Colecția școlară Budești.

Bibliografie: Marinescu 1995, p. 53, pl. XII/1; Marinescu 2003b, p. 329, b (pentru Bronz târziu).

d) Din punctul „Zăpode”, dintr-o descoperire întâmplătoare, în colecția școlară Visuia a ajuns o daltă de bronz, probabil databilă în faza Ha A sau la începutul epocii fierului (Ha B₁). Piesa a fost desenată în mai 1990 de C. Gaiu.

Dată: Ha A - Ha B₁.

Colecția școlară Visuia

Bibliografie: Marinescu 1995, p. 53, pl XII/7; Marinescu 2003b, p. 329.

e) Pe terenul situat la nord-est de noua școală, pe grădina cetățeanului Tomșa Vasile, au fost observate pe suprafața proaspăt arată resturi de chirpic, arsură și cenușă. În urma periegezei efectuate de Șt. Dănilă, a fost identificată o așezare preistorică, fiind adunate fragmente ceramice din epoca bronzului și câteva din Hallstatt-ul timpuriu. Nu s-au efectuat alte cercetări, piesele nefiind găsite în depozitele muzeului bistrițean.

Bibliografie: Dănilă 1989, p. 57/5.

19. Budești-Fânațe, sat, com. Budești, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul „Pe Grădini”, situat la circa 1 km de la casa lui Aruncutean Aurel, pe partea stângă a drumului ce duce la Cătina, deasupra unor morminte moderne izolate și la circa 800 m de șoseaua Budești-Țagu, în urma unei periegeze efectuate de G. Marinescu în septembrie 1976, au fost găsite fragmente ceramice hallstattiene timpurii. Nu s-au efectuat alte cercetări.

Informații G. Marinescu.

20. Bungard, [Bungardul Săsesc –r; Szászbongárd –u; Baumgarten –g], sat, com. Lechința, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „După Deal” sau „În Vii”, situat la nord-vest de sat, cercetări de suprafață efectuate în 1962 de către Șt. Dănilă au dus la descoperirea unei așezări cu mai multe niveluri de locuire printre care și din Hallstatt-ul timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBN nr. inv. 8710, 8711, 8713, 8715, 8723.

Bibliografie: Marinescu 1979a, p. 96, n. 21, nr. 6; Marinescu 1986, p. 56, nr. 10; Dănilă 1989, p. 60; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 137, nr. 33; Boroffka 1994, p. 27, nr. 95; Marinescu 1995, p. 54, pl. XII/19-19; Marinescu 2003b, p. 58, nr. 9, 329, pct. a, pl. XII /18-19 (pentru Bronz târziu); Marinescu 1989, p. 10 (pentru epoca romană); Marinescu 1994, p. 12 (pentru cultura Coțofeni).

Cod RAN 33453.01

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01306

b) În punctul „Pe Vale”, loc situat la aproximativ 1 km de sat, în urma unei periegeze efectuate în 1998 de C. Gaiu, au fost descoperite fragmente ceramice mărunte dar tipice pentru Hallstatt-ul timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

Informații C. Gaiu

21. Buza [Buza – u, Besotten, Buzendorf –g], comună, jud. Cluj.

a) În punctul „Dosul Țăpieșului”, în 1975, s-a descoperit întâmplător un depozit de vase de bronz din care s-au păstrat: două cazane întregi cu atase cruciforme de tip B₂a (după T. Soroceanu), un fund de situlă de tip Kurd, o amforă fragmentară de tip *Gevelinghausen* decorată cu motive constituite din păsări acvatice interpretată anterior drept situlă de tip Hajduböszörmény, vas tronconic foarte rău păstrat, o toartă de vas, un ataș de toartă, fragment din gura unui vas și două vergi din bronz. Depozitul este interpretat mai mult ca o depunere rituală, nefiind întâmplătoare prezența unor elemente cu semnificații spirituale care sunt asociate (fundul de situlă ornamentată cu motive solare sau roți, protome de pasăre, atase cruciforme).

Dată: Ha B₂-B₃ sec. IX-VIII î.e.n. - anterior depozitul a fost datat în Bronzul târziu (Br D, sec. XIII î.e.n.).

Bibliografie: Soroceanu, Buda, 1978, p. 99-106; RepCluj, 1992, p. 75-76, fig. 39/1; Soroceanu 2008, p. 132-138, 172, 191-193, 244 nr. 190-191, Abb. 18, 19 a-b, 26, 31, Taf. 24/99, 25/100, 26/101, 38/125, 48/135, 62/190-191.

b) În punctul „După Lab”, în 1988, în curtea casei lui I. Câmpean au fost descoperite fragmente ceramice antice. Sondaje arheologice (1988-1989) efectuate de M. B. Wittenberger fiind descoperită o așezare cu mai

multe niveluri de locuire. Printre aceste locuiri există și un nivel aparținând culturii Noua (locuință de suprafață, o groapă) și urme sporadice din Hallstatt-ul timpuriu.

Bibliografie: Wittenberger 1994a, p. 151-172; Wittenberger 1994b, p. 367-376; Wittenberger 1996, p. 16; Wittenberger 1997, p. 703-715; Wittenberger 2008.

c) Din punctul numit „*La Moară*”, sunt menționate fragmente ceramice aparținând culturii Gáva, care indică o așezare de la începutul primei epoci a fierului.

Bibliografie: Wittenberger 1996, p. 16.

22. Căianu Mic, [Kiskaján –u], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

Din punctul „*Turcele*”, în colecția școlară din localitate organizată de prof. Al. Retegan, alături de mai multe piese din bronz datate în Br D, a ajuns și un celt din bronz cu gura ușor arcuită, de mici dimensiuni aparținând Hallstatt-ului timpuriu. Patina verzui-albicioasă, stare de conservare precară.

Dimensiuni: L = 7 cm; Ag = 3,5 cm.

Datare: Ha B₂ – B₃

MJBN nr. inv. 18238.

Bibliografie: Marinescu 1980, p. 37-38, pl. IX/1; Marinescu 2003a, p. 217, pl. IX/1; Marinescu 2005, p. 274 b; Kácsó 2007a, p. 19, n. 7.

23. Căianu Mare, [Nanykaján –u], sat, com. Căianu Mic, jud. Bistrița-Năsăud.

De pe hotarul localității, dintr-o descoperire întâmplătoare, provine un celt de bronz de mici dimensiuni (pl. V/10), cu buza îngroșată și lama mult lățită. Ornamentul pe fețele late este compus din patru linii orizontale paralele în relief, plasate imediat sub buză, sub care este dispus motiv format din linii rotunjite în forma literei Y. Tortița este întreagă și păstrează în partea superioară urma ciotului de turnare.

Informații Al. Retegan

Datare: Ha B₂ (sec. IX î.e.n.)

Col. Șc. Căianu Mic

24. Cepari, [Cepan –r; Csépán –u ; Tschepan –g], sat, com. Dumitra, jud. Bistrița-Năsăud.

Pe pantele ușoare ale „*Dealului Cârligate*”, în punctul numit „*Fântâna de Slatină*” sau „*Fântâna Albă*”, la nord de această fântână și la 1,5 km vest de sat, în dreapta șoselei Cepari-Târciu, au fost descoperite fragmente ceramice din mai multe epoci, printre care și din Bronzul târziu și prima epocă a fierului. Nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Marinescu 1995, p. 54, pl. XIII/12-14; Marinescu 2003b, p. 330 (pentru Bronz târziu); Gaiu 2003, p. 106 (vestigii medievale timpurii sec. V-VI e.n.).

25. Chintelnic, [Kentelke –u; Kindeln –g], sat, com. Șieu-Măghesuș, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul „*Știubei*” arături adânci pentru înființarea unei livezi intensive, în 1979-1980, au distrus o mare așezare preistorică. Din cercetări de suprafață efectuate pe suprafața răvășită, G. Marinescu și C. Gaiu, au recuperat mult material arheologic aparținând mai multor culturi: Coțofeni, Wietenberg III-IV, Noua și Hallstatt timpuriu (pl. V/11-12). Nu s-au putut întreprinde săpături de salvare.

MJBN nr. inv. 22287-22289

Bibliografie: Marinescu 1980, p. 38, pl. 2/4,5; Marinescu 1986, p. 56, n. r. 11; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 137, nr. 39; Boroffka 1994, p. 29-30, nr. 111 și vol. II, pl. 25/4-14, 26-36 pl. 35/9; Marinescu 1995, p. 54-55, pl. XIII/15, XIV/1-14, XV-XVII, XVIII/1-15; Marinescu 2003, p. 331; Marinescu 2005, p. 274, nr. 1; Vasiliev 2007, p. 9 (pentru Bronz târziu); Marinescu 1994, p. 12 (pentru cultura Coțofeni).

Cod RAN 34725.01

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01310

26. Chiochiș, [Cheuchiș –r; Kékes –u], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „*După Grădini*” unde se află o așezare antică de epoca bronzului (cultura Wietenberg și Noua), cercetări de suprafață au recuperat și ceramică databilă în Hallstatt-ul timpuriu (pl. V/7).

MJBN nr. inv. 5832

Bibliografie: Marinescu 1995, p. 55, pl. XIX/15-17 (pentru Bronz târziu); Marinescu 2003a, p. 217-218 (pentru neolitic); Marinescu 2003b, p. 331c.

b) În punctul „*Fântâna lui Pleșca*” în urma unei cercetări de suprafață efectuată în 1977, de G. Marinescu și M. Kocsis, au fost găsite în teren nearat, fragmente ceramice datate în Hallstatt-ul timpuriu (pl. V/8,9). Nu au fost efectuate alte cercetări.

MJBN, nr. inv. 22231.

c) În punctul numit „*Pe Clejă*” sau „*După Cimitir*”, situat la nord de sat, lucrări agricole și de scoatere a lutului au dus la semnalarea mai multor descoperiri arheologice. Periegeze efectuate de Șt. Dănilă și ulterior de G. Marinescu au dus la recuperarea de material ceramic care au permis încadrarea așezării în epoca bronzului, cultura Wietenberg și Noua. Lucrări efectuate pentru scoaterea lutului au dus la descoperirea unui vas bitronconic de mari dimensiuni negru la exterior și cărămiziu la interior, recuperat de lucrătorul Kocsis Martin, de unde ulterior a fost preluat de G. Marinescu pentru muzeul din Bistrița. În 2009, G. Marinescu și G. G. Marinescu au efectuat un sondaj pentru identificarea locului și verificarea contextului arheologic de unde provenea vasul. Cercetările arheologice au descoperit mai multe locuințe aparținând culturii Noua prevăzute în interior cu gropi menajere, un bordei atribuit culturii Wietenberg târziu și câteva fragmente ceramice de tip hallstattian care confirmă, că acesta este locul de unde provine vasul bitronconic, neputând însă aduce noi informații privind complexul din care provine (locuință Ha C-D ? sau mormânt de tip scitic ?).

MJBN nr. inv. 5055-5082; 5583-5904.

Bibliografie: Dănilă 1989, 85/1; Marinescu 1995, p. 55, pl. XVIII/16-22, XIX/1-14 (pentru Bronz târziu).

Cod RAN 33024.01

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01311

27. Chiraleș, [Kerlés –u; Kirieleis], sat, com. Lechința, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul „*Pe Deal*” numit și „*La Castel*”, situat în partea nord-vestică a satului, pe o terasă orientată spre valea Șieului, în urma unei cercetări de suprafață, efectuate în anul 1961, Șt. Dănilă a descoperit o mare așezare antică aparținând mai multor epoci. Cu această ocazie a fost adunat material ceramic din epoca bronzului ce pot fi încadrate în cultura Noua, numeroase fragmente ceramice decorate cu caneluri aparținând Hallstatt-ului timpuriu (pl. VI) și medievale timpurii. Prin periegeze succesive în MJBN au ajuns numeroase fragmente ceramice, constatându-se că așezarea hallstattiană, este cea mai consistentă, fiind întinsă pe întreaga suprafață a platoului. În 1997, G. Rădulescu a întreprins un sondaj arheologic (două secțiuni), obiectivul fiind cercetarea urmelor medievale timpurii, descoperind însă și numeroase urme din prima epocă a fierului (pl. VII-IX). În cadrul inventarului ceramic se remarcă un vas bitronconic ornamentat cu proeminente hipertrofiate goale pe interior (pl. VII/1) dar și vase de mari dimensiuni ornamentate în jumătatea superioară (pl. VII/1; IX/5), butoni înconjurați cu caneluri concentrice (pl. IX/3,4,6) specifice unei faze incipiente a culturii Gáva din Transilvania. În 2007, G. Rădulescu și G. G. Marinescu au efectuat o nouă periegeză, fiind adunat un nou lot de material ceramic. Nu au fost efectuate alte cercetări. Materialul ceramic bogat ornamentat mai ales prin caneluri indică o locuire timpurie a culturii Gáva de la sfârșitul Ha A₂ și începutul Ha B₁.

MJBN nr. inv. 5823-5826, 5883-5904

Bibliografie: Dănilă 1964, p. 46, n. 1; Dănilă 1971, p. 263; Marinescu 1986, p. 56, nr. 12; Andrițoiu, Vasilev 1990-1993, p. 137, nr. 40; Marinescu 1995, p. 55, pl. XX/12-13, XXI/1-7; Marinescu 2003b, p. 168, 331 (pentru Bronz târziu).

Cod RAN 33462.01

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01313

28. Ciceu-Corabia, [Csicsóújfalu –u], sat, com. Ciceu-Mihăiești, jud. Bistrița-Năsăud.

a.) În punctul „*Măgura*”, situat la 1 km est - nord-est de sat, pe un promontoriu care domină zona înconjurătoare (758 m), apărat pe trei părți de pante abrupte, a fost identificată o așezare fortificată din prima epocă a fierului. I. Marțian este primul care face referi la existența unei fortificații antice în acest punct, însă, acestea sunt destul de vagi și ambigue. În 1969-1970, cu ocazia periegezelor efectuate pentru cunoașterea sistemului defensiv al graniței de nord-est a Daciei romane, Șt. Ferenczi a identificat în acest punct o așezare fortificată, pe care a încadrat-o pe baza unui depozit de bronzuri descoperit întâmplător în 1968, la începutul

primei epoci a fierului (Ha A). De asemenea, Șt. Ferenczi este primul care face referiri și la sistemul defensiv, considerând că valul a fost ridicat din bolovani legați între ei cu pământ calcinat. Ulterior, în urma cercetărilor întreprinse de V. Vasiliev, această ipoteză va fi înlăturată, constatându-se un alt sistem de construcție.

În primăvara anului 1968 în cadrul fortificației a fost descoperit întâmplător un depozit de bronzuri *Ciceu-Corabia II*, depus într-un vas de lut. Depozitul se înscrie în categoria celor mici ce nu depășea 2,5 – 3 kg, fiind compus din: patru celturi întregi cu gura dreaptă, îngroșată și corpul ornamentat cu linii în relief, patru celturi fragmentare rupte din vechime, cu gura dreaptă și îngroșată; o seceră cu buton, cu lama îngustă și corpul arcuit, întreagă; șapte seceri fragmentare de tipul celor cu buton; lama unui cuțit (?) cu un singur tăiș și cu vârful îndreptat în sus; cuțit fragmentar de tipul celor cu limbă la mâner; o daltă improvizată din vechime dintr-o toartă torsionată de vas; o dăltiță cu gura de înmănușare ovală, întreagă; o daltă fragmentară; un fragment de platoșă (?) din tablă masivă de bronz bogat decorată; un fragment de coif (?); două fragmente dintr-o lance ruptă din vechime; două fragmente de lanț (zăbală?); două verigi; un ac cu capul rupt decorat în partea superioară; o brățară fragmentară; trei fragmente de bară torsionată putând fi coliere (?) sau toarte de vase (?); un nasture din bronz sub formă de calotă; cinci fragmente din piese diferite rupte din vechime. În compoziția sa după cum se poate observa există piese deteriorate și deșeuri de piese vechi, fapt ce-l determină G. Marinescu să considere că depozitul aparținea, probabil, unui meșter. Depozitul a fost datat de în Ha B₁ – B₂ sec. X-IX î.e.n.

În urma unor ample cercetări efectuate între anii 1976-1977, de V. Vasiliev și C. Gaiu, a fost identificată o mare așezare fortificată din prima epocă a fierului. Promontoriul oferă condiții ideale de observație, refugiu și apărare, fiind mai accesibil doar dinspre nord-vest, aici fiind ridicat un val de apărare care blochează accesul spre platou. Pentru cunoașterea modului de construcție a valului a fost executată o secțiune transversală de 26 m lungime și 1,5 m lățime, adâncimea maximă fiind de 2,10 m. Cercetarea efectuată a surprins două faze distincte de construcție și refacere. Într-o primă etapă se presupune existența unui sistem defensiv realizat dintr-un parapet casetat, construit din bârne între care s-a tasat pământ, peste care probabil era așezată o palisadă de lemn. După o perioadă de funcționare acest sistem defensiv a suferit o distrugere violentă prin incendiere. Într-o a doua etapă s-a adoptat un nou sistem defensiv, acum fiind ridicat un masiv val de pământ, pentru construcția lui fiind folosit pământ atât din fața cât și din spatele valului, un șanț în fața valului nefiind posibil din cauza rocii care este la suprafață. Pentru a da consistență mantalei și pentru a opri alunecarea pământului pe partea exterioară, la baza mantalei au fost așezați oblic bolovani masivi, iar în buza terasei a fost implantat un „*zid sec*” de bolovani care avea înălțimea de cca. 0,60 m. Sistemul defensiv era prevăzut cu o palisadă, care prezintă și ea urmele unui incendiu.

Odată cu cercetarea stratigrafică amănunțită a sistemului defensiv de la Ciceu Corabia, a fost demonstrată pentru prima dată fragilitatea teoriei *miezurilor arse* – *Schlackenwall*, care presupunea o ardere intenționată pentru o mai bună consistență a mantalei.

Pentru verificarea locuirii de pe „*Măgură*” au fost efectuate 34 de secțiuni și 5 casete. În urma cercetărilor s-a constatat o locuire pe întreg platoul mai puțin zona de sud-est care probabil era mlăștinoasă. Stratul de cultură coboară până la -0,40 m, imediat sub acesta fiind roca nativă. În aceste condiții observații stratigrafice nu s-au putut face, iar locuințele de suprafață sau puțin adâncite, fiind greu de depistat și delimitat. Au fost dezvelite două locuințe de formă aproximativ ovală cu diametrul maxim de 4,40 x 3,40, respectiv de 3,95 x 3,35 m. Ambele locuințe aveau intrare din partea de S, fiind construite dintr-un schelet lemnos (bârne și nuiele împletite), peste care era aplicat un strat de murială, fiind prevăzute cu vetre de foc. Inventarul locuințelor este exclusiv ceramic și oase de animale. Inventarul arheologic descoperit în cuprinsul așezării este compus din ceramică (vas bitronconic, străchini, vas de tip sac, cești) și câteva fragmente de bronz recuperate din zona unde a fost descoperit în 1968 depozitul de bronzuri. De pe suprafața așezării provin și două lustruitoare pentru ceramică lucrate din lut ars (pl. X/4,5).

Fortificația de pe „*Măgura*” este considerată ca unul dintre centrele tribale, de refugiu și apărare, din valea Someșurilor. Construcția primei faze a fortificației este plasată în Ha B₃, iar faza a doua la sfârșitul Ha B₃, mai probabil în Ha C, adică în sec. VIII-VII î.e.n.

Bibliografie: Ferenczi 1971, p. 77-80; Horedt 1974, p. 205 sqq, nr. 7; Marinescu 1979c, p. 51-57 (depozit); Vasiliev, Gaiu 1980, p. 31-63; Vasiliev 1995, p. 89-124; Marinescu 2002, p. 26-27, 32, pl. II/1,2; Marinescu 2004, p. 24 sqq, fig. 1, 4b, 5/22; Marinescu 2005, p. 266 sq, 275, Abb. 4, Taf. II/2,3; Soroceanu 2008, p. 245-246, Abb. 41/a, Taf. 64/217-220.

a₂) Tot din punctul „Măgura” provin mai multe celturi descoperite întâmplător, care foarte probabil făceau parte din depozitul găsit în 1968 care a fost recuperat în mai multe etape de la descoperitori și localnici.

- în 1979 a fost achiziționat de MJBN, un celt din bronz cu gura îngroșată și corpul decorat trei linii orizontale paralele sub care se află două linii dispuse unghiular. Dimensiuni: L = 12,1 cm; Ag = 7,7 cm, datat în Ha B₁, MJBN, nr. inv. 13292, (pl. X/6).

- în colecția școlară din localitate a ajuns un celt de bronz cu decor de linii în relief, în forma literei Y. Piesa a fost achiziționată în 1989 de MJBN. Dimensiuni: L = 10 cm, l tăiș = 4,5 cm, Dg = 2,8 x 4 cm, Ag = 6,5 cm, se datează în Ha B₁-B₂ (sec. X – IX î.e.n.), MJBN nr. inv. 15454, (pl. X/2).

- celt de bronz cu gura concavă și o față ruptă din vechime, patina îndepărtată recent, provine, foarte probabil, din zona fortificației, poate chiar din același depozit, piesa fiind achiziționată de C. Gaiu. Dimensiuni: L = 10 cm, l tăiș = 4,5. MJBN, nr. inv. 20139, (pl. X/8).

Bibliografie: Marinescu 1980, p. 40, pl. IX/4; Marinescu 2005, p. 266-267, Abb. 4, Taf. II, 2,3.

b) Săpăturile efectuate în punctul „Sub Cetate”, între anii 1977-1983, de G. Marinescu și C. Gaiu, au dus la descoperirea unei bogate așezări cu mai multe niveluri de locuire (Wietenberg III-IV, Hallstatt timpuriu, Latène dacic și medieval timpuriu sec. IX-X e.n. și 6 morminte de înhumare posibil medievale. Alături de urmele mai consistente din alte epoci au fost descoperite și urme sporadice, dar caracteristice, din Hallstatt-ul timpuriu (pl. X/1-3). Foarte probabil în acest punct a existat o așezare deschisă la începutul Hallstatt-ului timpuriu (Ha B₁-B₂) care precede fortificația ulterioară de pe „Măgura”. Începând cu 2007, C. Gaiu și G. G. Marinescu au reluat cercetările fiind descoperite noi complexe aparținând culturii Wietenberg târziu și epocii Latène. Din același punct, dintr-o descoperire întâmplătoare provin două obiecte din bronz: celt cu gura îngroșată, corpul oval, decorat sub buză cu patru linii paralele în relief și cu alte trei dispuse unghiular pe fețele late și o daltă cu axul longitudinal ușor arcuit și vârful rupt din vechime.

Dimensiuni: L = 10,7 cm (celt) și L actuală = 18 cm (daltă);

Datare: Ha B₁ (sec. X î.e.n.).

Col. Șc. Reteag (celt) și MJBN nr. inv. 6956 (daltă)

Bibliografie: Marinescu 1979d, p. 125, pl. I/3-4; Boroffka 1994, p. 30, nr. 113, Taf. 52/12-13; 53-59; Marinescu 2003a, p. 190-191, 195, pl. 1, 3-4; Kacsó 2007b, p. 45, fig. 2/15 (pentru Bronz târziu); Marinescu 1994, p. 12 (pentru cultura Coțofeni); Gaiu 2000a, p. 380-381, fig. 4-6 (pentru așezarea medieval timpurie); Marinescu 2005, p. 275.

29. Ciceu-Giurgești, [Csicsógyörgyfalva –u], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

De pe teritoriul localității în colecția școlară din localitate au ajuns fragmente ceramice aparținând primei epoci a fierului strânse de pe suprafața unei așezări preistorice. G. Marinescu a recuperat pentru MJBN două fragmente ceramice negre lustruite la exterior și cărămizii la interior (pl. XI/1,2). Până în prezent punctul nu a putut fi identificat, existând posibilitatea ca piesele să fi fost aduse în colecția amintită de pe suprafața așezării la Ciceu-Corabia „Măgura”.

MJBN nr. inv. 5319-5320.

Informații G. Marinescu.

30. Cireșoaia, [Dicea –r; Magyardécse –u], sat, com. Braniște, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul „Uriș”- *Óriás*, situat în partea de sud a satului este un platou cu o ușoară înclinație vestică (560 m) aflat sub Dealul Tölgyes (622 m) înălțimea cea mai mare din zonă, în 1882 a fost descoperit un depozit de bronzuri care era format dintr-un celt (celturi ?), topoare și verigi, denumit *Cireșoaia I*. Sigur din acest depozit este doar un celt de bronz de mici dimensiuni cu bordura găurii de înmănășare dreaptă și îngroșată, ovală în secțiune, ornamentat cu linii orizontale paralele, aripioare false pe laturile înguste și un motiv în formă de Y pe laturile late, lama mult lătită înspre tăișul convex. Patină verde deschis, (L = 7 cm, D tăiș = 4 cm). Piesa a ajuns inițial în colecția F. Floth din Beclean, ulterior fiind achiziționată de MNB. Tot din acest punct în literatura veche sunt menționate și „cioburi groase, ce n-au fost lucrate la roata olarului”. Cercetări de teren pentru identificarea punctelor au fost făcute în 2004 de C. Kacsó, C. Gaiu și G. G. Marinescu.

Datare: Ha B₁, sec. X î.e.n., seria Moigrad-Tăuteu.

MNB, I, 1907. 54.

Bibliografie: Kacsó2007a, p. 11 nr. 23, 19, 63-64, 71, fig. 4/2 (cu bibliografia mai veche și îndreptarea greșelilor apărute în literatura de specialitate).

31. Coasta, [Sajékiskeresztur – u], sat, com. Șieu Odorhei, jud. Bistrița-Năsăud.

Pe „*Valea Șiriorii*”, loc situat între Coasta și Șirioara, în colțul sudic al pășunii comunale, M. Lușcan din Șieu-Odorhei a găsit ceramică neagră canelată, datată în Hallstatt-ul timpuriu. Materialele se păstrează în colecția satească Șieu-Odorhei. Nu s-au făcut alte cercetări.

32. Cociu, [Kócs, Szamoskócs –u], sat, com. Șintereag, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul „*Griva*”, loc situat la nord-est de sat, la intrarea în localitate, dinspre Mogoșeni, peste linia ferată, în urma unor cercetări de suprafață efectuată în 1988 de către G. Rădulescu, a fost identificată o întinsă așezare antică de pe suprafața căreia a fost recuperat material ceramic din mai multe epoci, printre care și din epoca bronzului și Hallstatt-ul timpuriu. Probabil că aceasta este așezare antică semnalată în literatura mai veche și care după desenele publicate aparține culturii Wietenberg III.

În urma unei cercetări de teren efectuată în 2007, de G. Rădulescu și G. G. Marinescu, așezarea a fost reidentificată, fiind adunat pentru MJBAN un nou lot de material ceramic din epoca bronzului și prima epocă a fierului.

Bibliografie: Roska 1942, p. 252, nr. 18; Roska 1944, p. 29, nr. 58; Horedt 1960, p. 111, nr. 40; Boroffka 1994, p. 32, nr. 128 (pentru Bronz târziu).

Cod RAN 34958.01

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01323

33. Coldău, [Coldeu –r; Kudu, Várkudu –u], oraș Beclean, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „*În Vii*”, situat în partea de nord a satului, în preajma anului 1872, la marginea unei podgorii sub niște pietre mari, a fost descoperit întâmplător un depozit de bronzuri. Depozitul era compus din douăzeci de coliere, dintre care 16 au ajuns la Cluj și 4 la Budapesta. Colierele sunt lucrate din bară rotundă, torsionată pe aproximativ 2/3 din lungimea sa și au capetele răsucite spiralic. Diametrul colierelor variază între 11,5 cm și 17,6 cm. Alte piese (trei fibule cu ochelari, două fibule cu noduli, patru brățări din care una fragmentară și o fibulă mică îndoită fără arc), menționate de C. Gooss și de alți autori din secolul al XIX-lea, sunt, în realitate, descoperite la Alba-Iulia „*Partos*”.

MNIT nr. inv. 1876 – 1891; MNB nr. inv. 203/1872

Datare: Ha C, sec. VII î.e.n. seria Vințu de Jos – Vaidei.

Bibliografie: Rusu 1967, p. 85-100 (bibl. veche); Petrescu Dâmbovița 1977, p. 162, pl 386/7; 387-388/1-5; Ciugudean, Luca, Georgescu 2008, p. 48, nr. 24.

b) Pe „*Varbă*”, săpăturile efectuate de N. Vlassa și Șt. Dănilă au dus la descoperirea unei fortificații cu șanț-val și palisadă datată în epoca bronzului. Săpăturile au evidențiat un sistem de fortificație bazat pe un sistem format din parapet casetat, întregul ansamblu fiind distrus în urma unui incendiu puternic. Locuirea este de mică amploare fiind evidențiată mai ales spre marginile fortificației, aparținând culturii Wietenberg III, însă este posibil să continue și la începutul fazei Wietenberg IV. În 1975, dintr-o descoperire întâmplătoare făcută de un elev pe suprafața așezării din epoca bronzului provin două piese de fier (un topor cu aripioare din fier și un celt) care probabil alcătuiau un mic depozit, *Coldău III*. Piesele din fier nu au nici un fel de legătură cu fortificația Wietenberg din epoca bronzului.

Datare: Ha C– început de Ha D (sec. VII – ½ VI î.e.n.)

Piese se păstrează în MNIT, fiind duse la Cluj-Napoca de Al. Retegan din Căianu Mic.

Bibliografie: Roska 1942, p. 300-301, nr. 45, fig. 362; Horedt, 1960, nr. 111; Rusu 1964, p. 246; Dănilă 1972, p. 78; Vlassa 1973, p. 11-37; Bader 1972, p. 512 sq; Dănilă 1974, p. 464-465; Marinescu 1979, p. 96, n. 37; Horedt 1980, p. 118; Kácsó 1975, p. 60; Vlassa 1982, p. 65-73 (pentru piesele din fier); Wesse 1985; Boroffka 1987, p. 55-61, 67, nr. 10, fig. 4/3-4; Vasiliev 1983, p. 54-55; Wanzek 1989, p. 106, fig. 2/11; Boroffka 1994, p. 32, nr. 129, Abb. 10, Taf. 63/2 (consideră că ideea prezenței unor influențe Suciu de Sus ar trebui respinsă);

Marinescu 2003a, p. 202. n. 37; Kacsó 2007b, p. 46, fig. 2/17 (consideră că o buză de vas ar putea fi atribuită culturii Suciul de Sus).

Cod RAN 32508.01
cod LMI 2004 BN-I-s-A-01324

34. Comlod, [Komlód –u; Komeloden –g], sat, com. Milaş, jud. Bistrița-Năsăud.

a) Dintr-o descoperire izolată de pe teritoriul satului, fără precizări topografice, provine un celt de bronz (pl. XI/4). Celtul are corpul oval-alungit, tăișul drept și lățit, toarta masivă, rombică, cu urma ciotului de turnare. Decorul este compus pe fețele late din linii în relief orizontale sub buza îngroșată, sub care se află linii în relief în forma literei Y rotunjit, iar pe fețele înguste cu aripioare false. Piesa prezintă multe defecțiuni tehnice, fiind turnată într-un tipar cu două valve, după cum o arată conformația diferită a gurii, a corpului și a decorului folosit. Patina este verzui închis.

Dimensiuni: L = 8,5 cm; l tăiș = 5 cm; Dg = 2,2 x 1,7; G = 60 g.

MJBN nr. inv. 4133.

Dată: Ha B₁ - B₂, sec. X-IX î.e.n.

Bibliografie: Marinescu, Dănilă 1974, p. 68, 74-75, pl. III/2a-b, VII/5; Marinescu 2003a, p. 72, 77, pl. III/2.

b) În muzeul din Bistrița se află un vas întregibil databil în Hallstatt-ul timpuriu, găsit în 1970 pe teritoriul satului fără alte precizări topografice. În vatra satului, pe mica terasă din jurul bisericii reformate, o cercetare de suprafață efectuată de C. Gaiu, în 1998, a dus la descoperirea de ceramică mărunță dar tipică pentru Hallstatt-ul timpuriu (pl. XI/3). Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBN, nr. inv. 6037; 22290-22293.

Bibliografie: Gaiu 2003, p. 106.

35. Corvinești, [Uifalăul Săsesc –r; Szászújfalu –u; Neudorf –g], sat, com. Matei, jud. Bistrița-Năsăud.

a) Pe „Valea lui Iosag” sau a „Iujfalăului”, spre Strugureni, la 1,5 km de punctul „La Moară”, de la intersecția drumurilor, în dreapta drumului, în 1963 Șt. Dănilă semnalează descoperirea de fragmente ceramice hallstattiene timpurii. Așezarea a fost reidentificată în 2006, în urma unei cercetări de teren efectuate de C. Gaiu, G. G. Marinescu și A. Tatar, fiind adunate fragmente ceramice mărunte, dar tipice primei epoci a fierului.

Bibliografie: Dănilă 1989, p. 72/5.

Cod RAN 33685.01
cod LMI 2004 BN-I-s-B-01325

b) În punctul „După Pădure”, la o depărtare de 2-3 km de sat, în urma unei cercetări de suprafață efectuată în 1963 de Șt. Dănilă, au fost recuperate mai multe fragmente ceramice de tip hallstattian, de culoare neagră și roșie. S-au mai observat și urme de arsură, chirpic și pietre arse, provenind de pe suprafața unei așezări preistorice. Nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Dănilă 1989, p. 72/2.

c) În punctul „La Curte”, în partea de sud-vest a satului, pe pantele ușoare de la baza dealului, în urma unei cercetări de suprafață a fost descoperită o așezare cu mai multe niveluri de locuire. În urma unei periegeze efectuată de C. Gaiu, în 1998, în MJBN a ajuns din acest punct și ceramică mărunță de tip hallstattian timpuriu. Nu s-au efectuat alte cercetări.

Bibliografie: Gaiu 2003, p. 107.

36. Crainimăt, [Királynémeti –u; Beierdorf, Baierdorf –g], sat, com. Șieu-Măgheruș, jud. Bistrița-Năsăud.

Șt. Dănilă menționează descoperirea unei așezări preistorice situată în dreapta șoselei, între Șieu-Măgheruș și Crainimăt, de unde ar fi cules „cu precădere ceramică din prima epocă a fierului”. Materialele nu au fost identificate în MJBN.

Bibliografie: Dănilă 1971, p. 264.

Cod RAN 34734.01
cod LMI 2004 BN-I-s-B-01327

37. Cristești-Ciceului, [Ciceu-Cristur –r; Csicsókeresztúr –u], sat, com. Uriu, jud. Bistrița-Năsăud.

a) De pe teritoriul satului în colecția liceului reformat din Satu Mare a ajuns în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, un celt din bronz. În lipsa mai multor informații datarea este una largă Br D – Ha B.

Bibliografie: Roska 1942, p. 58, nr. 38; Marinescu, Dănilă 1974, p. 78, nr. 14.

b) În punctul „Dealul Ciceului – Csicsóhegy”, la mijlocul secolului al XIX-lea, au fost descoperite fragmente ceramice de urne bitronconice „de tip Villanova” caracteristice primei epoci a fierului. Materialele se păstrează în MNIT, nu s-au făcut alte cercetări. Este posibil ca materialele ceramice să provină, poate, de pe dealul „Măguri” de la Ciceu-Corabia.

MNIT nr. inv. 2040-2047.

Bibliografie: Roska 1942, p. 58, nr. 38.

38. Cristur-Șieu, [Șieu-Cristur –r; Sajókeresztúr, Bethlenkeresztúr –u; Kreuz –g], sat, com. Șieu-Odorhei, jud. Bistrița-Năsăud.

a) Din punctul „La Baie”, situat în partea estică a satului și la nord de șoseaua ce duce spre satul Chintelnic, pe o terasă relativ joasă, în urma unei cercetări de suprafață efectuată de Șt. Dănilă în 1963, au fost descoperite urme arheologice aparținând mai multor epoci printre care și din Hallstatt-ul timpuriu (pl. XII), ornamentate în special prin tehnica canelării. Ulterior, M. Lușcan și Șt. Dănilă au efectuat periegeze periodice, recuperând material ceramic care a ajuns în colecția sătească Șieu-Odorhei. O parte din acest material a fost desenat de G. Marinescu în iulie 1985, fiind preluat pentru MJBN.

MJBN, nr. inv. 8272, 8274, 8278-8282, 8287, 22294-22296

Bibliografie: Dănilă, 1989, p. 81; Marinescu 1995, p. 56, pl. XXII/6; Marinescu 2003b, p. 332 (pentru Bronz târziu); Marinescu 1994, p. 13 (pentru cultura Coțofeni).

Cod RAN 34832.01

cod LMI 2004 BN-I-s-A-01328

b) Din punctul „La Râpă” se păstrează în colecția sătească material ceramic de tip Coțofeni și Hallstatt timpuriu, câteva fragmente hallstattiene timpurii au fost reținute pentru MJBN (pl. XI/5-8).

MJBN nr. inv. 8267-8299, 22297-22303.

Bibliografie: Marinescu 1994, p. 13 (pentru cultura Coțofeni).

c) În punctul „Pe Hășlane”, în urma unei descoperiri întâmplătoare făcută, în 1984 în colecția sătească din Șieu-Odorhei, organizată cu mult devotament de regretatul Lușcan Marțian a ajuns un celt de bronz. Decorul este compus din linii orizontale în relief, sub ele fiind un șir de trei linii în V, încadrate de două linii în unghi drept care se curbează spre buză. Particularitatea piesei constă în faptul că cealaltă față a rămas nedecorată. Toarta este ruptă din vechime.

Dimensiuni: L = 12 cm, l tăiș = 7,5 cm, D g = 2,3 x 2,7 cm, Ag = 5,5 cm, G = 205 g.

Datare: Ha B₁-B₂, sec. X-IX î.e.n.

Bibliografie: Marinescu 2002, p. 26 sq., pl. II/3; Marinescu 2005, p. 267, Abb. 5, Taf. II, 4.

d) Din vatra satului, în colecția școlară din localitate au ajuns numeroase fragmente ceramice hallstattiene timpurii, cu colorit specific negru-roșu și decorate cu caneluri, indicând posibilitatea existenței în acest punct a unei așezări de tip Gáva. Nu s-au făcut alte cercetări.

Informații C. Gaiu.

e) Cu prilejul săpării unor canale de asanare (1983) au apărut și urme arheologice (ceramică și oase de animale) databile în Hallstatt-ul timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

Informații G. Marinescu.

39. Cușma, [Kusma –u; Kuschma –g], sat, com. Livezile, jud. Bistrița-Năsăud.

Pe culmea „Cetățuia”, situată la 1,5 km nord-vest de sat, o cercetare de suprafață efectuată de G. Marinescu, în 1974, a dus la identificarea unei posibile fortificații preistorice cu val și șanț de apărare. De pe suprafața

platoului au fost strânse fragmente ceramice aparținând culturii Wietenberg. Din informațiile lui G. Marinescu, St. Ferenczi ar fi găsit aici și cioburi canelate atribuite primei epoci a fierului. Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBN nr. inv. 10240-10248

Bibliografie: Marinescu 1995, p. 56, pl. XXII/12, XXIII/1; Marinescu 2003b, p. 332.

Cod RAN 33569.01

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01329

40. Dej, [Deés, Dés -u; Desch -g], oraș, jud. Cluj.

a) În punctul „Dealul Florilor” cunoscut și sub denumirea de „Dealul Rozelor”, situat la nord-est de oraș, a fost identificată o fortificație din prima epocă a fierului. Prima mențiune mai consistentă este făcută de I. Marțian care menționează ceramică de tip „Villanova” și resturile unei val cu urme de arsură de 3-5 m lățime și 1 km lungime. Pornind de la informațiile lui I. Marțian, E. Orosz și M. Roska, fac diferite presupuneri legate de încadrarea culturală și cronologică a fortificației, fără însă a se executa săpături. Primele săpături sistematice (20 de secțiuni și 5 casete) au fost efectuate între anii 1989-1991, de V. Vasiliev. În urma cercetărilor efectuate s-a constatat că sistemul de fortificare este unul clasic: pe partea accesibilă de sud-est și sud (și probabil o porțiune a coastei de vest) există un sistem de apărare compus dintr-un șanț și val, deasupra căruia a fost ridicată o palisadă. Pe pantele abrupte din vest și nord-nord-est, săparea șanțurilor fiind inutilă, probabil aici apărarea era asigurată doar de o palisadă simplă. Statul arheologic este subțire de 0,15-0,20 m cu puține urme arheologice, distrus în mare parte de lucrările agricole. Cercetarea a reușit identificarea a trei locuințe de suprafață: Loc. 1 în S₃, Loc. 2 în cadrul S₃ cu o suprafață de 9-10 m² și Loc. 3 mai bine cercetată fiind identificată în S₁₈, adâncită până la 0,70 cm, de formă ovală și cu o suprafață de 7 m². Inventarul arheologic este compus din ceramică specifică Hallstatt-ului mijlociu (vase bitronconice canelate, vase sac, cești) păstrate foarte fragmentar și în cantități reduse. Locuirea a fost sporadică, fortificația fiind considerată de V. Vasiliev ca una de refugiu, utilizată în perioadele de pericol.

Date: a doua jumătate Ha B₂ - Ha C (a doua jum. IX –VII î.e.n.).

Bibliografie: Vasiliev 1993a, p. 82; Vasiliev 1995, p. 11-31 (cu bibl. veche).

Cod RAN 55017.04

cod LMI 2004 CJ-I-s-A-07031

b) În 1956 cu ocazia construirii noului pod peste Someș, pe partea dreaptă, s-a descoperit un depozit de șapte vase hallstattiene alături de o vatra de foc. Datarea acestora a fost făcută în Ha B₃-C, K. Horedt estimând că acestea sunt contemporane cu fortificația le încadrează ulterior în Ha C.

Bibliografie: Horedt 1964, p. 7-13; Ursuțiu 2000, p. 105-110.

41. Delureni, [Uilac, Uilacul de Câmpie -r; Mezóújlak -u], sat, com. Urmeniș, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul „Dosul Uilacului”, situat în sud-estul localității, în dreapta drumului către Șofteriu, în 1977 prin cercetări de teren efectuate de G. Marinescu și C. Gaiu, în special în jurul casei lui Matei Zaharia, a fost identificată o așezare antică cu mai multe niveluri de locuire, printre care și un nivel hallstattian timpuriu reprezentat prin fragmente ceramice decorate cu caneluri (pl. XIII/10-12).

MJBN, nr. inv. 12425, 12452-3.

Bibliografie: Marinescu 1989, p. 13 (pentru epoca romană); Marinescu 1995, p. 56, pl. XXIII/2 (pentru Bronz târziu); Gaiu 2000a, p. 382 (vestigii medievale timpurii sec. VII-VIII e.n.); Marinescu 2003b, p. 332; Gaiu 2003, p. 107 (vestigii medievale timpurii sec. VI e.n.).

Cod RAN 35358.01

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01330

42. Dipșa, [Dipse -u; Dürrbach -g], sat, com. Galații Bistriței, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „Pe Coastă” situat la circa 300 m de necropola celtică săpată de Vl. Zirra în punctul „Totenberg”, o cercetarea efectuată în 1982 de C. Gaiu, a dus la descoperirea unei așezări preistorice. Pe suprafața ei au fost descoperite urme arheologice aparținând Hallstatt-ului timpuriu (pl. XIII/1-7) dintre care se remarcă un fragment dintr-o strachină neagră lustruită decorată cu caneluri orizontale pe fața exterioară (pl. XIII/1). Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBN, nr. inv. 22304-22310.

b) În punctul „*Poderei*”, situat în sud-vestul localității pe o terasă la circa 1 km în dreapta drumului ce duce spre Viile Tecii a fost identificată în urma unei cercetări de suprafață efectuată în 1960 de Șt. Dănilă, o mare așezare antică cu mai multe niveluri de locuire printre care și din Hallstatt-ul timpuriu (pl. XIII/9).

Bibliografie: Dănilă, Marinescu 1974, p. 17 sqq., pl. VII/1, IX/2; (pentru neolitic); Dănilă 1989, p. 88; Marinescu 1989, p. 13 (pentru epoca romană); Marinescu 1994, p. 13 (pentru cultura Coțofeni); Marinescu 1995, p. 56 (pentru Bronz târziu).

Cod RAN 33300.05
cod LMI 2004 BN-I-s-B-01331

c) Din vatra satului din punctul „*După Grădini*”, cercetări de suprafață efectuate de G. Marinescu și C. Gaiu, au dus la recuperarea de material ceramic, mărunț, dar tipic pentru Hallstatt-ul timpuriu (pl. XIII/8). Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBN, nr. inv. 17161-17164.

43. Domnești, [Bileag –r; Bilak –u; Adelsdorf –g], sat, com. Mărișelu, jud. Bistrița-Năsăud.

Pe teritoriul situat la est de sat și la sud de apa Șieului, imediat la vest de podul de lemn, în jurul fostelor grajduri ale CAP, pe o terasă întinsă, în urma unei periegeze efectuată de Șt. Dănilă în 1961, au fost descoperite numeroase fragmente ceramice din mai multe epoci printre care și din Hallstatt-ul timpuriu decorate prin caneluri orizontale și oblice pe diametrul maxim (pl. XIV/2-3,5). Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBN nr. inv. 6049-6056, 6064.

Bibliografie: Dănilă 1989, p. 93; Marinescu 1995, p. 57, pl. XXVI/1-2 (pentru Bronz târziu).

44. Dorolea, [Kisbeszterce, Aszúbeszterce –u; Kleinbistritz –g], sat, com. Livezile, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „*Groapa Ghinzii*” situat la sud de sat în urma unor cercetări de suprafață au fost găsite fragmente ceramice care indică o locuire cu mai multe etape. Se presupune existența unei așezări Noua, urmată de o locuire hallstattian timpurie.

MJBN nr. inv. 5986-6004, 6008-6019.

Bibliografie: Marinescu 1995, p. 57, pl. XXVI/7-13; Marinescu 2003b, p. 333 (pentru Bronz târziu).

Cod RAN 33578.02
cod LMI 2004 BN-I-s-B-01339

b) Pe o terasă înaltă situată la nord de grajdurile IAS, la confluența dintre râul Bistrița și valea Cușmei, în dreapta drumului ce duce la Livezile au fost descoperite fragmente ceramice din epoca bronzului (cultura Noua) și negre canelate de tip hallstattian timpuriu provenind de la străchini evazate, intens lustruite, decorate cu caneluri dispuse concentric la interior, pereți de vase, ceașcă fragmentară decorată de o parte și alta a torții cu caneluri fine orizontale (pl. XIV/1,4,6-14).

MJBN nr. inv. 5986-6004.

Bibliografie: Marinescu 1995, p. 57, pl. XXVI/14-17 (pentru Bronz târziu).

c) Pe terenul denumit „*Valea lui Tănase*” -*Winkel*, loc situat la est de sat și la 1 km de la intersecția drumului cu pâraul respectiv, la nord de fostele grajduri ale IAS-ului, o periegeză efectuată în 1961 de Șt. Dănilă, a dus la identificarea în acest loc a unei așezări din epoca bronzului (cultura Noua), fiind recuperate și fragmente ceramice specifice Hallstatt-ului timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Dănilă, Marinescu 1974, p. 17-18, pl. IX/5, XI/4, XII/12; Marinescu 1986, p. 56, nr. 17; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 138, nr. 61; Marinescu 1995, p. 57, pl. XXVI/3-6; Marinescu 2003a, p. 333a (pentru Bronz târziu).

Cod RAN 33578.01
cod LMI 2004 BN-I-s-A-01338

d) Pe hotarul satului Dorolea, la sud-vest de „*Contenita*” la circa 2-3 km s-a identificat o întinsă așezare din Hallstatt-ul timpuriu. Au fost descoperite fragmente ceramice decorate cu caneluri, o fusaiolă, o greutate ruptă în timpul perforării și un fragment de topor de piatră.

45. Dumitra, [Dumitreă, Dumitreă Mare -r; Magydemeter -u; Mettersdorf -g], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

La ieșirea din sat, spre Cepari, în partea dreaptă a șoselei unde aceasta face un unghi de 90°, cu prilejul unei arături adânci pentru plantarea unei livezi intensive, a fost distrusă o așezare preistorică, identificată prin periegheze de Șt. Dănilă. Ulterior în urma unei cercetări de suprafață efectuate de C. Gaiu în 1985, în MJBN au ajuns fragmente ceramice din epoca bronzului și Hallstatt. Nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Dănilă 1989, p. 101.

46. Dumitrița, [Kisdemeter -u; Waltersdorf -g], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul numit „Cetate”, un promontoriu înalt (674 m) situat la nord-est de sat, au fost identificate urme de fortificare aparținând unei cetăți antice. Un prim sondaj arheologic a fost efectuat de Șt. Dănilă în iunie 1963, prilej cu care au fost descoperite la adâncimea de 0,30-0,40 m fragmente ceramice de culoare roșie ornamentate cu brâu alveolar și butoni. Au fost descoperite fragmente ceramice lucrate la roată, resturi de chirpic și arsură. Primele săpături sistematice au fost efectuate între 10-15 iulie 1966, de un colectiv condus de K. Horedt. Astfel s-a identificat o fortificație de pământ formată din val și șanț de apărare, sistemul defensiv fiind vizibil mai ales în partea de sud-vest a platoului. În această fază a cercetării fortificația a fost încadrat cronologic în faza târzie a Hallstatt-ului și în Latène-ul mijlociu.

Cercetările arheologice sistematice au fost reluate în 1976 până în 1979, de G. Marinescu și C. Gaiu. Cu ocazia noilor cercetări s-a clarificat modul de construire a sistemului defensiv și etapele locuirii. În direcția satului fortificația are două șanțuri de apărare la o depărtare de 150 de metri unul față de celălalt, iar spre nord-est, la capătul platoului, se află un al treilea șanț. Urme de locuințe s-au găsit în partea de est a platoului. Descoperirile arheologice demonstrează că acest promontoriu a fost locuit în prima epocă a fierului (Ha A₂-B₁ și Ha C-D), Latène timpuriu (sec. III-II î.e.n.) și medieval timpuriu (sec. VI e.n.).

Din perioada hallstattiană au fost descoperite fragmente ceramice caracteristice (negre canelate, negre la exterior și roșii la interior) (pl. XV-XVIII) și un celt masiv de bronz specific perioadei Ha A₂-B₁ (pl. XV/2), turnat în tipare diferite, oval în secțiune și ornamentat cu linii în relief verticale pe una din fețe fiind un motiv în forma literei Y, respectiv trei linii în unghi ascuțit spre tăiș. Rezultatul săpăturilor și întregul material va face obiectul unei publicări exhaustive, motiv pentru care ne limităm acum doar la această prezentare cu un rol mai mult de informare.

Bibliografie: Popescu 1967, p. 525, nr. 27; Dănilă 1972, p. 78-80; Dănilă 1974a, p. 460, 464; Florea, Vaida, Suci 2000, p. 222; Gaiu 2003, p. 107 sq. (vestigii medievale timpurii sec. VI e.n.); Marinescu 2004, p. 25, fig. 4 c, 5/37.

Cod RAN 32919.01

cod LMI 2004 BN-I-s-A-01342

47. Enciu, [Ienciu -r; Szászencs -u], sat, com. Matei, jud. Bistrița-Năsăud.

De pe teritoriul satului, dintr-o descoperire întâmplătoare, în muzeul din Dej, a ajuns un celt din bronz. Celtul este decorat cu șase nervuri paralele orizontale și trei nervuri semicirculare aflate în jurul unui punct. În 1942, M. Roska nu l-a mai găsit în colecția amintită. Din descrierea piesei, celtul poate fi încadrat la începutul Hallstatt-ului timpuriu (Ha B₁-B₂).

Dimensiuni L = 8,6 cm.

Bibliografie: Orosz 1906, p. 372; Marțian 1909, p. 338, nr. 332; Roska 1942, p. 257, nr. 61; ; Marinescu 2005, p. 277, nr. 26; Kacsó 2007a, p. 84.

48. Fântânele, [Iuș -r; Szászújös, Újós -u], sat, com. Matei, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „Lab”, platou situat la est de sat, în stânga drumului care vine de la Matei, cercetări de suprafață efectuate de G. Marinescu în toamna anului 1973 au dus la identificarea unei așezări antice cu mai multe niveluri de locuire. În urma cercetării terenului a fost strâns un bogat material ceramic aparținând culturii Wietenberg și Hallstatt-ului timpuriu (pl. XIX). Au fost semnalate și urme de chirpic și arsură, care indică locuințe distruse prin incendiere.

Bibliografie: Marinescu 1995, p. 57-58, pl. XXVII/6-9; Marinescu 2003b, p. 334 (pentru Bronz târziu); Marinescu 1994, p. 13 (pentru cultura Coțofeni).

Cod RAN 33701.02

cod LMI 2004 BN-I-s-A-01344

b) În punctul „Rât”, pe terasa joasă din stânga pârâului Valea Iușului, la nord de localitate, de o parte și de alta a DJ Matei – Fântânele, la intrarea în sat dinspre Moruț, în trecut au fost semnalate mai multe vestigii arheologice. În 1975-76, G. Marinescu a efectuat o săpătură de salvare fiind descoperită o necropolă cu 16 morminte de inhumatie, datate la sf. sec. IV e.n și începutul sec. V e.n. și o mică așezare de la sfârșitul epocii bronzului, aparținând culturii Noua. Pe parcursul săpăturilor desfășurate cu acest prilej au apărut sporadic fragmente ceramice hallstattiene, fiind descoperit și un vas de provizii de mari dimensiuni, negru, puternic lustruit la exterior și cărămiziu-gălbui la interior, decorat cu caneluri în ghirlandă pe diametrul maxim, intercalate de butoni lași decorati cu caneluri verticale. În 1994, C. Gaiu a reluat cercetările, fiind dezvelită o suprafață pe partea dreaptă a drumului. Cu această ocazie au fost găsite două noi morminte de inhumatie care aparțin necropolei de secol IV-V e.n. cercetată anterior și descoperirea la vest de șosea a trei locuințe hallstattiene timpurii cu vetre de foc mărginite de lespezi mari de gresie așezate pe muchie, dar cu un material ceramic foarte sărac. O nouă cercetare de suprafață efectuată în 2008, de G. G. Marinescu, a dus la recuperarea unui nou lot de fragmente ceramice hallstattiene, constatându-se că așezarea se concentrează mai ales pe partea stângă a drumului, cum mergi spre Fântânele.

Bibliografie: Marinescu 1985, p. 23 sqq; Marinescu 1986, p. 56, nr. 20; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 139, nr. 65; Boroffka 1994, p. 191, nr. 191; Marinescu 2003b, p. 5-11 (pentru Bronz târziu); Marinescu 1989, p. 16 (pentru epoca romană); Marinescu, Gaiu 1989 (necropola de sec. IV-V e.n.); Marinescu 1994, p. 13 (pentru cultura Coțofeni); Gaiu 1995, p. 149, n. 2; Gaiu 2000a, p. 382 (vestigii medievale timpurii sec. VII-X e.n.).

Cod RAN 33701.03

cod LMI 2004 BN-I-m-B-20381.01

49. Fântânița, [Chibulcut –r; Köbölkút, Mezököbölkút –u], sat, com. Miceștii de Câmpie, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul „La Cumpănă”, pe o terasă înaltă la sud-vest de sat, de o parte și alta a drumului spre Miceștii de Câmpie, în jurul grajdurilor fostului CAP, cercetări de suprafață au dus la descoperirea de fragmente ceramice și urme de arsură și chirpic din mai multe epoci: Hallstatt timpuriu, epoca romană și postromană (V-VI e.n.). Nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Gaiu 2003, p. 108.

Cod RAN 33863.01

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01346

50. Feldru, [Nyirmezeö, Feldrev; Földra –u], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

De pe teritoriul comunei, dintr-un loc neprecizat, provine un celt de bronz cu gura dreaptă, ușor îngroșată. Corpul aproximativ hexagonal, cu toarta ruptă din vechime. Pe ambele fețe prezintă o bandă de linii verticale în relief.

Dimensiuni: L = 8,9 cm, Ag = 3,8 cm, G = 150 g.

Datate: Ha B₁ – B₂

Colecția Rusu Ioan, Livezile. În 2009 la preluarea colecției de MJBN, piesa nu a mai putut fi identificată.

Bibliografie: Dănilă, Marinescu 1974, p. 68, pl. V/2, VII/6; Dănilă 1986, p. 126, pl. III/1; Marinescu 2003, p. 72, 77-78; Marinescu 2002, p. 35; Marinescu 2005, p. 277, nr. 27.

51. Feleac, [Feleacul Săsesc –r; Szászfellak, Fellak –u], sat, com. Nușeni, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul „Cetate”, situat la circa 2 km sud-vest de sat a fost identificată o fortificație antică. În 1967, Șt. Dănilă a efectuat o cercetare de teren observând sistemul de fortificație format din val și șanț, având o formă dreptunghiulară cu laturi de aproximativ 130/150 m. Cercetătorul I. Burzo, a prezentat lui Șt. Dănilă fragmente ceramice hallstattiene, despre care spunea că provin din incinta cetății. În depozitul MJBN se păstrează ceramică databilă în Hallstatt-ul timpuriu (pl. XX) și Latène mijlociu (sec. III-II î.e.n.), despre care se spune

că provine din acest punct. Alte cercetări nu s-au efectuat, acestea fiind necesare pentru clarificarea situației destul de confuze, în condițiile în care forma regulată poate să indice și posibilitatea existenței în acest punct a unui castru roman de marș.

MJBN nr. inv. 9653.

Bibliografie: Dănilă 1972, p. 94-96.

Cod RAN 34119.01
cod LMI 2004 BN-I-s-B-01349

52. Herina, [Harina –u; Mönchs Dorf, Münzdorf –g], sat, com. Galații Bistriței, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul numit „Dealul Morii”, situat la sud-vest de localitate, la aproximativ 600 m de șoseaua Bistrița-Reghin, în dreapta drumului ce duce la Lechința, a fost descoperită o așezare preistorică cu mai multe niveluri de locuire. Un sondaj arheologic efectuat în 1959 de Șt. Dănilă, a dus la identificarea unei așezări cu urme de locuire din epoca bronzului (cultura Noua) și din cele două epoci ale fierului. În cadrul cercetărilor a fost descoperită o groapă hallstattiană, fiind recuperate fragmente ceramice specifice provenind de la vase de tip sac, vase bitronconice decorate cu registre de caneluri verticale intercalate de creste aplicate, străchini cu buza canelată, ceașcă în formă de rinichi decorată cu caneluri fine orizontale imediat sub buza interioară (pl. XXI) și 16 greutăți de la războiul de țesut vertical, de formă conică unele având în vârf un ornament incizat sub formă de cruce, grupate pe o suprafață de 1 m² (pl. XXII). Fragmentele ceramice sunt puternic arse secundar, fiind identificate și urme de chirpic și cenușă provenind de la o locuință distrusă. În apropierea sondajului respectiv au fost descoperite și fragmente ceramice aparținând epocii bronzului și din epoca Latène. Săpături sistematice au fost efectuate în 1997, de C. Gaiu și L. Vaida, cu interes special pentru nivelul Latène, fiind trasate cinci secțiuni orientate est-vest. Pe lângă straturile culturale cunoscute anterior, acum a fost identificat și un nivel neolitic aparținând culturii Criș. Cercetările au fost reluate în 2003 de C. Gaiu și G. G. Marinescu, printr-o cercetare de mică amploare prilej cu care au fost descoperite două locuințe de tip Noua, o locuință hallstattiană timpurie și o groapă posibil rituală din prima epocă a fierului.

MJBN nr. inv. 3765, 3778, 6118-6127

Bibliografie: Dănilă 1961, p. 153 sq.; Dănilă 1970, p. 441-443, fig. 15-16; Dănilă 1974, p. 456-457; Marinescu 1986, p. 56, nr. 22; Florescu 1991, p. 76, nr. 257; Andrițoiu, Vasilev 1990-1993, p. 139, nr. 77; Marinescu 1993, p. 7, pl. XI/1-5; Vaida 1999, p. 239-243.

Cod RAN 33319.01
cod LMI 2004 BN-I-s-B-01352

b) Pe grădina casei lui Mărginean Ion (nr. 1 dinspre Bistrița), în urma unei cercetări efectuate de Șt. Dănilă în 1960 au fost găsite fragmente ceramice hallstattiene, provenind dintr-o așezare care are un strat de cultură compact care coboară până la 0,40 m adâncime. Așezarea din acest punct este considerată contemporană cu cea din „Dealul Morii”. Nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Dănilă 1989, p. 121.

53. Ilișua, [Ilișiuva –r; Alsóilosva –u], sat, com. Uriu, jud. Bistrița-Năsăud.

a) Pe teritoriul localității s-a descoperit în cursul secolului al XIX-lea un depozit de bronzuri, fiind amintite 50 (57) de topoare cu gaură de înmănușare transversală (celturi). Descoperirea trebuie privită cu rezerve, fiind menționată doar în literatura veche. Din puținele informații, după părere noastră ipotetica descoperire ar trebui legată mai mult de sfârșitul epocii bronzului, în special de cultura Noua și mai puțin de perioada Ha B, când depozitele compuse exclusiv din celturi sunt rare.

Bibliografie: Gooss 1876, p. 229; Orosz 1900, p. 21, nr. 3; Tagányi, Réthy, Pokoly 1901, p. 116, nr. 5; Marțian 1909, p. 322, nr. 12; Marțian 1920, nr. 238; Marinescu 2005, p. 277, nr. 29a; Kacsó 2007a, p. 86.

b) Din săpăturile efectuate la mijlocul secolului al XIX-lea de către K. Torma în MNIT din Cluj-Napoca au ajuns alături de materiale de epocă romană și piese arheologice de epoca Bronzului târziu. Săpăturile arheologice sistematice, reluate în 1978 de un colectiv format din D. Protase, G. Marinescu și C. Gaiu, au dus la cunoașterea planimetriei și organizării interne a castrului. Pe parcursul cercetărilor, în perimetrul castrului și în imediata sa apropiere au apărut și vestigii mai vechi: un topor perforat din neolitic, morminte de incinerare din epoca bronzului, o așezare hallstattiană timpurie și un mormânt de incinerare de tip Latène. Așezarea

hallstattiană timpurie este plasată la nord-vest de castru, la circa 200-300 m, lângă terme. De pe suprafața așezării au fost adunate chirpici, cărbone și arsură, care indică urme de locuințe distruse. Din nivelul de locuire au fost recuperate fragmente ceramice și vase întregibile (cești în formă de rinichi dintre care una având în zona mediană a fundului un „*umbo*” puternic pronunțat asemănător proeminențelor hipertrofiate goale pe interior decorată cu caneluri concentrice (pl. XXIII/6,7), căni, fragmente de vase bitronconice, străchini), o seceră de bronz cu buton fragmentară, un fragment dintr-o lance cu nervura puternic profilată. Materialul arheologic recuperat indică o locuire la începutul Hallstatt-ului timpuriu, sfârșit de Ha A₂- Ha B₁.

Bibliografie: Hica-Câmpeanu 1980, p. 656 (după o determinare făcută de T. Soroceanu); Hica-Câmpeanu 1982; Marinescu 1984b, p. 27, pl. XXII/1-2; Marinescu 1986, p. 56, nr. 24; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 141, nr. 83; Protase, Gaiu, Marinescu 1997, pl. XXIV; Marinescu 2005, p. 277, nr. 29b; Kacsó 2007b, p. 54 (pentru Bronz târziu); Protase, Gaiu, Marinescu 1997 (castrul roman); Gaiu 2000b (pentru Latène).

Cod RAN 35303.02

cod LMI 2004 BN-I-s-A-01354

54. Jeica, [Zselyk –u, Schelken –g], com. Mărișelu, jud. Bistrița-Năsăud.

Dintr-o descoperire întâmplătoare efectuată pe teritoriul satului, fără precizări topografice, în anii '60 ai secolului trecut, a fost găsit un celt de bronz (pl. XXIII/5). Celtul are gura dreaptă și îngroșată, muchile laterale arcuite, iar fețele late trasate cu trei linii paralele în relief și cu câte o arcadă ce coboară lin spre tăișul arcuit. Tortița a fost ruptă din vechime.

Dimensiuni: L = 7,5 cm, G = 135 g.

Datare: Ha B₂ (sec. IX î.e.n.),

MJBN nr. inv. 11030.

Bibliografie: Marinescu, Dănilă 1976, p. 25, pl I/3; Marinescu 2003a, p. 134; Marinescu 2005, p. 277, nr. 31.

55. Jelna, [Zselna, Kiszolna –u; Senndorf –g], sat, com. Budacul de Jos, jud. Bistrița-Năsăud.

Din punctul „*Coasta Ufalăului*”, situat la nord-vest de sat, pe o terasă joasă, pe malul drept al râului Budac, cercetări de suprafață efectuate de C. Gaiu au dus la descoperirea unei întinse așezări cu mai multe niveluri de locuire. Locuirea aparținând primei epoci a fierului este reprezentată prin fragmente ceramice decorate prin caneluri (pl. XXIII/1- 4) și o greutate fragmentară. Prezența unui picior fragmentar de fructieră indică o datare a așezării într-o perioadă mai evoluată a culturii Gáva, datată în Ha B₃- C. Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBN nr. inv. 16620-16625; 22319-22321.

Bibliografie: Marinescu 1995, p. 59 (pentru Bronz târziu); Gaiu 2003, p. 109, nr. 26 (pentru sec. V-VI e.n.).

56. Lechința, [Lekence, Szászlekenye –u; Lechnitz –g], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

a) Din punctul „*La Savinca*”, situat la 1 km vest de sat, în stânga drumului care vine de la Matei pe un platou situat la intrarea în sat, în 1963 Șt. Dănilă a găsit urmele unei așezări preistorice, fiind adunate mai multe fragmente ceramice. În urma unei noi cercetări de suprafață efectuate în 1977 de G. Marinescu, a fost reidentificată așezarea. Pe baza fragmentelor ceramice, a fost identificat un nivel din epoca Bronzului târziu (Wietenberg și Noua) și prima epocă a fierului (Hallstatt timpuriu).

MJBN nr. inv. 6314-6316.

Bibliografie: Marinescu 1986, p. 56, nr. 26 c; Florescu 1991, p. 85, nr. 309; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 140, nr. 88; Marinescu 1995, p. 59-60, pl. XXXIV/10, 11; Marinescu 2003b, p. 327 (pentru Bronz târziu); Marinescu 1994, p. 14 (pentru cultura Coțofeni); Gaiu 2000a, p. 383 (vestigii medievale timpurii sec. VII-X e.n.); Gaiu 2003, p. 109, nr. 29 (pentru sec. VI e.n.).

Cod RAN 33444.02

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01360

b) Din punctul „*Livada intensivă*”, loc situat la 1 km de ieșirea din sat spre Herina, în stânga drumului Herina-Lechința, pe o mică terasă, cu ocazia unor arăturilor adânci efectuate în 1981, a fost răvășită o așezare cu mai multe niveluri de locuire. Urmele unor locuințe deranjate au fost vizibile la suprafața solului, așezarea fiind în mare parte distrusă. Cercetări de suprafață efectuate de G. Marinescu și C. Gaiu, au dus la recuperarea de numeroase fragmente ceramice din mai multe epoci printre care și din epoca bronzului (cultura Wietenberg), Hallstatt-ul timpuriu decorate cu caneluri (pl. XXIV/1-5) și medieval timpuriu. În 2003, C. Gaiu

și G. G. Marinescu au efectuat mai multe sondaje pentru reidentificarea așezării, care însă nu au avut nici un rezultat arheologic.

Bibliografie: Marinescu 1993, p. 7, pl. XI/6-13; Boroffka 1994, p. 53, nr. 246, Taf. 84/14-16, 85/1-4; Marinescu 1995, p. 60; Marinescu 2003b, p. 265, 327 (pentru Bronz târziu); Gaiu 2003, p. 109, nr. 28, fig. 6-8 (pentru sec. V-VI e.n.).

Cod RAN 33444.03

cod LMI 2004 BN-I-s-B-20382.02

c) Pe terenul denumit „Fizeș”, situat la nord de localitate, spre Chiraleș, la 1-2 km în dreapta șoselei, sub panta dealului, Șt. Dănilă a descoperit fragmente ceramice din mai multe epoci printre care și cioburi hallstattiene timpurii.

Bibliografie: Marinescu 1986, p. 56, nr. 26b; Florescu 1991, p. 85, nr. 310; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 140, nr. 88; Marinescu 1995, p. 59, pl. XXXIII/11-12, XXXIV/3-5; Marinescu 2003b, p. 327 (pentru Bronz târziu); Marinescu 1994, p. 14 (pentru cultura Coțofeni); Gaiu 2000a, p. 383 (vestigii medievale timpurii sec. VIII-IX e.n.).

57. Matei, [Mateiu -r; Százmáté -u; Matesdorf -g], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul „Râțul de Sus”, situat la aproximativ la 500 m de la ultimele case spre Moruș și la 50 m de șosea, pe partea dreaptă, în urma unei cercetări de suprafață, efectuată de G. G. Marinescu și T. Arpad în august 2007, a fost identificată o așezare antică cu mai multe etape de locuire printre care și epoca bronzului (cultura Noua) și prima epocă a fierului (Ha B).

58. Măluț, [Omlásalja -u] com. Braniștea, jud. Bistrița-Năsăud.

Pe teritoriul satului, fără precizări topografice, a fost descoperit întâmplător un celt din bronz (pl. XXIV/6), care în 1978 a fost achiziționat de MJB. Celtul are gura îngroșată, corpul oval în secțiune transversală și decorat cu linii drepte și unghiulare în relief. Tăișul este mult lătit și arcuit iar muchiile laterale sunt prevăzute cu aripioare. Patina este cafeniu-negricioasă, stare bună de conservare.

Dimensiuni: L = 10,5 cm; Ag = 5,2 cm; G = 120 g.

Date: Ha B₁-B₂ (sec. X-IX î.e.n.).

MJB nr. inv. 12878

Bibliografie: Marinescu 1979a, p. 126, pl I/6; Marinescu 2003a, p. 191; Marinescu 2005, p. 277, nr. 31.

59. Miceștii de Câmpie, [Chiciud, Chiciudul de Câmpie -r; Mezőkecsed -u], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul „Pe Gruș”, un mic platou situat în vatra satului, cercetări de suprafață efectuate în 1974 și 1977, de G. Marinescu au dus la identificarea unei așezări preistorice, de pe suprafața căreia au fost adunate fragmente ceramice din epoca bronzului (cultura Wietenberg) și hallstattiene timpurii. O nouă cercetare de suprafață efectuată în 2002 de C. Gaiu, G.G. Marinescu și L. Vaida a dus la recuperarea unui nou lot de material ceramic din mai multe epoci printre care și două fragmente negre lustruite decoarte cu caneluri orizontale (pl. XXIV/7-8) aparținând Hallstatt-ului timpuriu. Nu s-au mai făcut alte cercetări.

MJB nr. inv. 8899-8929

Bibliografie: Marinescu 1995, p. 60, pl. XXXVII/3-16; Boroffka 1994, p. 57, nr. 278, Taf. 91/4 (pentru Bronz târziu).

Cod RAN 33854.01

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01365

60. Monariu [Monora -r; Malomárka -u; Minarken -g], sat, com. Budacu de Jos, jud. Bistrița-Năsăud.

Pe hotarul satului lângă „Pârâul Sărat”, la 2 km sud de localitate, a fost identificată o așezare preistorică. De pe suprafața așezării au fost strânse fragmente ceramice din neolitic, epoca bronzului și Hallstatt-ul timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Marinescu 1994, p. 15, n. 42 (pentru cultura Coțofeni).

Cod RAN 32740.01

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01366

61. Monor, [Monor, Monorfalva –u; Mindendorf –g], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

În vatra satului, pe terenul aflat la vest de primărie și în parcul din apropierea monumentului eroilor, Șt. Dănilă a efectuat în 1968 periegeheze arheologice în urma cărora a identificat o așezare preistorică. Materialul ceramic recuperat permite încadrarea așezării în epoca bronzului (cultura Noua) și în prima epocă a fierului (Ha B). Nu au mai fost efectuate alte cercetări.

MJBN nr. inv. 6379-6382

Bibliografie: Dănilă 1972, p. 97; Marinescu 1986, p. 56, nr. 29; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 141, nr. 102 (pentru Bronz târziu).

Cod RAN 33961.02

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01368

62. Năsăud, [Naszód –u; Nussdorf –g], oraș, jud. Bistrița-Năsăud.

De pe teritoriul orașului, dintr-o descoperire întâmplătoare, provine un celt de bronz cu gura îngroșată și ușor arcuită. Corpul, oval în secțiune transversală, are fețele late decorate cu linii în relief dispuse într-un motiv unghiular. Inițial piesa a ajuns în colecția școlară a Liceului „George Coșbuc” din localitate, ulterior fiind preluată de Muzeul Grăniceresc Năsăudean.

Dimensiuni: L = 10,8 cm; Ag = 7,5 cm.

Datare: Ha B₁.

Bibliografie: Marinescu 1979d, p. 123 sqq.; Marinescu 2003a, p. 192, pl II/2; Marinescu 2005, p. 277, nr. 32.

63. Nușeni [Nușfalău –r, Apanagyfalu –u], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul „Pădurea Roșie” sau „Pădurea Arămie” au fost descoperite fragmente ceramice aparținând epocii bronzului. După materialul desenat de M. Roska, așezarea se datează în faza Wietenberg III. Legată de așezarea de epoca bronzului este și o psalie din os, atribuită culturii Wietenberg. Din același loc provin și două fragmente ceramice din Hallstatt-ul timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

MNIT nr. inv. 314, 334, 344-408, 1768-69, 2124, 2128, 2136, 2145, 2151, 2165, II 5390 - după N. Boroffka.

Bibliografie: Roska 1942, p. 26, nr. 93, fig. 20; Horedt 1960a, p. 112, nr. 98; Marinescu 1979, p. 96, n. 21/14; Boroffka 1994, p. 60, nr. 299, Taf. 101, 102/1-7; Boroffka 1998, p. 92 (pentru Bronz târziu).

Cod RAN 34084.01

64. Ocnița, [Ocna –r; Szászakna, Mezőakna –u], sat, com. Teaca, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „Valea Lupului”, situat la jumătatea distanței dintre Ocnița și Teaca la aproximativ 400 m în dreapta drumului, aproape de pod, pe pantele și micile terase care mărginesc latura nordică a pâraului, în urma unor cercetări de suprafață au fost descoperite fragmente ceramice din mai multe epoci. La 1000 m de livada intensivă, spre pădure, o cercetare efectuată în 1981 de C. Gaiu a dus la descoperirea de fragmente ceramice din Bronzul târziu și din Hallstatt-ul timpuriu aparținând unor vase de tip sac, bitronconice, ornamentate cu caneluri verticale pe diametrul maxim, străchini cu buza invazată (pl. XXV). Nu s-au făcut alte cercetări.

Cod RAN 35027.01

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01375

b) În punctul „La Ștefălucu”, situat la circa 6 km nord-est de sat, pe o terasă situată în dreapta Văii Lupului, la extremitatea vestică a sitului, arături adânci efectuate în 1981-1982 pentru o livadă intensivă, au distrus o întinsă așezare antică. Prin cercetări de suprafață efectuate de G. Marinescu și C. Gaiu, a fost identificată o mare așezare cu mai multe niveluri de locuire. În 1992, pe o mică terasă situată în extremitatea vestică a sitului, C. Gaiu a întreprins un sondaj de verificare, recuperând material ceramic de epoca bronzului, prima epocă a fierului și medieval timpuriu. Nivelul aparținând Hallstatt-ului timpuriu este discontinuu, fiind identificate și cercetate două locuințe. Una dintre locuințe (Loc. 11) avea laturile de 2,10 x 2 m, de formă patrulateră cu colțurile rotunjite și podina lutuită situată la 0,75 m. În umplutura locuinței au fost identificate urme masive de chirpic și arsură, provenite din pereții prăbușiți. Inventarul este exclusiv ceramic (pl. XXVI), între care se remarcă vasele mari de provizii, dintre care unul este decorat pe diametrul maxim cu caneluri oblice intercalate de creste oblice în relief (pl. XXVI/1). Din analiza materialului locuirea se poate încadra într-o etapă mai evoluată a culturii Gâva, pe parcursul fazei Ha B₂-B₃.

MJBN nr. inv. 22188-22194

Bibliografie: Marinescu 1986, p. 56, nr. 30 b; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 141, nr. 107 b; Marinescu 1993, p. 7, pl. XII; Boroffka 1994, p. 95, nr. 562; Marinescu 1995, p. 61-62, pl. XXXIX/12-18 (pentru Bronz târziu); Gaiu 1994, p. 49; Gaiu 2000a, p. 383 (vestigii medievale timpurii sec. VII-VIII, XI-XII e.n.); Gaiu 2003, p. 109-111, nr. 3 (vestigii medievale timpurii sec. V-VI e.n.).

Cod RAN 35027.04

65. Orheiu Bistriței, [Orheiu –r; Várhely, Óvárhely –u; Burghalle, Burghallen –g], sat, com. Cetate, jud. Bistrița-Năsăud.

În partea de vest a localității, în stânga râului, încă de la sfârșitul secolului al XVIII-lea existau informații despre descoperiri antice. Primele săpături sistematice au fost efectuate între 1957-1960 (9 secțiuni și două suprafețe mari *principia* și *praetorium*), de un colectiv condus de M. Macrea și D. Protase, principalul scop fiind identificare planimetriei și evoluției interne a castrului roman. Pe parcursul săpăturilor, pe lângă materialul roman, au fost descoperite și fragmente ceramice preistorice. Materialul arheologic preistoric a fost descoperit sporadic pe parcursul săpăturilor, indicând o locuire discontinuă. Din analiza materialului acestea sunt datate la sfârșitul epocii bronzului (cultura Noua) nivel din care provine și un celt de tip transilvănean și din prima epocă a fierului. Ceramică nivelului Hallstattian aparține unor străchini cu buza invazată, decorate cu caneluri oblice, vase de tip sac, vase bitronconice, străchini evazate decorate cu ornament în ghirlandă în interior (pl. XXVII) indicând o locuire specifică fazei Ha B₂-B₃, care probabil continuă și în Ha C.

Bibliografie: Marinescu 1980, p. 16, pl. IX/6 (celt); Marinescu 2003, p. 220, pl. 9/6; Marinescu 2005, p. 277, nr. 34; Protase 2007, p. 93-111; Protase 2008a.

Cod RAN 32928.01

cod LMI 2004 BN-I-s-A-01377

66. Podirei, sat, com. Șieu-Măgheruș, jud. Bistrița-Năsăud.

În jurul tumului situat în stânga șoselei Șieu-Măgheruș – Podirei, lângă casa cu nr. 50 și mai departe spre est, pe terasa Șieului, mai multe periegeze au dus la identificarea unei întinse așezări cu mai multe niveluri de locuire. O cercetare de suprafață efectuată pe terasa Podirei a dus la identificarea și a unei așezări hallstattiene timpurii (ceramică, chirpici, arsură și cărbune) situată la sud de primele case dinspre Șieu-Măgheruș, observându-se o densitate mai mare a fragmentelor ceramice în partea de sud a terasei. Nu au fost făcute alte cercetări.

MJBN nr. inv. 5773-5806.

Bibliografie: Marinescu 1979a, p. 99, n. 43/5; Marinescu 1986, p. 56, nr. 31; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 142, nr. 114; Boroffka 1994, p. 96, nr. 566; Marinescu 1995, p. 62, pl. XL/1-15; Marinescu 2003b, p. 340-341; Kacsó 2007b, p. 48, fig. 2/39 (pentru Bronz târziu); Gaiu 2003, p. 111, nr. 34 (vestigii medievale timpurii sec. V-VI e.n.).

67. Posmuș, [Paszmos –u; Passbusch –g], sat, com. Șieu, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „*Sub Cireși*”, o cercetare de teren efectuată de C. Gaiu, a dus la recuperarea de material ceramic decorat cu caneluri, caracteristic Hallstatt-ului timpuriu (pl. XXVIII/5). Nu au fost efectuate alte cercetări.

Bibliografie: Gaiu 2003, p. 111, nr. 36 (vestigii medievale timpurii sec. V-VI e.n.).

b) În punctul „*Cimitirul satului*”, pe parcursul anilor au apărut sporadic fragmente ceramice hallstattiene și greutatea masive de lut „câtei de vatră” de formă tronconică (pl. XXVIII/1-4). Este de presupus că în acest loc a fost o așezare din prima epocă a fierului, distrusă însă de cimitirul modern. Nu s-au putut face alte investigații.

68. Reteag, [Răteag –r; Retteg –u; Reckentek –g], com. Petru Rareș, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „*La Poieni*” este semnalată o așezare de epoca bronzului încă de la începutul secolului al XX-lea. Probabil pe suprafața acestei așezări au fost descoperite întâmplător o seceră din bronz cu buton (L = 14 cm) și un mic fierăstrău din bronz în formă de frunză de laur cu ambele capete ascuțite (L = 17,5 cm). Piese au ajuns ulterior în colecția liceului „*George Coșbuc*” din Năsăud. Cercetările întreprinse de G. Marinescu nu au dus la identificarea pieselor, dar în colecțiile muzeului din Năsăud a fost găsită o seceră de bronz cu buton conic, cu lama arcuită și oval alungită în secțiune, ornamentată cu două nervuri paralele aplatizate prin batere,

vârful fiind răsfrânt în afară. Din spusele autorului este foarte probabil ca aceasta să fie piesa pierdută, amintită în trecut de literatura de specialitate.

Dimensiuni: L = 13,2 cm, l max. = 2,5 cm, grosime max. = 0,7 cm, G = 60,6 g.

Datare: Br D-Ha B

MGN, nr. inv. 1141.

Bibliografie: Marțian 1920, p. 32, 550; Roska 1942, p. 236, nr. 26; Petrescu-Dâmbovița 1978, p. 21, nr. 349; Marinescu, Dănilă 1974, p. 69, pl III/8; Marinescu 2003a, p. 72, 85, pl. III/8.

b) Cu ocazia unor lucrări de reparare la terasamentul CFR distrus după marile inundații din 1970, nu departe de stația CFR Reteag, în primăvara anului 1970, a fost descoperit întâmplător un celt din bronz (pl. XXXI/2). Are buza dreaptă și ușor îngroșată, corpul separat de latura lătită și subțire. Patină verzui-negricioasă. Piesa a fost turnată cu imperfecțiuni dintr-un bronz de slabă calitate.

Dimensiuni: L = 7,3 cm, Ag = 3,7 cm, G = 40 g.

Datare: Ha B₃ (sec. VIII î.e.n.),

MJBN nr. inv.12881, predat în 1978 de prof. Gh. Borza.

Bibliografie: Marinescu 1979d, p. 128, pl II/3; Marinescu 2003a, p. 192, pl. II/3; Marinescu 2005, p. 279.

c) În punctul „*Biserica reformată*”, cu ocazia unor cercetări arheologice preventive efectuate de C.Gaiu, în 2008, în cadrul secțiunii (S₂), lângă contrafortul de pe colțul vestic, la adâncimea de -1,60 m au fost descoperite fragmente ceramice mărunte, dar caracteristice Hallstatt-ului timpuriu. Unul dintre cioburi este buza unei străchini evazate, neagră lustruită la interior și gălbui-cenușie la exterior, ornamentată cu caneluri concentrice pe buza interioară.

Informații C. Gaiu.

69. Rusu de Jos, [Alsóoroszi –u], oraș Beclean, jud. Bistrița-Năsăud.

De pe teritoriul satului fără alte precizări, în colecția liceului din Reghin a ajuns un celt de bronz. Întrucât piesa s-a pierdut și în lipsa unei descrieri amănunțite, datarea sa este una largă, la sfârșitul epocii bronzului sau la începutul Hallstatt-ului (Br. D- Ha B).

Bibliografie: Teglas 1887, 301; Hampel 1892, p. 130; Marțian 1909, p. 322, nr. 16; Marțian 1920, 569; Roska 1942, p. 20, nr. 67; Marinescu 1995, p. 62 (celtul este încadrat la Rusu de Sus); Kácsó 2007a, p. 88.

70. Rusu Bârgăului, [Borgo-Rus –r; Oroszborgó –u], sat, com. Josenii Bârgăului, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul „*Contentita*”, situat la est de râul Bistrița în septembrie 1963, Șt. Dănilă a efectuat un sondaj arheologic în urma căruia au fost găsite urme de arsură, chirpic și fragmente ceramice din mai multe epoci. Printre fragmentele ceramice care apar la adâncimea de 0,30 m, unele sunt de culoare neagră și roșie ornamentată cu caneluri și butoni de vase bitronconice specifici epocii hallstattiene timpurii. Nu s-au putut observa urme de fortificații, marginea platoului prezentând masive urme de alunecări de teren.

Bibliografie: Dănilă 1972, p. 102-103; Dănilă 1974, p. 461; Marinescu 1994, p. 16, nr. 44 (pentru cultura Coțofeni).

Cod RAN 33417.01
cod LMI 2004 BN-I-s-B-01381

71. Sălcuța, [Fiscut –r; Füzskút –u], sat, com. Sânmihaiu de Câmpie, jud. Bistrița-Năsăud.

a) De pe teritoriul satului, dintr-o descoperire întâmplătoare făcută la mijlocul secolului al XIX-lea, în muzeul din Cluj-Napoca a ajuns un celt din bronz cu tortiță, cu decor în relief semilunar. Din descrierea piesei este posibil să fie datată în Ha B₁-B₂.

Bibliografie: Gooss 1876, p. 21; Téglás 1887, p. 299, nr. 292; Marțian 1909 p. 330, nr. 209; Marțian 1920, nr. 264; Roska 1942, p. 95, 125; Marinescu, Dănilă, 1974, p. 78, nr. 29; Marinescu 2003a, p. 80, nr. 29; Marinescu 2005, p. 279, nr. 42.

b) Pe hotarul numit „*Cânepiște*” cu ocazia construirii unui depozit a fostului CAP, au fost descoperite mai multe fragmente ceramice. În urma unei cercetări de suprafață efectuată de Șt. Dănilă în 1963, au fost

recuperate fragmente ceramice decorate cu caneluri și cu brăie alveolate. Fragmentele ceramice aparțin celor două epoci ale fierului, marea lor majoritate aparținând epocii Latène, dar există și câteva fragmente tipic hallstattiene (pl. XXVIII/6-7) dintre care unul provine de la un vas de formă bitronconică decorat cu caneluri dispuse în ghirlandă pe diametrul maxim. Nu au fost efectuate alte cercetări.

MJBN nr. inv. 8453-8476.

Bibliografie: Dănilă 1989, p. 208.

Cod RAN 34510.01

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01388

c) În punctul „În Livadă”, pe un teren orientat spre sud, cu ocazia unor lucrări de construcție (grajduri CAP) au fost descoperite fragmente ceramice preistorice (epoca bronzului și Hallstatt-ul timpuriu) și medieval timpurii sec. XI-XII e.n.. Din cercetările efectuate de Șt. Dănilă, stratul de cultură este observabil la o adâncime de 0,30 m. Nu au fost efectuate alte cercetări.

Bibliografie: Dănilă 1971, p. 265; Dănilă 1989, p. 209.

72. Sărățel, [Serețel –r; Szeretfalva –u; Reussen –g], sat, com. Șieu-Măgheruș, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „Dealul Cetății”, situat la est de sat pe un promontoriu înalt și izolat, a fost identificată o fortificație de pământ. Cercetări arheologice sistematice s-au desfășurat din iunie 1959, cu intermitențe până în 1968, colectivul fiind alcătuit la început din N. Vlăsa și Șt. Dănilă, ulterior alăturându-se H. Daicoviciu și I. Glodariu. În urma cercetărilor arheologice a fost identificată planimetria și sistemul de fortificație compus din val, șanț și palisadă, care înconjoară întreg platoul. Fortificația a fost folosită ca loc de refugiu în perioada hallstattiană, urmele locuirii fiind sesizate pe întreaga întindere a platoului. Acestei prime locuri îi urmează fortificația dacică de pământ de mai mici dimensiuni și cea romană, locul fiind folosit ca punct de observație prin construirea a două turnuri din piatră legate cu mortar, plasate în cele două extremități ale platoului. Din nivelul hallstattian este amintit în literatura de specialitate un singur complex, o groapă rituală de formă circulară și puțin adâncită, în care se găseau mai multe vase sparte ritual și arse secundar (pl. XXIX-XXX), urme de arsură și mici fragmente de oase. Materialul arheologic de tip hallstattian, exclusiv ceramic, a rămas în cea mai mare parte nepublicat cu excepția unor vase din groapa rituală. Materialul ceramic al gropii rituale care se păstrează în depozitele MJBN a fost supus unei noi analize, ocazie cu care unele vase au fost redesenate, vase mari bitronconice ornamentate cu caneluri în ghirlandă sau semicirculare în jurul unei proeminențe, la care se adaugă și unele inedite cum este un vas bitronconic etajat unicat în nord-estul Transilvaniei (pl. XXX/2). O parte a materialelor ieșite din săpături se află în depozitele MNIT. Din analiza materialului cunoscut până în prezent fortificația este dată pe parcursul fazei Ha B₃-C.

Bibliografie: Roska 1942, p. 267, nr. 163 (bibl. veche); Dănilă 1972, p. 85-87; Popescu 1967, p. 525, nr. 25; Horedt 1961, p. 181; Vlăsa, Dănilă 1962, p. 341-347; Horedt 1974, p. 205 sqq, nr. 17, fig. 6/3; Dănilă 1989, p. 214; Florea, Vaida, Suciuc 2000, p. 223.

Cod RAN 34752.01

cod LMI 2004 BN-I-s-A-01389

b) În punctul „În Vii”, situat în imediata apropiere a fortificației și în directă legătură cu aceasta, cu prilejul lucrărilor de rigolare a viei, în trecut au fost descoperite mai multe obiecte de bronz. Înainte de 1930 pe pantele situate imediat sub șanțul fortificației, lucrări de desfundare pentru plantarea viței de vie au descoperit, probabil, un depozit de bronzuri care ulterior s-a risipit. Din acest depozit au fost recuperate de la preotul din Dipșa, preluate din colecția Gimnaziului german din Bistrița, ajunse ulterior la MJBN, două brățări din bronz neornamentate, de secțiune plan concavă cu capetele Nealăturate, patină verzuie cu pete cafenii. Dimensiuni: D int. = 8,4, l max. = 1,1 cm, grosime = 0,7 cm, G = 100 g; D int. = 6,3 cm; l = 1,1 cm, grosime = 0,7 cm, G = 70 g. Din același punct provine și un celt din bronz de mici dimensiuni (pl. XXXI/1), fără a se putea stabili dacă are legătură cu depozitul de brățări. Totuși, trebuie menționat că obiectele sunt contemporane și în strânsă legătură cu fortificația hallstattiană. Celtul are corpul oval alungit, cu tăișul ascuțit și decorul compus din două linii paralele sub buză.

Dimensiuni: L = 7,4 cm; g = 50 g.

Dată: în Ha B₂ – B₃ (sec. IX-VIII î.e.n.)

MJBN nr. inv. 1796-1797, 4015.

Bibliografie: Marinescu, Dănilă 1974, p. 68-71, n. 2, pl II/1, IV/6-7, VI/7; Marinescu 2003a, p. 72, 77-78; Marinescu 2005, p. 279, nr. 43.

73. Săsarm, [Szeszárms, Szészárma –u], sat, com. Chiuza, jud. Bistrița-Năsăud.

În grădina casei nr. 116 aparținând familiei Pătraș, au fost descoperite fragmente ceramice aparținând Bronzului târziu (cultura Wietenberg) și Hallstatt-ului timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

Informații Șt. Dănilă.

74. Sângeorzu Nou, [Sângeorz, Sângiorgiul Nou, Sângeorzul Săsesc –r; Szászszenygyörgy –u], sat, com. Lechința, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul „*Livada Intensivă*”, situat la ieșirea din sat și la 200 m în dreapta șoselei ce duce la Sânmihaiu de Câmpie, în 1981, în urma unei periegeze efectuate de G. Marinescu și C. Gaiu a fost descoperită o așezare antică. De pe suprafață răvășită de arăturile adânci au fost adunate fragmente ceramice din mai multe epoci printre care și din Hallstatt-ul timpuriu (pl. XXVIII/8-11). Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBN nr. inv. 22197-22200.

Bibliografie: Marinescu 1995, p. 63-64, pl. XLIV/11-18, XLV/1-4 (pentru Bronz târziu).

75. Sâniacob, [Szászszenyjakab –u; Jakobsdorf –g], sat, com. Lechința, jud. Bistrița-Năsăud.

În jurul magaziei fostului CAP și în jurul casei lui Gh. Gălățean, nr. 80, în urma unei cercetări de suprafață efectuată de Șt. Dănilă în 1967, au fost descoperite fragmente ceramice din mai multe epoci printre care și din prima epoca a fierului. La 100 m sud, lângă o groapă depozit pentru combustibil, se semnalează descoperirea de fragmente ceramice negre canelate, hallstattiene timpurii. Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBN nr. inv. 10536-10544

Bibliografie: Dănilă 1989, p. 224.

76. Sânmihaiu de Câmpie, [Mezőszentmihály, Mezőszentmihálytelke –u; Michelsdorf –g], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „*Ciorotei*”, situat la 2 km sud-est de sat, pe o vale laterală, în dreapta drumului ce duce spre Miceștii de Câmpie, în urma unor cercetări de suprafață s-au descoperit fragmente ceramice din mai multe epoci. Din analiza materialului au fost identificate fragmente ceramice aparținând epocii bronzului (cultura Noua și Wietenberg (?)) și din Hallstatt-ul timpuriu.

MJBN nr. inv. 8397-8428.

Bibliografie: Dănilă 1964, p. 46, nr. 1; Dănilă 1989, p. 225; Marinescu 1995, p. 64; Marinescu 2003b, p. 342 (pentru Bronz târziu); Gaiu 2003, p. 112, nr. 43 (vestigii medievale timpurii sec. V-VI e.n.).

b) În punctul „*Podișele*” situat în marginea de nord a satului, în dreapta drumului ce vine de la Bistrița, a fost identificată o așezare cu mai multe niveluri de locuire. Din materialul ceramic recuperat în urma mai multor cercetări de suprafață, sunt și fragmente ceramice specifice Hallstatt-ului timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Marinescu 1989, p. 24, nr. 80 (pentru epoca romană); Gaiu 2003, p. 111, nr. 41 (vestigii medievale timpurii sec. V-VI e.n.).

Cod RAN 34486.02

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01394

77. Sânnicoară, [Miclăuși –r; Aranyosszentmiklós –u], sat, com. Chiochiș, jud. Bistrița-Năsăud.

Dintr-o descoperire întâmplătoare efectuată pe teritoriul satului fără precizări topografice, în anul 1980, a fost găsit un celt din bronz cu gura îngroșată și fețele late decorate cu linii în relief. Patina este verzui-roșcată.

Dimensiuni: L = 10 cm.

MJBN nr. inv. 13364.

Dată: Ha B₂ (sec. IX î.e.n.),

Bibliografie: Marinescu 1980, p. 48, IX/3; Marinescu 2003a, p. 221, pl. 9/3; Marinescu 2005, p. 280, nr. 47.

78. Sigmir, [Szépnýir –u; Zippendorf, Tschippendorf, Schönbirk –g], oraș Bistrița, jud. Bistrița-Năsăud.

De pe teritoriul satului, fără alte precizări, Șt. Dănilă amintește, o așezare aparținând culturii Wietenberg. Probabil punctul este situat în vatra satului, la sud de școală, de unde provine material ceramic mărunț încadrabil la sfârșitul epocii bronzului (cultura Wietenberg și poate Noua) și în Hallstatt-ul timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Dănilă 1964, p. 46, n. 1; Marinescu 1979a, p. 96, n. 21/17; Dănilă 1989, p. 217, nr. 3; Boroffka 1994, p. 77, nr. 400; Marinescu 1995, p. 63, pl. XLIV/1-3; Marinescu 2003b, p. 341, pl. XLIV/1 (pentru Bronz târziu).

79. Silivașu de Câmpie, [Mezőszilvás –u], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

a) Pe teritoriul satului, fără alte precizări topografice, la sfârșitul secolului al XIX-lea, au fost găsite șase săbii de bronz dintre care se mai păstrează doar trei (două săbii cu cupă la mâner și una cu antene unite), care foarte probabil au făcut parte dintr-un depozit risipit. Descoperirea trebuie privită cu rezerve fiind posibil ca locul descoperirii să provină de fapt de pe hotarul localității Silivaș (jud. Alba).

Date: Ha B₂ (sec. IX î.e.n.), seria Sângeorgiu de Pădure-Fizeșu Gherlii.

Muz. Aiud nr. Inv. 52, 62, 63.

Bibliografie: Roska 1942, p. 180, nr. 210; Rusu 1963, p. 209, nr. 13; Alexandrescu 1966, p. 173 sq., nr. 52-53, 59; Petrescu-Dâmbovița 1977, p. 143, pl. 350/11-13; Bader 1991, p. 153-155, 159, 170, nr. 363, 367, 373, 444-446, pl. 51/363, 53/373-374 (bibl. veche); RepAlba 1995, p. 173, nr. 5a; Marinescu 2005, p. 279, nr. 45; Ciugudean, Luca, Georgescu 2008, p. 51, nr. 66.

b) Din vatra satului, în jurul bisericii de lemn, în urma unei cercetări de teren efectuată de C. Gaiu, au fost culese fragmente ceramice mărunte dar sigur de Hallstatt timpuriu (pl. XXXV/1,2). Nu s-au efectuat alte cercetări.

Informații C. Gaiu.

80. Strugureni, [Vereșhaza –r; Veresegyház, Mezöveresegyháza –u; Rothkirch –g], sat, com. Chiochiș, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „*Fântâna Rece*” s-au descoperit fragmente ceramice neolitice, un topor calapod din serpentin și un fragment de urnă roșie în interior și neagră la exterior, datând din Hallstatt-ul timpuriu.

Bibliografie: Roska 1942, p. 180, nr. 217.

b) Pe terenurile situate la vest de fostele grajduri CAP, pe terenul proaspăt arat a fost descoperită o așezare hallstattiană reprezentată prin fragmente ceramice tipice, un fragment de rășniță, urme de chirpic, arsură și cenușă. Nu s-au făcut alte cercetări.

Informații Șt. Dănilă.

Cod RAN 33104.02

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01406

81. Stupini, [Șoimușul Român –r; Oláhsolymos, Mezősolymos –u], sat, com. Sânmihaiu de Câmpie, jud. Bistrița-Năsăud.

a.) Din punctul „*Vătaștină*”, situat în partea vestică a localității, în vecinătatea grupului de case care alcătuiesc cătunul denumit „*La Curte*”, pe pantele cu expunere sud-estică care mărginesc Valea Borleasa, în vecinătatea fostelor grajduri ale CAP-ului, în urma unei cercetări de suprafață efectuată de Șt. Dănilă, a fost descoperită o întinsă așezare cu urme vizibile la suprafața solului (multă arsură, chirpici și cenușă), având mai multe niveluri de locuire din Bronzul târziu (Wietenberg), Hallstatt-ul timpuriu și medieval timpuriu (sec. V-VI e.n.; VIII-IX e.n.). Din nivelul hallstattian timpuriu provine un mic *vâscior-biberon* care se află într-o stare bună de conservare datată de M. Rusu în Ha B₃-C (Dimensiuni: Î = 5,5 cm; Df = 3,2 cm; Dg = 5,4 cm; L orificiului = 1 cm). De pe teritoriul așezării, în 1966 a fost descoperit întâmplător și un depozit de bronzuri, care aparține locuirii de la sfârșitul epocii bronzului, Br D – Ha A₁ (sec. XIII – XII î.e.n.). Cercetări sistematice au fost efectuate în 1992, 1994 – 1995 de C. Gaiu, cu o preocupare specială asupra locuirii medieval timpurii. Din nivelul din prima epocă a fierului, stratul hallstattian fiind gros de 0,40 m, a fost identificată o singură locuință (Loc. 15), interceptată în cadrul secțiunii S_g/1995 în cadrul sectorului A. Locuința cu dimensiuni de 3 x 2,40 m

a fost de formă rectangulară cu colțurile rotunjite cu latura lungă orientată nord-sud. Inventarul este exclusiv ceramic, decorat cu motive caracteristice realizate prin canelare.

MJBN, nr. inv. 4101 – 4106.

Bibliografie: Crișan 1968, p. 405-407 (vasul biberon); Dănilă 1975, p. 225-229, fig. 1/1-4; 2/1-5 (depozitul de bronzuri); Petrescu-Dâmbovița 1977, p. 69, pl. 65/2-6; Petrescu-Dâmbovița 1978, p. 107, nr. 72, pl. 47B; Dănilă 1986, p. 196-197, fig. 1; Gaiu 2000a, p. 383 sq.; Gaiu 2002; Gaiu 2003, p. 112, nr. 44 (vestigii medievale timpurii sec. V-VI e.n.).

Cod RAN
cod LMI 2004

34529.02
BN-I-s-A-01408

a₂) Cu prilejul săpării fundațiilor grajdurilor CAP (1967), s-au găsit numeroase fragmente ceramice hallstattiene și o fusaioală frumos decorată cu linii verticale incizate. Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBN nr. inv. 9344-9349, 9354-9355

b) În punctul „*Cimitirul de animale*”, dintr-o descoperire întâmplătoare de pe teritoriul satului provine un celt de bronz cu corpul masiv, gura dreaptă și tăișul mult lătit (pl. XXXI/3). Gaura de înmănușare este ovală cu bordura mult îngroșată și decorată cu o bandă orizontală de trei linii paralele în relief întrerupte în dreptul torții. Lângă bordură pe ambele fețe este plasată o bandă de trei linii orizontale și paralele în relief, sub care se află alte linii verticale.

Datare Ha A₂ – B₁, sec. XI - X î. e. n.

Dimensiuni: L = 14 cm, A g = 6,4 cm, G = 300 g.

MJBN, nr. inv. 4111.

Bibliografie: Marinescu, Dănilă 1974, p. 67, 74, pl. V/1, VI/8; Marinescu 2003, p. 71, 76-77; Marinescu 2005, p. 280, nr. 48.

c) În punctul „*Fânațele Archiudului*”, situat la 3 km nord-est de punctul „*Vătaștină*”, pe o terasă cuprinsă între pâraul Brătenilor și Valea Bâdea, până aproape de coada lacului de la Brăteni, săpăturile arheologice începute de C. Gaiu în 1996, au dus la identificarea unei întinse așezări cu niveluri de locuire din neolitic și până în evul mediu timpuriu. Săpăturile de amploare au cuprins două sectoare A și B. Locuirea aparținând Hallstatt-ului timpuriu este bine reprezentată fiind identificate mai multe complexe arheologice: 13 locuințe marea majoritate fiind de suprafață sau puțin adâncite cu o cameră și un spațiu interior de 7-9 m², patru gropi și trei vetre deschise, dintre așezările de tip deschis fiind până în prezent cea mai bine cercetată din nord-estul Transilvaniei. Din inventarul unor locuințe au fost recuperate două fibule în formă de arcuș de vioară de tip Unter-Radl, ace de bronz, un bogat material ceramic ornamentată mai ales prin canelare, greutăți pentru războiul de țesut, „câței” de vatră, fusaiole, statuete zoomorfe și piese din os și piatră (pl. XXXII/Loc. 73; XXXIII/Loc. 74; XXXIV/S₁₃). Analiza întregului material indică o locuire pe parcursul Hallstatt-ului timpuriu din Ha B₁ și până la începutul fazei Ha B₃. Toate descoperirile vor face obiectul unui studiu separat, care să prezinte întregul material arheologic.

Bibliografie: Gaiu 2000a, p. 384 (vestigii medievale timpurii sec. VIII-IX e.n.); Gaiu 2003, p. 112, nr. 45 (pentru sec. V-VI e.n.); Gaiu 2009 (pentru Bronz târziu).

Cod RAN 34529.01
cod LMI 2004 BN-I-s-A-01407

82. Șieu, [Șieu Mare, Șieu de Jos –r; Nagysajó –u; Großschogen –g], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În muzeul din Cluj-Napoca a ajuns dintr-o descoperire întâmplătoare de pe teritoriul acestei localități, un celt de bronz de mici dimensiuni. Alte piese din bronz descoperite în hotarul așezării ar fi ajuns în colecțiile muzeului din Budapesta.

Datare: Ha B.

Bibliografie: Roska 1942, p. 240, nr. 8, fig. 293; Marinescu, Dănilă 1974, p. 78, nr. 34; Marinescu 2003a, p. 80; Marinescu 2005, p. 280, nr. 49.

b) În punctul „*Oșăle*”, punct care se află în grădina casei lui Ursa Ștefan, o cercetare de suprafață efectuată în 1967 de Șt. Dănilă, a dus la descoperirea de materiale din mai multe epoci printre care și fragmente ceramice tipice din Bronzul târziu (cultura Noua) și Hallstatt-ului timpuriu (pl. XXXV/4).

c) În punctul „*Podul Ardanului*”, pe grădinile din jurul podului peste apa Frișului, s-au descoperit fragmente ceramice mărunte, dar tipice pentru Hallstatt-ul timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBN nr. inv. 8524-8527.

Bibliografie: Marinescu 1989, p. 25 (pentru epoca romană); Marinescu 1994, p. 17 (pentru cultura Coțofeni).

Cod RAN 34654.01

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01409

83. Șieu-Măgheruș, [Sajómagyaros –u; Ungersdorf –g], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „*Hederiș-Cetate*”, la nord de comună, pe un platou înalt (580 m) a fost identificată o fortificație de pe suprafața căreia au fost descoperite periodic urme arheologice. În urma unei cercetări de suprafață și printr-un mic sondaj efectuat de Șt. Dănilă în 1959, au fost obținute primele date despre fortificație și încadrarea cronologică a acesteia. În 1960 cercetările au fost reluate, săpături de informare, fiind executate de N. Vlăsa și Șt. Dănilă. Acestea au identificat o fortificație de pământ, formată din val și șanț care înconjoară întreg platoul. Drumul de acces și intrarea în incintă au fost identificate în partea de vest, unde sistemul defensiv era întărit prin încă două valuri de pământ succesive. În urma sondajelor arheologice au fost descoperite mai multe locuințe cu material arheologic cu precădere din epoca bronzului (cultura Wietenberg), Latène și sec. XIV-XV e.n. Sporadic pe parcursul cercetărilor au apărut și fragmente ceramice din Hallstatt-ul timpuriu, având culoarea bicromă specifică și decorate cu caneluri dispuse vertical, orizontal sau în ghirlandă (pl. XXXV/3,5-11).

MJBN nr. inv. 3401-3501, 8577-8589.

Bibliografie: Marțian 1909, p. 343, nr. 589; Marțian 1920, 659; Roska 1942, p. 240, nr. 5 (bibl.); Vlăsa, Dănilă 1967, p. 39-47; Dănilă 1970, p. 439-441; Dănilă 1972, p. 89-91, n. 24; Dănilă 1974, p. 456, 458; Marinescu 1984, p. 28-29; Boroffka 1994, p. 76, nr. 393; Marinescu 1995, p. 64-65, pl. XLVI/5-15 (pentru Bronz târziu); Gaiu 2003, p. 113, nr. 48 (vestigii medievale timpurii sec. V-VI e.n.).

Cod RAN 34707.01

cod LMI 2004 BN-I-s-A-01410

b) În punctul „*Între Hotare*” sau „*Pe Șes*”, un teren situat la est de comună și la sud de șosea, la circa 500 m de ultimele case, în dreapta șoselei care merge spre Bistrița, în 1962 de Șt. Dănilă, a descoperit o întinsă așezare antică. În mare parte așezarea este distrusă de arăturile adânci efectuate pentru înființarea unei livezi intensive (1978), stratul de cultură începând de la adâncimea de 0,25-0,30 m. Două mici sondaje și cercetări de suprafață, efectuate de Șt. Dănilă, au dus la recuperarea de fragmente ceramice aparținând mai multor epoci printre care și din Hallstatt-ul timpuriu. Pe lângă materialul ceramic, din nivelul preistoric provine și o statueta zoomorfă, reprezentând o bufniță sau o pisică (?), aparținând probabil nivelului de epoca bronzului.

MJBN nr. inv. 3393-3398, 8963, 8965, 8970 etc.

Bibliografie: Popescu 1956, p. 115; Dănilă 1961, p. 153; Dănilă 1970a, p. 440 sq., fig. 14/1-6; Vlăsa, Dănilă 1967, p. 46, fig. 9; Marinescu 1979a, p. 96-97, n. 21/21; Marinescu 1986, p. 57, nr. 38; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 143, nr. 145; Boroffka 1994, p. 76, nr. 394; Marinescu 1995, p. 65, pl. XLVI/16-18, XLVII/1-4 (pentru Bronz târziu); Marinescu 1994, p. 17 (pentru cultura Coțofeni); Gaiu 2003, p. 113, nr. 46. (pentru sec. V-VI e.n.).

c) În punctul „*Sub Cetate*”, loc situat la poalele cetății de pe „*Hederiș*”, la est de comună și la nord de drumul ce duce la Crainimă, arăturile adânci pentru plantarea unei livezi intensive (1980) au distrus o așezare antică cu ceramică din mai multe epoci. Periegezele care au urmat, efectuate de G. Marinescu și C. Gaiu, au recuperat material ceramic și trei piese de lut (lustruitoare) datate la sfârșitul epocii bronzului (cultura Wietenberg) și Hallstatt-ul timpuriu. Așezarea este contemporană cu cetatea de pe *Hederiș*.

MJBN nr. inv. 13828-13868.

Bibliografie: Dănilă 1960, p. 153; Marinescu 1993, p. 7, pl. XIII-XIV (pentru Bronz târziu).

d) Cu prilejul săpăturilor efectuate pentru fundația casei nr. 19, au apărut numeroase fragmente ceramice hallstattiene. S-au observat existența unui strat de arsură, cărbune și multe resturi de chirpic. Cercetări de suprafață au făcut efectuate în mai 1960 de Șt. Dănilă, și în 1973 de Șt. Dănilă și G. Marinescu. Nu s-au făcut alte cercetări.

Informații G. Marinescu.

84. Șieut, [Șieul de Sus –r; Kissajó –u; Kleinschogen –g], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

Cu prilejul construirii școlii din localitate (1966) au fost observate urme de arsură și chirpic fiind descoperite fragmente ceramice din epoca bronzului (cultura Wietenberg și Noua) și de tip hallstattian. Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBN nr. inv. 8528-8536.

Bibliografie: Marinescu 1995, p. 65-66, pl. XLVIII/10-14, XLIX/1; Marinescu 2003b, p. 344 (pentru Bronz târziu).

85. Șintereag, [Somkerék –u], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „*Livada Intensivă*”, situată la intrarea în sat dinspre Bistrița, arăturile adânci au distrus o întinsă așezare din epoca bronzului. Cercetările de suprafață efectuate de G. Marinescu și C. Gaiu, în 1980, în jurul SMA-ului local, au dus la recuperarea de fragmente ceramice și unelte de piatră aparținând Bronzului târziu. În capătul dinspre Bistrița al livezii intensive, s-au găsit și fragmente ceramice ornamentate cu caneluri și o greutate de lut, datate în Hallstatt-ul timpuriu (pl. XXXVI/5-6,8-12; XXXVII). Se pare că în acest loc a fost o așezare relativ mică din prima epocă a fierului, distrusă însă de arătura adâncă. Nu s-au mai făcut alte cercetări.

MJBN nr. inv. 22202-22203.

Bibliografie: Marinescu 1986, p. 57, nr. 40; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 144, nr. 148; Marinescu, 1993, p. 7, pl. XV; Boroffka 1994, p. 97, nr. 579; Marinescu 1995, p. 66; Marinescu 2003b, p. 266 (pentru Bronz târziu).

b) Din punctul „*Cremene*”, situat la nord de comună, primele arături au distrus o mare așezare neolitică. Cercetări de suprafață au fost efectuate de Șt. Dănilă în 1963 și în anii următori, fiind recuperate pentru MJBN, fragmente ceramice, lame de silex, nuclee de obsidian, unelte și arme din piatră specifice epocii neolitice. Pe lângă materialul neolitic au fost descoperite și puține fragmente ceramice aparținând Hallstatt-ul timpuriu, indicând o locuire sporadică (pl. XXXVI/1-3,7). În martie 2008, C. Gaiu și G.G. Marinescu, au efectuat o nouă periegeză fiind recuperat un nou lot de material arheologic, așezarea fiind reconfirmată.

MJBN nr. inv. 9263-9343; 9524-9569.

Bibliografie: Dănilă, Marinescu 1974, p. 13, 22, n. 7, pl. I/7, XII/9; Marinescu 1980, p. 49, pl. VI/4; Dănilă 1989, p. 248-249; Marinescu 1994, p. 18 (pentru cultura Coțofeni).

Cod RAN 34912.01

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01415

c) În jurul bisericii reformate din localitate, s-au găsit cioburi din mai multe epoci printre care și din Hallstatt-ul timpuriu. Nu au fost făcute alte cercetări.

MJBN nr. inv. 9796-9806.

d) În punctul „*Bolomba*” în urma unor periegeze efectuate de Șt. Dănilă, au fost găsite fragmente ceramice specifice Hallstatt-ului timpuriu (pl. XXXVI/4). Punctul nu a putut fi identificat până în prezent.

Informații Șt. Dănilă.

86. Șopteriu, [Șopter –r; Septér –u], sat, com. Urmeniș, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „*Mireș*” sau „*Gura Mireșului*”, în urma unor cercetări de suprafață efectuate în 1977 de G. Marinescu și C. Gaiu, a fost identificată o mare așezare preistorică. Pe baza materialului ceramic recuperat așezarea prezintă urme de locuire din epoca bronzului (cultura Noua) și din Hallstatt-ul timpuriu. Aparținând primei epoci a fierului au fost recuperate fragmente ceramice negre lustruite la exterior și cărămidii-gălbui la interior decorate cu caneluri orizontale, verticale sau concentrice (pl. XXXVIII).

Lângă casa locuitorului Comșa Ion, pe Mireș, din punctul „*Ochi*” au fost adunate numeroase fragmente ceramice din Hallstatt-ul timpuriu. În mod sigur este vorba de aceeași așezare identificată în punctul „*Mireș*”.

MJBN nr. inv. 12398-12401, 12406, 22263-22268.

Bibliografie: Marinescu 1986, p. 57, nr. 41 b; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 144, nr. 152 b; Marinescu 1995, p. 66, pl. L/4; Marinescu 2003b, p. 345; Gaiu 2003, p. 114, nr. 51 (vestigii medievale timpurii sec. IV, V-VII e.n.).

b) În punctul „*Valea Morii*”, o cercetare efectuată de G. Marinescu și C. Gaiu în 1977, a dus la descoperirea unei așezări antice, fiind adunate fragmente ceramice datate în Hallstatt-ul timpuriu.

Informații G. Marinescu.

87. Tărpui [Terpiu –r, Törpény, Szásztörpény –u, Treppen –g], sat, com. Dumitra, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul „*Valea Lungă*” situat la 1 km est de sat, în apropierea unor saivane pentru oi, a fost distrusă o așezare cu mai multe niveluri de locuire. În 1976, în această așezare a fost descoperită întâmplător o buză fragmentară, dintr-un mic vas de bronz, recuperată pentru MJB de G. Marinescu. Imediat sub buză vasul este ornamentat cu cinci linii orizontale sub care se afla o linie în ghirlandă. Descoperirea este încadrată de T. Soroceanu în categoria cazanelor mici cu atașe cruciforme de tip B₁ sau o formă asemănătoare.

Dimensiuni: 2,2 x 3 cm; 3,1 x 4,2 cm; D cca. = 19,1 cm, Î = cca. 4,1.

MJB nr. inv. 17836

Datare: Ha B₁-B₂.

Bibliografie: Marinescu 1989, p. 26 sq., nr. 91 (pentru epoca romană); Gaiu 2003, p. 114, nr. 52 (pentru sec. V-VI e.n.); Soroceanu 2008, p. 150-151, 159, nr. 118, Taf. 32/118.

88. Teaca, [Teke –u; Tekendorf –g], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

În punctul „*Bloc IAS*”, în centrul comunei, cu prilejul construirii acestuia, Șt. Dănilă a recoltat ceramică aparținând epocii bronzului (cultura Noua) și din prima epocă a fierului. Nu s-au făcut alte cercetări.

MJB nr. inv. 8764

Bibliografie: Marinescu 1986, p. 57, nr. 42 b; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 144, nr. 157 b; Marinescu 1995, p. 66-67, pl. LII/2; Marinescu 2003 a, p. 346 (pentru Bronz târziu).

89. Țagu, [Țagul Mare –r; Nagycég –u], sat, com. Budești, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „*Valea Peștilor*”, situat pe teritoriul satului, în 1985, a fost găsit întâmplător un celt de bronz, aproximativ hexagonal în secțiune. Celtul este decorat din linii simple și buza îngroșată. Patina verde deschis.

Dimensiuni: L = 8 cm, l tăiș = 4,9 cm, Dg = 2,5 x 3 cm, Ag = 6,5, G = 145.

Datare: Ha B₁ – B₂, sec. X-IX î.e.n..

Bibliografie: Marinescu 2005, p. 268-9, Abb. 9, Taf. I, 4.

b) În punctul „*După Dos*”, la locul numit „*La Soc*”, în apropierea casei lui Morar Iosif și a lui Mărginean Alexandru nr. 71, au fost găsite fragmente ceramice din mai multe epoci printre care și din Hallstatt-ul timpuriu (pl. XXXIX/2,7). Nu au fost făcute alte cercetări.

MJB nr. inv. 9211-9226.

Cod RAN 32795.02

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01425

c) În punctul „*La Simionca*”, situat la nord-est de sat, între Budești-Fânațe și „*Dosul Țagului*”, pe un platou întins s-a găsit în 1976, de G. Marinescu, urme de chirpic, ceramică decorată cu caneluri și un fragment de râșniță, care indică existența în acest punct a unei așezări din Hallstatt-ul timpuriu (pl. XXXIX/8-11). Nu au fost făcute alte cercetări.

MJB nr. inv. 22185-22187.

d) Pe „*Dealul Cabicului*”, situat la sud-vest de sat au fost găsite fragmente ceramice din mai multe epoci printre care și din Hallstatt-ul timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Gaiu 2003, p. 114, nr. 56 (vestigii medievale timpurii sec. VI e.n.).

90. Țăgșoru, [Țăgșor –r; Kiscég –u], sat, com. Budești, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În apropierea satului, la nord-vest de primele case, în urma unei periegeze efectuate de Șt. Dănilă, au fost descoperite fragmente ceramice ce par a indica o așezare din prima epocă a fierului. Nu au fost făcute alte cercetări.

Bibliografie: Dănilă 1971, p. 264-265.

b) În apropierea grajdurilor fostului IAS, în urma unei periegeze efectuate de Șt. Dănilă în 1963, a fost identificată o așezare preistorică de pe teritoriul căreia au fost adunate fragmente ceramice databile în Hallstatt-ul timpuriu (pl. XXXIX/1,3-6). Nu au fost făcute alte cercetări.

MJBN nr. inv. 10284-10288; 22181-22184,

Bibliografie: Dănilă 1989, p. 269.

Cod RAN 32802.01

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01419

91. Țigău, [Szászcegő, Cegőtelke –u; Zagendorf –g], sat, com. Lechința, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul numit „La Dâmburi”, pe terasa situată la nord, deasupra satului, a fost identificată o așezare preistorică. În primăvara anului 1975, de pe suprafața așezării de la sfârșitul epocii bronzului, a fost descoperit întâmplător un depozit de bronzuri datat în Ha A₁ (sec. XII î.e.n.), seria Cincu-Suseni. Un mic sondaj de verificare a fost efectuat de G. Marinescu, cu această ocazie fiind dezvelită parțial o locuință a culturii Noua, care se adâncea până la 0,70 m. A fost recuperat materialul ceramic, fără însă a se putea stabili o relație între depozit și locuință. În 2006, o periegeză efectuată de C. Gaiu și G.G. Marinescu, a dus la adunarea unui nou lot de material ceramic datat la sfârșitul epocii bronzului (cultura Noua și mai puțin Wietenberg). Din 2009, G. G. Marinescu a întreprins săpături sistematice, cercetările reușind să identifice o așezare cu mai multe nivele de locuire de la sfârșitul epocii bronzului (Wietenberg IV și Noua) și urme sporadice aparținând Hallstatt-ului timpuriu fără a se identifica un nivel din prima epocă a fierului.

MJBN nr. inv. 6128-6137 și 6504-6542.

Bibliografie: Marinescu 1979b, p. 39-42 (il); Marinescu 1986, p. 57, nr. 43; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 145, nr. 163; Marinescu 1993, p. 7, 27, pl. XVI; Boroffka 1994, p. 84, nr. 459, Taf. 137/1-2; Marinescu 2003b, p. 175-181 (pentru Bronz târziu); Vaida, Marinescu 2010, p. 198 sq., nr. 85.

Cod RAN 33499.01

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01427

b) În punctul „Fișcauă”, în spatele grădinii lui Kissfaludy, o terasă în ușoară pantă cu expunere sudică, în urma unei cercetări de suprafață efectuată de G. Marinescu (1984), a fost descoperită o așezare cu mai multe nivele de locuire, fiind recuperate fragmente ceramice aparținând culturii Wietenberg și Hallstatt-ului timpuriu (pl. XXXIX/12). Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBN, nr. inv. 6544, 17014-17015.

Bibliografie: Boroffka 1994, p. 84, nr. 458 (pentru Bronz târziu); Gaiu 2003, p. 115, nr. 58 (pentru sec. III-IV; VI e.n.).

Cod RAN 33499.02

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01428

92. Unguraș, [Bálványosváralja –u], comună, jud. Cluj.

a) Pe teritoriul localității, fără alte informații, în cursul secolului al XIX-lea fost descoperit un depozit de bronzuri. Sigur din cadrul depozitului făceau parte doar patru celturi mici cu decor. În afară de acestea se menționează ca făcând parte din colecția lui Fr. Bethlen, celturi și vase de bronz, un vârf de lance și alte obiecte. Sabia de bronz care este amintită, provine de fapt de la Turia de Jos.

Datare: Ha B₃, sec. VIII î.e.n., seria Șomartin-Vetiș.

MNT nr. inv. 154-157.

Bibliografie: Neigebaur 1851, 291; Gooss 1876, 500; Hampel 1892, p. 7-8; Téglás 1887, p. 303; Orosz 1900, p. 22, nr. 11; Tagány, Réthy, Pakoly 1901, p. 121 sq, nr. 26; Marțian 1909, p. 323, nr. 53; Roska 1942, p. 35, nr. 49; Rusu 1963, p. 210, nr. 15; Petrescu-Dâmbovița 1977, p. 146, pl. 361/13-15 (precizează că spada provine în realitate de la Turia de Jos); RepCluj 1992, p. 414/3 b; Kácsó 2007a, p. 89, n. 473; Ciugudean, Luca, Georgescu 2008, p. 52, nr. 85.

b) Pe dealul „Cetate” situat la est de sat, între anii 1971-1973, s-au descoperit urme de locuire din mai multe epoci printre care și cultura Wietenberg și Hallstatt-ul timpuriu.

Bibliografie: Blăjan 1975, p. 621 sq., fig. 1-5; RepCluj 1992, p. 414/1; Boroffka 1994, p. 88, nr. 487; Soroceanu 2008, p. 252, nr. 395-396, n. 27;

93. Uriu, [Uriul de Sus –r; Felőr –u], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

a) Pe teritoriul satului, pe terasa accentuată din dreptul Văii Ilișua situată la est de magazinul sătesc, la 200 - 300 m de șosea, o cercetare de teren efectuată în 1970, Șt. Dănilă a cules din ruptura terasei fragmente ceramice negre lustruite de tip hallstattian. Nu s-au făcut alte cercetări. Este posibil ca descoperirile să provină din același punct cu cel semnalat anterior de I. Marțian, în punctul denumit „*Valea Hagymas*”- *Hășmaș*.

Bibliografie: Marțian 1909, p. 329, nr. 181; Marțian 1920, nr. 717; Dănilă 1989, p. 273-275.

Cod RAN 35278.01
cod LMI 2004 BN-I-s-B-01429

b) Din punctul „*Tabla Popii*”, în urma unei cercetări de suprafață efectuată de C. Gaiu în 2007, în muzeul din Bistrița, au ajuns fragmente ceramice mărunte decorate cu caneluri specifice Hallstatt-ului timpuriu.

Informații C. Gaiu.

94. Urmeniș, [Ormenișul de Câmpie –r; Mezőörményes –u], comună, jud. Bistrița-Năsăud.

În capătul satului spre câmp, lângă moară, în urma unei cercetări de suprafață efectuată de C. Gaiu, au fost descoperite fragmente ceramice mărunte, dar tipice pentru Hallstatt-ul timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

Informații C. Gaiu.

95. Vermeș, [Vermiş –r; Vermes –u; Wermesch –g], sat, com. Lechința, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „*Pe Poiană*”, loc situat la sud de biserica evanghelică, în urma unor sondaje arheologice efectuate de Șt. Dănilă a fost descoperită o așezare preistorică. Din analiza făcută asupra materialului ceramic aflat în depozitele MJB, acestea aparțin culturii Noua, Hallstatt-ului timpuriu, roman târziu și feudal timpuriu. Fragmentele hallstattiene sunt negre, puternic lustruite la exterior, decorate cu caneluri orizontale sau verticale intercalate într-un caz de creste longitudinale aplicate (pl. XL/2-8). Nu s-au făcut alte cercetări.

MJB nr. inv. 6302- 6313, 22355-22358.

Bibliografie: Marinescu 1995, p 67, pl. LIII/6-7; Marinescu 2003, p. 346 (pentru Bronz târziu).

b) În punctul „*La Silozuri -CAP*” sau „*Căminul Cultural*”, situat în vatra satului, pe un teren aflat în pantă ușoară, între Valea Lechința și pâraul Viilor, în jurul Căminului Cultural din centrul localității, în 1965, cu ocazia săpării unor gropi de siloz în curtea căminului cultural au fost descoperite mai multe urme arheologice. Acest punct a beneficiat de-a lungul timpului de mai multe sondaje arheologice (1969, 1973, 1989-1990 - G. Rădulescu, 1995 - C. Gaiu) care au descoperit o așezare cu mai multe nivele de locuire. Cu ocazia construirii Căminului Cultural (1972) situat în imediata apropiere, a fost descoperit un vas mare de provizii (pl. XL/1), negru puternic lustruit la exterior și cărămiziu la interior, ornamentat cu caneluri dispuse în ghirlandă pe diametrul maxim specifice perioadei hallstattiene timpurii (Dimensiuni: D max. = 80 cm; D gât = 42 cm; D fund = 15 cm; Î actuală = 76 cm). Cercetările din 1989-1990 au descoperit fragmente ceramice preistorice doar din startul de cultură, nefiind identificat nici un complex care să aparțină epocii bronzului sau primei epoci a fierului. În cadrul săpăturilor efectuate în 1995, alături de materiale din epoca bronzului și hallstattiene timpurii provenite din statul arheologic, în cadrul secțiunii S₂, săpăturile au surprins și resturile unui bordei hallstattian timpuriu (L₄). Observațiile de teren și cercetările arheologice efectuate au dus la constatarea că perimetrul așezării antice ocupa o suprafață redusă de 200 x 30 x 50 m din dreapta Văii Lechinței, distrusă parțial de lucrări agricole, cu depuneri neuniforme și inegale la suprafață.

MJB nr. inv. 6344.

Bibliografie: Dănilă 1974, p. 463, 472; Gaiu 1979, p. 12-127; Marinescu 1986, p. 57, nr. 44 b; Dănilă 1989, p. 278; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 145, nr. 170b; Rădulescu 1993, p. 109-113; Marinescu 1995, p. 67, pl. LIII/15; Marinescu 2003b, p. 346-347, 401, pl. 53/15; Gaiu 2005, p. 121-137.

Cod RAN 33505.01
cod LMI 2004 BN-I-s-B-01431

c) În punctul „*Glodeț*”, în urma unor cercetări de teren efectuate de G. Marinescu, au fost descoperite fragmente ceramice aparținând mai multor epoci. Din același punct dintr-o descoperire întâmplătoare provine un celt din bronz cu gura îngroșată și corpul zvelt, ușor bombat în partea superioară. Patina este verzui deschisă.

Dimensiuni: L = 11,3 cm; Ag = 5,2 cm.

Datat în Ha B₂-B₃, sec. IX-VIII î.e.n.

Colecția școlară Vermeș.

Bibliografie: Marinescu 1980, p. 50, pl. IX/5 (celt); Marinescu 1995, p. 67, pl. LIII/8-14; Marinescu 2003a, p. 223, pl. 9/5 (pentru Bronz târziu); Gaiu 2000, p. 386, nr. 27 (vestigii medievale timpurii sec. VII-IX e.n.); Marinescu 2005, p. 281, nr. 57c.

Cod RAN 33505.03

cod LMI 2004 BN-I-s-B-01433

d) O cercetare efectuată în punctul „*Pe Față*”, situat la sud de sat și în dreapta șoselei ce duce la Sângeorzu Nou, cu prilejul plantării unei livezi, au fost distrusă o așezare cu mai multe niveluri de locuire. În urma unei cercetări efectuate de Șt. Dănilă, de pe suprafața răvășită, au fost adunate fragmente ceramice din epoca bronzului (cultura Wietenberg) și hallstattiene timpurii. O altă cercetare de suprafață a fost efectuată în octombrie 1977 de G. Marinescu și C. Gaiu, prilej cu care a fost identificată și o așezare romană. Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBN nr. inv. 6439-6440.

Bibliografie: Marinescu 1989, p. 27 sq., nr. 96.

e) De pe teritoriul din jurul bisericii evanghelice, în MJBN au ajuns fragmente ceramice mărunte, dar tipice pentru Hallstatt-ul timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBN, nr. inv. 6475-6477.

96. Vișoara, [Beșeneu, Beșineu –r; Besenyő –u; Heidendorf –g], oraș Bistrița, jud. Bistrița-Năsăud.

a) O cercetare efectuată la vest de sat și la sud de șoseaua principală, în dreptul Km 4, în urma arăturilor de toamnă au fost descoperite numeroase fragmente ceramice hallstattiene (pl. XLI/1-5), urme de arsură și chirpic, toate sugerând existența unei așezări din prima epocă a fierului. Numeroasele periegeze efectuate după anul 2000 nu au reușit să reidentifice exact locul, fiind posibil ca așezarea să fie complet distrusă de repetatele construcții din zonă.

MJBN nr. inv. 6419-6423; 22195-22196.

b) La vest de sat și în dreapta șoselei principale, la aproximativ 200 m față de aceasta, pe terenul proaspăt arat, au fost găsite fragmente de tip Wietenberg și hallstattiene. Urmele arheologice sunt mai numeroase în apropierea pantei unor dealuri unde sunt semnalate izvoare de apă sulfuroasă. Nu s-au făcut alte cercetări.

Informații Șt. Dănilă și I. Chintăuan.

97. Visuia, [Visuia de Câmpie –r; Viszólya –u], sat, com. Miceștii de Câmpie, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „*Tigle*” sau „*La Tiglă*”, situat în partea de nord-vest a satului, în anul 1971, cu prilejul unei alunecări de teren s-a descoperit întâmplător un depozit de bronzuri. Piese au fost recuperate într-o primă fază de prof. I. Moldovan (directorul școlii), ulterior Șt. Dănilă a executat și un sondaj arheologic. Depozitul are greutatea totală de 26 kg și este compus din: trei celuri întregi (unul cu gura concavă, al doilea cu gura dreaptă și al treilea cu un decor din linii paralele orizontale sub buză și în formă de Y rotunjit), 12 seceri cu limbă la mâner de tip *Gyermely*, două cazane cu atașe cruciforme păstrate fragmentar de tip B₁ (după T. Soroceanu) unul dintre ele fiind în prezent restaurat, două brățări decorate cu capetele alăturate, 24 de verigi (unsprezece decorate și treisprezece nedecorate) și treisprezece bucăți de bronz brut.

Date: Ha B₁, sec. X î.e.n., seria Moigrad – Tăuteu.

MJBN nr. inv. 4742-4791, 4871-4876.

Bibliografie: Dănilă 1976, 1, p. 61-75 (il); Petrescu-Dâmbovița 1977, p. 138, pl. 333-335; Marinescu 2005, p. 281, nr. 58; Soroceanu 2008, p. 130-132, Abb. 17a-c, Taf. 21/97, 22/96; Ciugudean, Luca, Georgescu 2008, p. 52, nr. 92.

b) În punctul „*Tăul Țagului*”, în urma unei cercetări de suprafață făcută de G. Marinescu și C. Gaiu, în octombrie 1977, a fost identificată o așezare hallstattiană timpurie. Pe suprafața așezării au fost observate urme masive de chirpic, oase de animale și cenușă, indicii a unei locuiri intense. De pe suprafața unor locuințe răvășite au fost recuperate pentru MJBAN mai multe fragmente ceramice provenind de la vase mari bitronconice, străchini cu buza invazată, vase cu gura lobată sau vase de mici dimensiuni, decorate cu caneluri late sau fine dispuse orizontal, în ghirlandă sau vertical, intercalate de creste longitudinale în relief aplicate, datate în Hallstatt-ul timpuriu (pl. XLII).

MJBAN nr. inv. 6402-6405, 22322-22331.

Bibliografie: Dănilă 1989, p. 286; Marinescu 1994, p. 19, nr. 67 (pentru cultura Coțofeni).

c) În punctul „*Școala Nouă*”, cu prilejul săpării fundației (1965), au apărut fragmente ceramice din mai multe epoci printre care și din epoca bronzului. Analiza materialului indică o locuire datată la sfârșitul epocii bronzului (cultura Wietenberg și poate Noua) și Hallstatt-ul timpuriu. Nu s-au făcut alte investigații.

Bibliografie: Marinescu 1995, p. 68, pl. LIV/14, LV/1-8; Marinescu 2003b, p. 347, 402/14, 403/1-8 (pentru Bronz târziu).

d) În punctul „*Sărătura*” cercetări făcute în 1977 de G. Marinescu și C. Gaiu au dus la descoperirea unor fragmente ceramice din mai multe epoci printre care și din Hallstatt-ul timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

Informații G. Marinescu

Bibliografie: Marinescu 1989, p. 28, nr. 98 (pentru epoca romană); Marinescu 1994, p. 19, nr. 67 (pentru cultura Coțofeni).

98. Vița, [Vica –u], sat, com. Nușeni, jud. Bistrița-Năsăud.

a) Din punctul „*Borzaș*”, în colecția școlară din localitate au ajuns pe parcursul timpului mai multe fragmente ceramice din mai multe epoci printre care și din Hallstatt-ul timpuriu (pl. XLI/6,8,10). G. Marinescu a desenat o parte din materiale, unele fiind preluate pentru MJBAN. Nu s-au făcut alte cercetări.

Informații G. Marinescu.

b) La sud de sat, la aproximativ 300-400 m de capătul satului, în dreapta drumului spre Țentea, o cercetare de suprafață efectuată de C. Gaiu a dus la identificarea unei mici așezări preistorice. De pe suprafața așezării au fost adunate fragmente ceramice, mărunte dar tipice, din prima epocă a fierului (pl. XLI/7,9,11). Este posibil ca această așezare să fie aceeași cu cea menționată anterior. Nu au fost efectuate alte cercetări.

MJBAN nr. inv. 22271-22274.

c) Dintr-o descoperire întâmplătoare de pe teritoriul satului (1976), în colecția școlară din localitate a ajuns un celt de bronz. Celtul are marginea dreaptă și ușor îngroșată, corpul oval, scurt, nedecorat și despărțit de zona dinspre tăiș printr-o ridicătură trapezoidală. Piesa poate fi pus în legătură cu așezarea din prima epocă a fierului identificată în punctul a.

Dimensiuni: L = 9,1 cm; Ag = 6 cm.

Datare: Ha B₂-B₃, sec. IX-VIII î.e.n.

Bibliografie: Marinescu 1979d, p. 129, pl. II/7; Marinescu 2003a, p. 193, 196/7; Marinescu 2005, p. 281, nr. 59.

99. Zoreni, [Lumperd -r; Lompérd -u; Lampert -g], sat, com. Sânmihaiu de Câmpie, jud. Bistrița-Năsăud.

a) În punctul „*Fața Zorii*”, la nord-est de intrarea în sat, peste dealul de deasupra așezării actuale, în dreapta drumului ce duce spre Budești, în urma unor cercetări de suprafață efectuate de Șt. Dănilă și G. Marinescu, au fost descoperite fragmente ceramice din epoca bronzului (cultura Wietenberg și Noua) și Hallstatt-ul timpuriu. Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBAN nr. inv. 10198-10243

Bibliografie: Marinescu 1986, p. 57, nr. 46 a; Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, p. 145, nr. 178 a; Boroffka 1994, p. 92, nr. 522; Marinescu 1995, p. 68, pl. LV/10-12, LVI/1-4; Marinescu 2003b, p. 347, 404 (pentru Bronz târziu).

b) Din punctul „*Grădina Curții*”, provin fragmente ceramice din care unele sunt sigur hallstattiene timpurii. Nu s-au făcut alte cercetări.

MJBN, nr. inv. 9366.

c) În punctul „*După coastă*”, situat la intrarea în sat dinspre Sânmihaiu de Câmpie, în dreapta șoselei la circa 1 km de sat, au fost descoperite fragmente ceramice preistorice, datate de Șt. Dănilă în prima epocă a fierului. Nu s-au făcut alte cercetări.

Bibliografie: Dănilă 1989, p. 301; Marinescu 1995, p. 68; Marinescu 2003 a, p. 347.

Cod RAN

34538.02

cod LMI 2004

BN-I-s-B-01444

100. Județul Bistrița-Năsăud, descoperiri izolate

a) În colecția muzeului din Năsăud se păstrează fără precizări topografice, un celt de bronz cu gura dreaptă și mult îngroșată, ovală în secțiune, cu tăișul drept și ascuțit. Imediat sub buza îngroșată este decorat cu trei linii orizontale sub care se află un decor constituit din linii curbate redând un motiv în forma literei Y.

Dimensiuni: L = 10,5 cm, Ag = 7,2 cm.

Datate: Ha B₁-B₂, sec. X-IX î.e.n.

MGN, nr. inv. 1142.

Bibliografie: Marinescu, Dănilă 1974, p. 69, pl III/3; Marinescu 2003a, p. 72, pl. III/3

b) Dintr-o descoperire izolată fără precizări topografice, provine un celt de bronz, cu gaură de înmănușare puțin îngroșată, ovală în secțiune transversală și tăiș lat (pl. XXXI/4). Imediat sub buză este ornamentat cu trei cu trei linii orizontale paralele, iar pe fețele înguste prezintă un decor sub formă de „*aripioare*”. Patină verde închis din metal de bună calitate.

Datate: Ha B₁-B₂, sec. X-IX î.e.n..

Inedit

Vestiges d'Hallstatt précoce et moyen du Nord-est de la Transylvanie (Résumé)

Dans l'élaboration du répertoire archéologique concernant les découvertes de la première époque du fer (Ha B-C), X^e-VIIe A.C. siècles, de cette aire géographique, nous nous avons décidé pour une présentation détaillée (l'historique de la découverte, la structure, la valeur documentaire, l'encadrement culturel et chronologique), par l'offre du plus grand nombre des renseignements relatives à la topographie et à la découverte elle-même. Pendant la présentation des découvertes nous avons accordé une attention aiguë aux points topographiques où des recherches archéologiques systématiques ont été faites (chantiers, sondages, observations de terrain détaillées) ou aux découvertes isolées qui ont une grande importance archéologique (chronologique ou de documentation scientifique). Dans le répertoire, nous avons retenu également des découvertes moins connues ou inédites, qui à cette occasion sont analysées de façon unitaire et pour la première fois introduites dans le discours scientifique. Le répertoire comprend 99 localités avec leur points topologiques afférents, placées sur les territoire des actuels départements de Bistrița-Năsăud, le Nord-Est du département de Cluj et le Nord-Ouest de département de Mureș, dans une présentation détaillée des découvertes de la période nommée, connu jusqu'à présent dans cette aire géographique. Le répertoire se veut un instrument de travail, sujet à des permanentes modifications dues aux nouveaux recherches scientifiques et aux nouveaux découvertes archéologiques qui viennent enrichir le trésor présent.

Abrevieri

MGN = Muzeul Grăniceresc Năsăud
MINV = Muzeul de Istorie Naturală Viena
MJBK = Muzeul Județean Bistrița Năsăud
MJMs = Muzeul Județean Mureș
MNB = Muzeul Național Budapesta
MNBrk. = Muzeul Național Brukenthal
MNIT = Muzeul Național de Istorie
al Transilvaniei, Cluj-Napoca
Col. Șc. = Colecție Școlară

L = lungime
l = lățime
Dg = diametrul gurii
Dmax. = diametrul maxim
Dint. = diametrul interior
Ag = adâncimea golului de înmănușare
G = greutate
Î = înălțime

Bibliografie

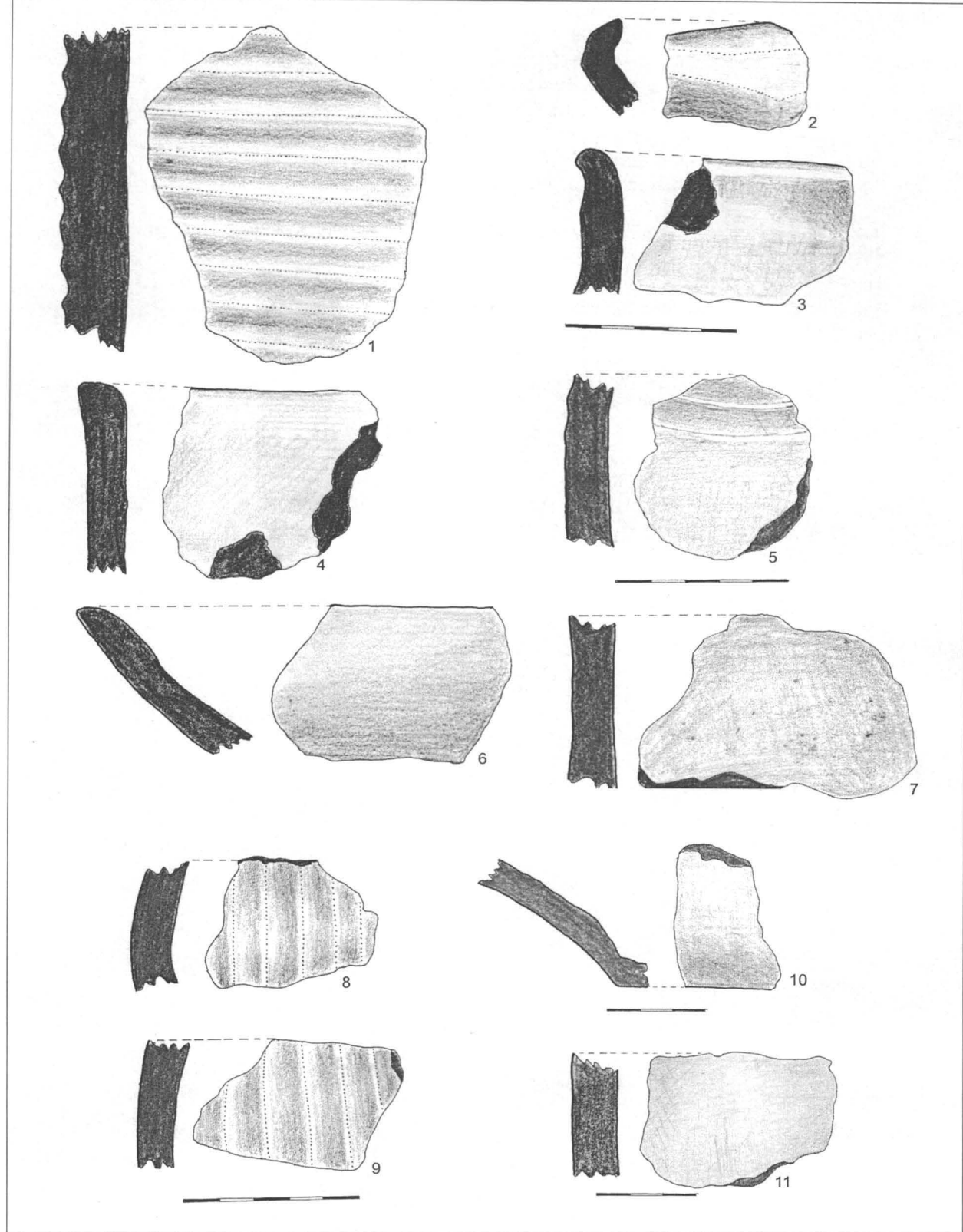
- Alexandrescu 1966, A. D. Alexandrescu, *Die Bronzeschwerter aus Rumänien*, în **Dacia** N.S., X, 1966, p. 117-189.
- Andrițoiu, Vasiliev 1990-1993, I. Andrițoiu, V. Vasiliev, *Câteva considerații privind cultura Noua în Transilvania*, în **Apulum**, 27-30, 1990-1993, p. 121-146.
- Bader 1972, T. Bader, *Cultura Suciu de Sus în nord-vestul României*, în **SCIV**, 23, 4, 1972, p. 509-535.
- Bader 1991, T. Bader, *Die Schwerter in Rumänien*, în **PBF**, IV, 8, Stuttgart, 1991.
- Blăjan 1975, M. Blăjan, *Descoperiri arheologice în hotarul comunelor Unguraș (jud. Cluj) și Mălin (jud. Bistrița-Năsăud)*, în **Apulum** XIII, 1975, p. 619-635.
- Boca 1971, P. Boca, *Vechimea documentară a localităților din județul Bistrița-Năsăud. Secolele XII-XIV*, în **FI**, I, 1971, p. 85-108.
- Boroffka 1987, N. Boroffka, *Folosirea fierului în România de la începuturi până în secolul al VIII-lea î.e.n.*, în **Apulum**, XXIV, 1987, p. 55-77.
- Boroffka 1994a, N. Boroffka, *Die Wietenberg-Kultur. Ein Beitrag zur Erforschung der Bronzezeit in Südosteuropa*, **UPA**, 19, Bonn, 1994.
- Boroffka 1998, N. Boroffka, *Bronze – und früheisenzeitliche Geweihtrensenknebel aus Rumänien und ihre Beziehungen. Alte Funde aus dem Museum für Geschichte Aiud, Teil II*, în **Euroasia Antiqua**, 4, 1998, p. 81-35.
- Ciugudean, Luca, Georgescu 2008, H. Ciugudean, S.A. Luca, A. Georgescu, *Depozitele de bronzuri preistorice din colecția Samuel von Brukenthal I*, în **BiblBrukenthal** XXXI, Sibiu, 2008.
- Crișan 1968, E. Crișan, *Un biberon hallstattian*, în **ActaMN**, V, 1968, p. 405-408.
- Dănilă 1961, Șt. Dănilă, *Descoperiri arheologice în raionul Bistrița*, în **ProblMuz**, 1961, p. 151-168.
- Dănilă 1964, Șt. Dănilă, *Urme de așezări din epoca veche și feudală timpurie la Bistrița*, în **ProblMuz**, 1964, Cluj, p. 46-51.
- Dănilă 1970, Șt. Dănilă, *Așezări vechi descoperite în județul Bistrița-Năsăud*, în **MCA**, 9, 1970, p. 431-444.
- Dănilă 1971, Șt. Dănilă, *Îmbogățirea colecțiilor muzeale prin achiziții, cercetări sistematice și descoperiri întâmplătoare (metode și rezultate)*, în **FI**, I, 1971, p. 259-278.
- Dănilă 1972, Șt. Dănilă, *Contribuții la cunoașterea unor cetăți din nord-estul Transilvaniei*, **FI**, II, 1972, p. 67-108.
- Dănilă 1974, Șt. Dănilă, *Cronica săpăturilor și sondajelor arheologice efectuate pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud, în anii 1953-1973*, în **FI**, III, 1974, p. 454-472.
- Dănilă 1975, Șt. Dănilă, *Depozitul de bronzuri de la Stupini (jud. Bistrița-Năsăud)*, în **SCIVA**, 26, 2, 1975, p. 225-229.
- Dănilă 1976, Șt. Dănilă, *Depozitul de bronzuri de la Visuia (com. Sânmihaiu de Câmpie, jud. Bistrița-Năsăud)*, în **SCIVA**, 27, 1, 1976, p. 61-75.
- Dănilă 1978, Șt. Dănilă, *Primele săpături în necropola de epocă Latène de la Fântânele*, în **SCIVA**, 29, 1978, 2, p. 257-275;
- Dănilă 1986, Șt. Dănilă, *Arheologie-Istorie în Bistrița-Năsăud*, Buletin Intern, Bistrița, 1986.
- Dănilă 1989, Șt. Dănilă, *Repertoriul arheologic al județului Bistrița-Năsăud*, Buletin Intern, Bistrița, 1989. (mss.)
- Dănilă, Marinescu 1974, Șt. Dănilă, *Unelte, arme și obiecte din piatră șlefuită, descoperite pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud*, în **FI**, III, 1974, p. 11-55.
- Ferenczi 1971, Șt. Ferenczi, *Contribuții la topografia arheologică a Culmii Ciceului*, în **FI**, I, 1971, p. 73-83.

- Florea, Vaida, Suciș 2000, G. Florea, L. Vaida, L. Suciș, *Fortificații dacice din nord-estul Transilvaniei (un stadiu al cercetărilor)*, în **Istros**, X, 2000, p. 221-230.
- Florescu 1991, A.C. Florescu, *Repertoriul culturii Noua-Coslogeni din România. Așezări și necropole*, în **CCDJ**, 9 BiblThrac 1, 1991.
- Gaiu 1994, C. Gaiu, *Săpăturile arheologice de la Ocnița, com. Teaca, jud. Bistrița-Năsăud*, în **RB**, VIII, 1994, p. 49-54.
- Gaiu 1995, C. Gaiu, *Noi descoperiri și considerații asupra cimitirului de la Fântânele „Rât” (com. Matei, jud. Bistrița-Năsăud)*, în **RB**, IX, 1995, p. 149-163.
- Gaiu 2000a, C. Gaiu, *Vestigii feudale timpurii din nord-estul Transilvaniei*, în **RB**, XIV, 2000, p. 379-408.
- Gaiu 2000b, C. Gaiu, *Découvertes Latène a Ilișua, département de Bistrița-Năsăud*, în *Les Celtes et les Thraco-Daces de l'est du bassin des Carpates, Les actes du colloque national qui a eu lieu a Bistrița le 16-17 octobre 1998*, Bistrița, 2000, p. 189-200.
- Gaiu 2002, C. Gaiu, *Așezarea din sec. V-VI p.Chr. de la Stupini „Vătaștină”*, în **RB**, XVI, 2002, p. 113-158.
- Gaiu 2003, C. Gaiu, *Așezări din secolele V-VI p.Chr. în Transilvania de nord-est*, în **RB**, XVII, 2003, p. 97-136.
- Gaiu 2005, C. Gaiu, *O așezare daco-romană la Vermeș, jud. Bistrița-Năsăud*, în **RB**, XIX, 2005, p. 121-137.
- Gaiu 2009, C. Gaiu, *Un cuptor de ars ceramică de la sfârșitul epocii bronzului*, în **RB**, XXIII, 2009, p. 31-52.
- Gooss 1876, C. Gooss, *Chronik der archäologischen Funde Siebenbürgens. Im Auftrage des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde*, Hermannstadt, în **AVSL**, 13/2, 1876, p. 203-338.
- Hampel 1886,1892, 1896, J. Hampel, *A bronzkor emlékei Magyarhonban I-III*, Budapest, 1886,1892, 1896.
- Hansen 1992, S. Hansen, *Depozitele ca ofrandă: o contribuție la interpretarea descoperirilor de depozite din perioada timpurie a UFZ*, în **SCIVA**, 43, 4, 1992, p. 371-392.
- Hica-Câmpeanu 1980, I. Hica Câmpeanu, *Podoabe din zona Ilișua-Cristești Ciceului*, în **ActaMN**, 17, 1980, p. 653-665.
- Hica-Câmpeanu 1982, I. Hica Câmpeanu, *Din colecțiile muzeului de istorie al Transilvaniei-donație Torma Karoly-*, în **ActaMN**, XIX, 1982, p. 595-605.
- Horedt 1944, K. Horedt, *Die vorgeschichtliche und römische Abteilung des Baron Brukenthalischen Museums*, Mitteilungen aus dem Baron Brukenthalischen Museum 9-10, p. 94-113.
- Horedt 1960, K. Horedt, *Die Wietenbergkultur*, în **Dacia**, N.S., 4, 1960, p. 107-137.
- Horedt 1961, K. Horedt, *Așezări fortificate din prima vârstă a fierului în Transilvania*, în **ProbMuz**, Cluj, 1961, p. 179-187.
- Horedt 1964, K. Horedt, *Un depozit de vase hallstattiene la Dej*, în **ProblMuz**, 1964, Cluj, p. 7-13.
- Horedt 1974, K. Horedt, *Befestigte Siedlungen der Spätbronze und der Hallstattzeit im Innerkarpatischen Rumänien*, în *Symposium Bratislava*, 1974, p. 205-228.
- Kacsó 1975, C. Kacsó, *Contributions à la connaissance de la culture de Suciș de Sus à la lumière des recherches faites à Lăpuș*, în **Dacia**, N.S., 19, 1975, p. 45-68.
- Kacsó 1987, C. Kacsó, *Beiträge zur Kenntnis des Verbreitungsgebietes und der Chronologie der Suciș de Sus- Kultur*, în **Dacia**, N.S., 31, 1987, p. 51-75.
- Kacsó 2007a, C. Kacsó, *Descoperiri de bronzuri din nordul Transilvaniei (I). Colecția Ferenc Floth*, în **StCercetM**, 2, Baia-Mare, 2007.
- Kacsó 2007b, C. Kacsó, *„Importuri” Suciș de Sus în culturile epocii bronzului din Transilvania*, în **RB**, XXI/1, 2007, p. 43-62.
- Kádár 1900, J. Kádár, *Szolnok-Dobokavármegye Monographiája*, II, Deés, 1900.
- Lazăr 1975, V. Lazăr, *Săpăturile arheologice de la Batoș-Regin (jud. Mureș)*, în **Apulum** XIII, 1975, p. 605-613.
- Lazăr 1992, V. Lazăr, *Mărturiile arheologice tracice în județul Mureș*, în **Marisia**, 15-22, 1985-92, p. 37-49.
- Lazăr 1995, V. Lazăr, *Repertoriul arheologic al județului Mureș, Târgu-Mureș*, 1995.
- Marinescu 1979a, G. Marinescu, *Depozitul de bronzuri de la Agrieș (com. Târlișua, jud. Bistrița-Năsăud) și unele probleme ale bronzului târziu în Transilvania nord-estică*, în **Apulum**, 17, 1979, p. 91-101.
- Marinescu 1979b, G. Marinescu, *Depozitul de bronzuri de la Țigău (com. Lechința, jud. Bistrița-Năsăud)*, în **Marisia**, IX, 1979, p. 39-42. (il)

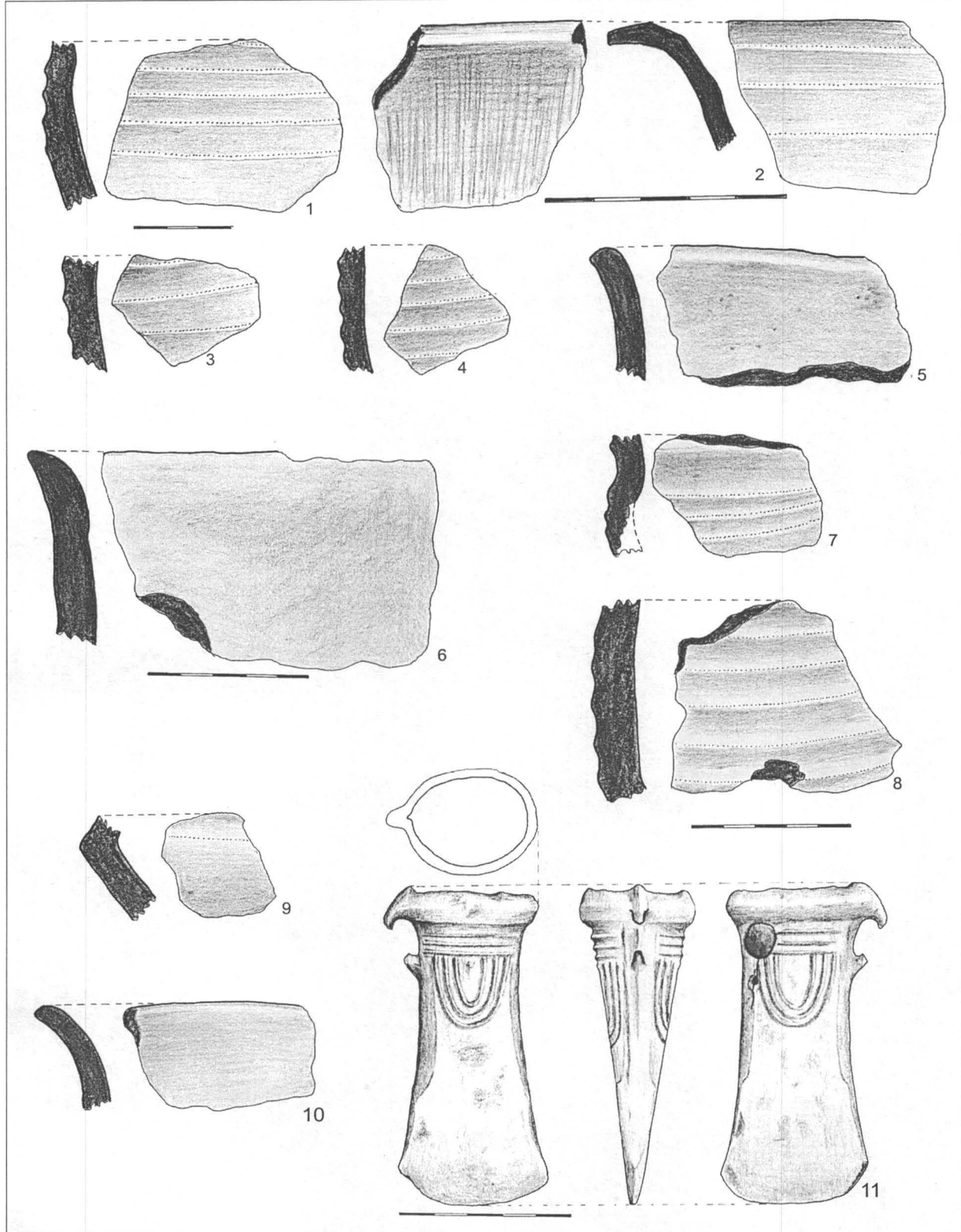
- Marinescu 1979c, G. Marinescu, *Depozitul de bronzuri de la Ciceu-Corabia*, în **ActaMP**, 3, 1979, p. 51-57.
- Marinescu 1979d, G. Marinescu, *Noi descoperiri de topoare de cupru și bronz în Transilvania nord-estică*, în **StComC**, 1979, p. 123-132.
- Marinescu 1980, G. Marinescu, *Cercetări și descoperiri arheologice în județul Bistrița-Năsăud (VII)*, în **Marisia**, X, 1980, p. 31-51.
- Marinescu 1984a, G. Marinescu, *Die Jüngere Hallsattzeit in Nordostsiebenbürgen*, în **Dacia**, N.S., XXVIII, 1984, p. 47 sqq;
- Marinescu 1984b, G. Marinescu, *Cercetări și descoperiri arheologice în județul Bistrița-Năsăud (VIII)*, în **Marisia**, 13/14, 1984, p. 23-32.
- Marinescu 1985, G. Marinescu, *Descoperiri de la sfârșitul epocii bronzului (cultura Noua) în nord-estul Transilvaniei*, în **Apulum**, XII, 1985, p. 23-29.
- Marinescu 1986, G. Marinescu, *Necropola de la sfârșitul epocii bronzului (cultura Noua) de la Archiud, (com. Teaca, jud. Bistrița-Năsăud)*, **TD**, 7, 1986, p. 46-58.
- Marinescu 1989, G. Marinescu, *Cercetări și descoperiri arheologice de epocă romană în nord-estul Transilvaniei*, în **FI**, VI, 1989, p. 5-66.
- Marinescu 1993, G. Marinescu, *Cercetări și descoperiri arheologice de epocă bronzului în nord-estul Transilvaniei*, **RB**, VII, 1993, p. 5-27.
- Marinescu 1995, G. Marinescu, *Cercetări și descoperiri arheologice de epoca bronzului în nord-estul Transilvaniei (II)*, în **RB**, 9, 1995, p. 49-124.
- Marinescu 2003a, G. Marinescu, *Cercetări arheologice în județul Bistrița-Năsăud, vol. I*, Bistrița, 2003.
- Marinescu 2003b, G. Marinescu, *Cercetări arheologice în județul Bistrița-Năsăud, vol. II*, Bistrița, 2003.
- Marinescu, Retegan 1974, G. Marinescu, Al. Retegan, *Descoperiri arheologice pe teritoriul comunei Căianu Mic (jud. Bistrița-Năsăud)*, în **FI**, III, 1974, p. 443-451.
- Marinescu, Dănilă 1974, G. Marinescu, Șt. Dănilă, *Obiecte de bronz descoperite pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud*, în **FI**, III, 1974, p. 65-88.
- Marinescu, Dănilă 1976, G. Marinescu, Șt. Dănilă, *Cercetări și descoperiri arheologice în județul Bistrița-Năsăud (II)*, în **FI**, IV, 1976, p. 24-56.
- Marinescu, Gaiu 1989, G. Marinescu, C. Gaiu, *Die Nekropole bei Fântânele „Rât”, gem. Matei, Kr. Bistrița-Năsăud aus dem 4. Jahrhundert u.z.*, în **Dacia**, N.S., XXXIII, 1989, p. 125-143.
- Marinescu 2002, G. G. Marinescu, *Bronzuri descoperite în nord-estul Transilvaniei*, în **RB**, XVI, 2002, p. 25-46.
- Marinescu 2004, G. G. Marinescu, *Așezările fortificate și implicațiile lor asupra populației hallstattiene din nord-estul Transilvaniei*, în *Centru și Periferie, Colocviu național, Bistrița 23-25 aprilie 2004*, p. 22-30.
- Marinescu 2005, G. G. Marinescu, *Urnenfelderzeitliche Bronzefunde aus dem Nordosten Siebenbürgens*, în **BronzefRum. II**, Bistrița/Cluj-Napoca, 2005, p. 265-284.
- Marțian 1909, I. Marțian, *Archäologisch-prähistorisches Repertorium für Siebenbürgen*, **MAGW**, 39, 1909, p. 321-358.
- Marțian 1920, I. Marțian, *Repertoriul arheologic pentru Ardeal*, Bistrița, 1920.
- Neigebaur 1851, J. F. Neigebaur, *Dacien aus den Ueberresten des klassischen Altertums, mit besonderer Rücksicht auf Siebenbürgen*, Kronstadt- Brașov, 1851.
- Notizzen 1871, *Notizzen. Weißkirch bei Bistritz*, în **AVSL N. F.** 9, 3, 1871, p. 498-499.
- Orosz 1900, E. Orosz, *Szolnok-Dobokamegye őskorileleteinek repertoriuma*, **ÉvkSzolnok-Doboka** 1, 1900, p. 17-44.
- Orosz 1906, E. Orosz, *Erdélyi bronzleletekről*, **AÉ** 26, 1906, p. 368-375.
- Petrescu-Dâmbovița 1954, M. Petrescu-Dâmbovița, *Depozitul de obiecte de bronz de la Blăjenii de Jos (Raionul Bistrița)*, în **RevUnivlași**, 1954, p. 277-292.
- Petrescu-Dâmbovița 1977, M. Petrescu-Dâmbovița, *Depozitele de bronzuri din România*, **BibArh**, 30, București, 1977.
- Petrescu-Dâmbovița 1978a, M. Petrescu-Dâmbovița, *Die Sichern in Rumänien mit Corpus der jung- und spätbronzezeitlichen Horte Rumäniens*, în **PBF**, XVIII/1, München, 1978.
- Popescu 1956, D. Popescu, *Cercetări arheologice în Transilvania (IV). Prelucrarea aurului în Transilvania înainte de cucerirea romană*, în **MCA**, II, 1956, p. 196-250.
- Popescu 1962, D. Popescu, *Săpăturile arheologice din Republica Populară Română în anul 1961*, în **SCIV**, 13, 1, 1962, p. 201-215.
- Popescu 1965, D. Popescu, *Săpăturile arheologice din Republica Populară Română în anul 1964*, **SCIV**, 16, 3, 1964, p. 551-567.

- Popescu 1967, D. Popescu, *Săpăturile arheologice din Republica Populară Română în anul 1966*, în **SCIV**, 18, 3, 1967, p. 521-538.
- Protase 2007, D. Protase, *Castrul roman de la Orheiul Bistriței*, în **RB**, XXI/1, 2007, p. 93-111.
- Protase 2008a, D. Protase, *Castrul roman de la Orheiul Bistriței*, Bistrița 2008.
- Protase 2008b, D. Protase, *Archiud săpăturile arheologice din anii 1961 și 1963-1966 la „Fundătura”*, în **RB**, XXII, 2008, p. 115-177.
- Protase, Gaiu, Marinescu 1997, D. Protase, C. Gaiu, G. Marinescu, *Castrul roman și așezarea civilă de la Ilișua (jud. Bistrița-Năsăud)*, în **RB**, X-XI, 1997, p. 27-111.
- Rădulescu 1993, G. Rădulescu, *O locuință medievală timpurie de la Vermeș*, în **RB**, VII, 1993, p. 109-113.
- RepCluj 1992, *Repertoriul arheologic al județului Cluj*, Cluj-Napoca, 1992.
- Roska 1942, M. Roska, *Erdély régészeti repertórium I. Őskor. Thesaurus antiquitatum transsilvanicarum*, Tom I, Kolozsvár, 1942.
- Roska 1944, M. Roska, *A Kolozskorpádi II. Jellögő kulturfacies kerámiai emlékei Erdélyben*, în **KözlCluj**, 4, 1944, p. 22-41.
- Rusu 1963, M. Rusu, *Die Verbreitung der Bronzehorte in Transsilvanien vom Ende der Bronzezeit bis in die mittlere Hallstattzeit*, în **Dacia**, N.S., VII, p. 177-210.
- Rusu 1964, M. Rusu, *Depozitele de bronzuri de la Rebrîșoara (raionul Năsăud, reg. Cluj)*, în **ArhMold**, II-III, 1964, p. 237-250.
- Rusu 1967, M. Rusu, *Depozitul de coliere de la Coldău*, în **Apulum**, VI, 1967, p. 85-100.
- Rusu 1994, M. Rusu, *Chars de combat hallstattiens chez les Thraces nord-danubiens*, în **Early Hallstatt Period**, p. 167-184.
- Sava 2002, E. Sava, *Die Bestattungen der Noua-Kultur. Ein Beitrag zur Erforschung spätbronzezeitlicher Bestattungsriten zwischen Dnestr und Westkarpaten*, în **PAS** 19, Kiel, 2002.
- Soroceanu 1995a, T. Soroceanu, *Die Fundumstände bronzezeitlicher Deponierungen – Ein Beitrag zur Hordedeutung beiderseits der Karpaten*, în **BronzeRum. I**, T. Soroceanu (Hrsg.), Berlin 1995, p. 15-80.
- Soroceanu 2008, T. Soroceanu, *Die vorskythenzeitlichen Metallgefäße im Gebiet des heutigen Rumänien / Vasele de metal prescitate de pe actualul teritoriu al României*, în **BronzeRum. III**, Bistrița/Cluj-Napoca, 2008.
- Soroceanu, Buda 1978, T. Soroceanu, V. Buda, *Der Bronzegefäßhort von Buza (Kr. Cluj)*, în **Dacia**, N.S., 22, 1978, p. 99-106.
- Suciu 1968, C. Suciu, *Dicționar istoric al localităților din Transilvania*, vol. I-II, Ed. Academiei, București, 1968.
- Tagányi, Réthy, Pokoly 1901, K. Tagányi, L. Réthy, J. Pokoly, *Szolnok-Dobokavármegye Monographiája*, I, Deés, 1901.
- Téglás 1887, G. Téglás, *Az erdélyi medence őstörténelméhez*, în **OTTÉ** 12, 1887, p. 55-87, 181-204, 299-312, 349-352.
- Ursuțiu 2000, A. Ursuțiu, *Cu privire la caracterul unor descoperiri aparținând primei vârste a fierului din Transilvania*, în **Istros**, X, 2000, p. 105-110.
- Ursuțiu 2002, A. Ursuțiu, *Etapă mijlocie a primei epoci a fierului în Transilvania (cercetările de la Bernadea, com. Bahnea, jud. Mureș)*, Cluj-Napoca, 2002.
- Vaida 1999, L. Vaida, *Sondajul arheologic de la Herina (com. Galații Bistriței, jud. Bistrița-Năsăud)*, în **RB**, XII-XIII, 1999, p. 239-243.
- Vaida 2006, L. Vaida, *Celtic finds in North-East Transylvania (IVth – IInd centuries B.C.)*, în **Thracians and Celts**, Proceedings of the International Colloquium from Bistrița 18-20 mai 2006, Ed. V Sârbu & L. Vaida, Cluj-Napoca, 2006, p. 295-322.
- Vaida, Marinescu 2010, L. Vaida, G.G. Marinescu, *Țigău, com. Lechința, jud. Bistrița-Năsăud. Punct: La Dâmburi*, în **CCA** Campania 2009, p. 198, nr. 85.
- Vasiliev 1983, V. Vasiliev, *Probleme ale cronologiei Hallstattului în Transilvania*, în **ActaMN**, XX, 1983, p. 33-57.
- Vasiliev 1993, V. Vasiliev, *Dej, jud. Cluj. Punct „Dealul Florilor”*, în **SympThrac** I, p. 82.
- Vasiliev 1995, V. Vasiliev, *Fortifications de refuge et établissements fortifiés du premier âge du fer en Transylvanie*, în **BiblThrac** XII, 1995.
- Vasiliev 2007, V. Vasiliev, *Despre epoca bronzului și prima epocă a fierului în Istoria Românilor, vol. I*, în **EphNap** XIV-XV (2004-2005), 2+007, p. 5-22.
- Vasiliev, Gaiu 1980, V. Vasiliev, C. Gaiu, *Așezarea fortificată din prima epocă a fierului de la Ciceu-Corabia, jud. Bistrița-Năsăud*, în **ActaMN**, XVII, 1980, p. 31-63.

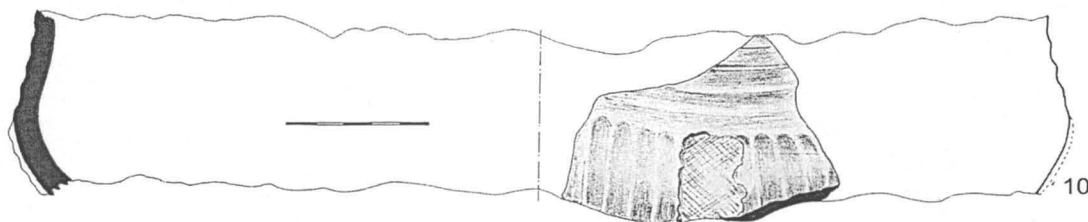
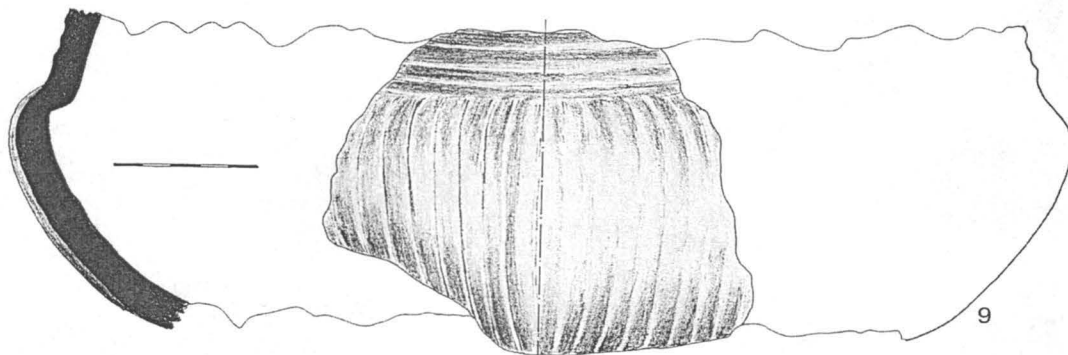
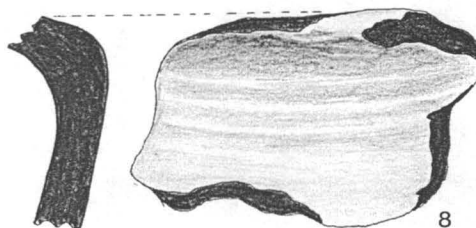
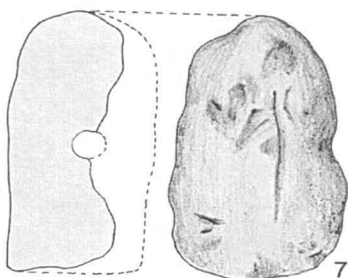
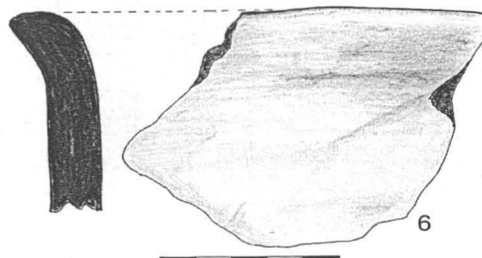
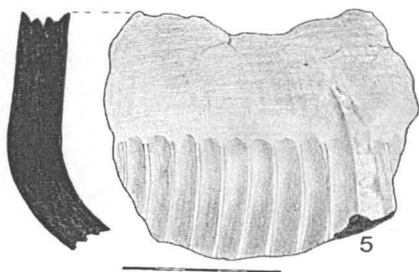
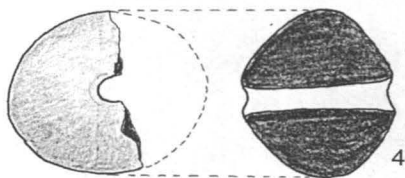
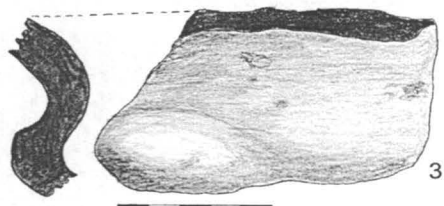
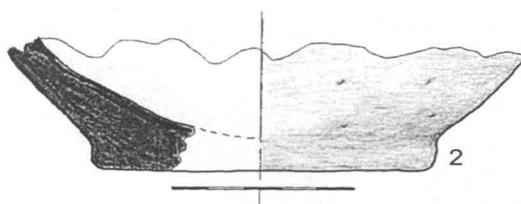
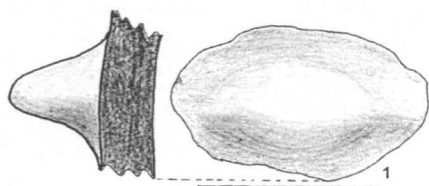
- Vlassa 1973, N. Vlassa, *Săpăturile arheologice de la Coldău (jud. Bistrița-Năsăud)*, în **ActaMN**, 10, 1973, p. 11-37.
- Vlassa 1982, N. Vlassa, *O rectificare neceasă. Despre poziția cronologică a două piese de fier de la Coldău*, în **Apulum**, 20, 1982, p. 65-73.
- Vlassa, Dănilă 1962, N. Vlassa, Șt. Dănilă, *Săpăturile arheologice de la Sărățel*, în **MCA**, VIII, 1962, p. 341-348.
- Vlassa, Dănilă 1967, N. Vlassa, Șt. Dănilă, *Săpăturile de la Șieu-Măgheruș*, în **Apulum**, VI, 1967, p. 39-47.
- Wanzek 1989a, B. Wanzek, *Die Gußmodel für Tüllenbeile im südöstlichen Europa*, **UPA** 2, Bonn, 1989.
- Wanzek 1989b, B. Wanzek, *Celturile hallstattiene de fier și antecedentele lor în civilizația „câmpurilor de urne”*, în **Apulum**, XXV, 1989, p. 103-120.
- Wesse 1990, A. Wesse, *Die Ärmchenbeile der Alten Welt. Ein Betrag zum Beginn der Eisenzeit im östlichen Mitteleuropa*, **UPA** 3, Bonn, 1990.
- Wittenberger 1994a, M. B. Wittenberger, *Considerații despre cultura Noua în Transilvania*, în **ActaMN**, 31, 1, 1994, p. 151-172.
- Wittenberger 1994b, M. B. Wittenberger, *Șantierul arheologic Buza (jud. Cluj)*, în **ActaMN**, 31, 1, 1994, p. 367-376.
- Wittenberger 1996, M. B. Wittenberger, Buza jud. Cluj. Punct „După Lab”, „La Moară”, în **SympThrac** III, 1996, p. 16.
- Wittenberger 1997, M. B. Wittenberger, *The Bronze Age pit from Buza*, în **ActaMN**, 34, 1, 1997, p. 703-715.
- Wittenberger 2008, M. B. Wittenberger, *Economical life in Noua culture in the Transylvanian Late Bronze Age*, în **ActaMN**, 43-44/I, 2006-2007 (2008), p. 5-46.

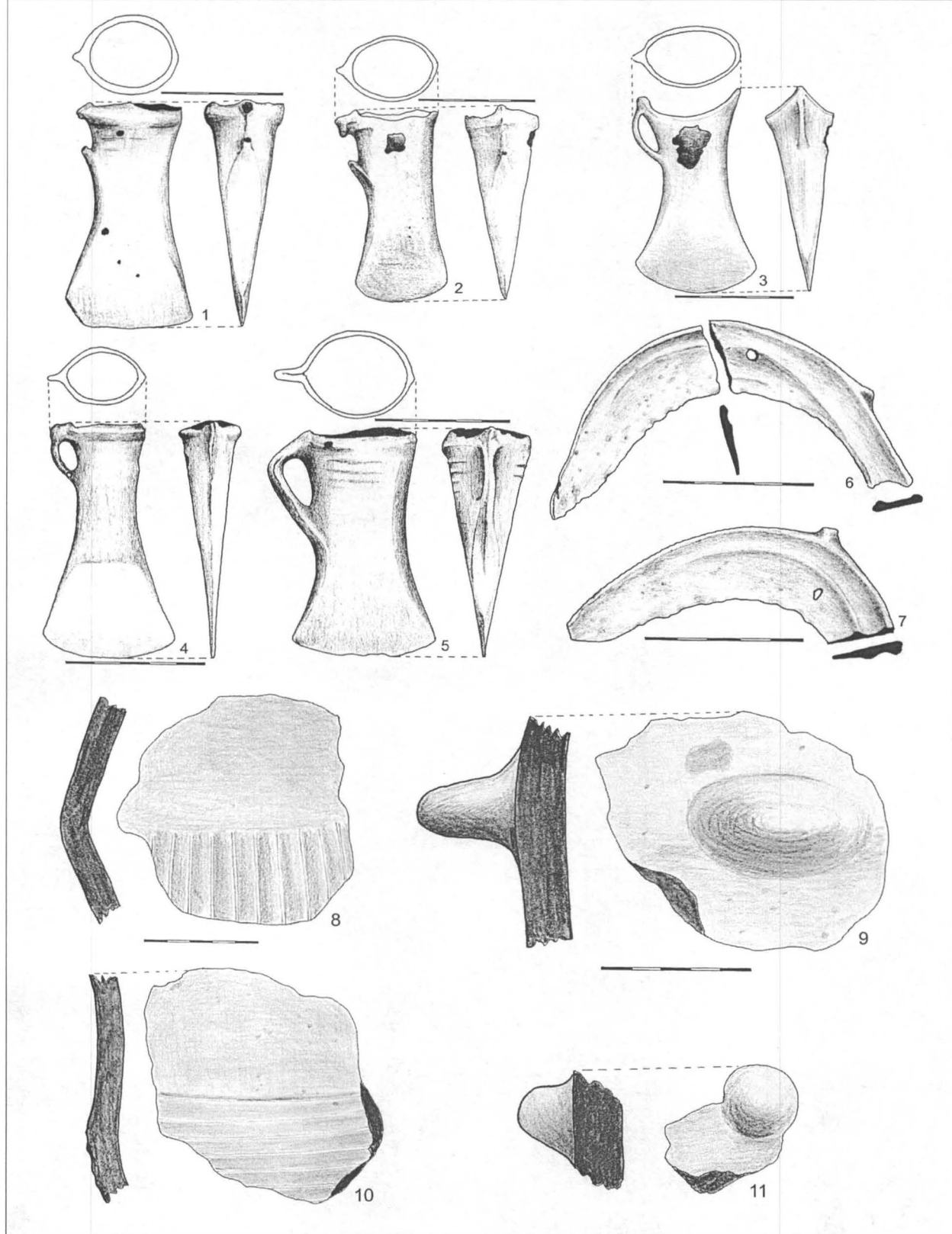
Planşa I 1-4, 6 – Albeştii Bistriţei „Podirei”; 5-7 – Apatiu „Crucea Drumului”;
8-9 – Apatiu „Vatra Satului”; 10-11 – Arcalia „În Peri”

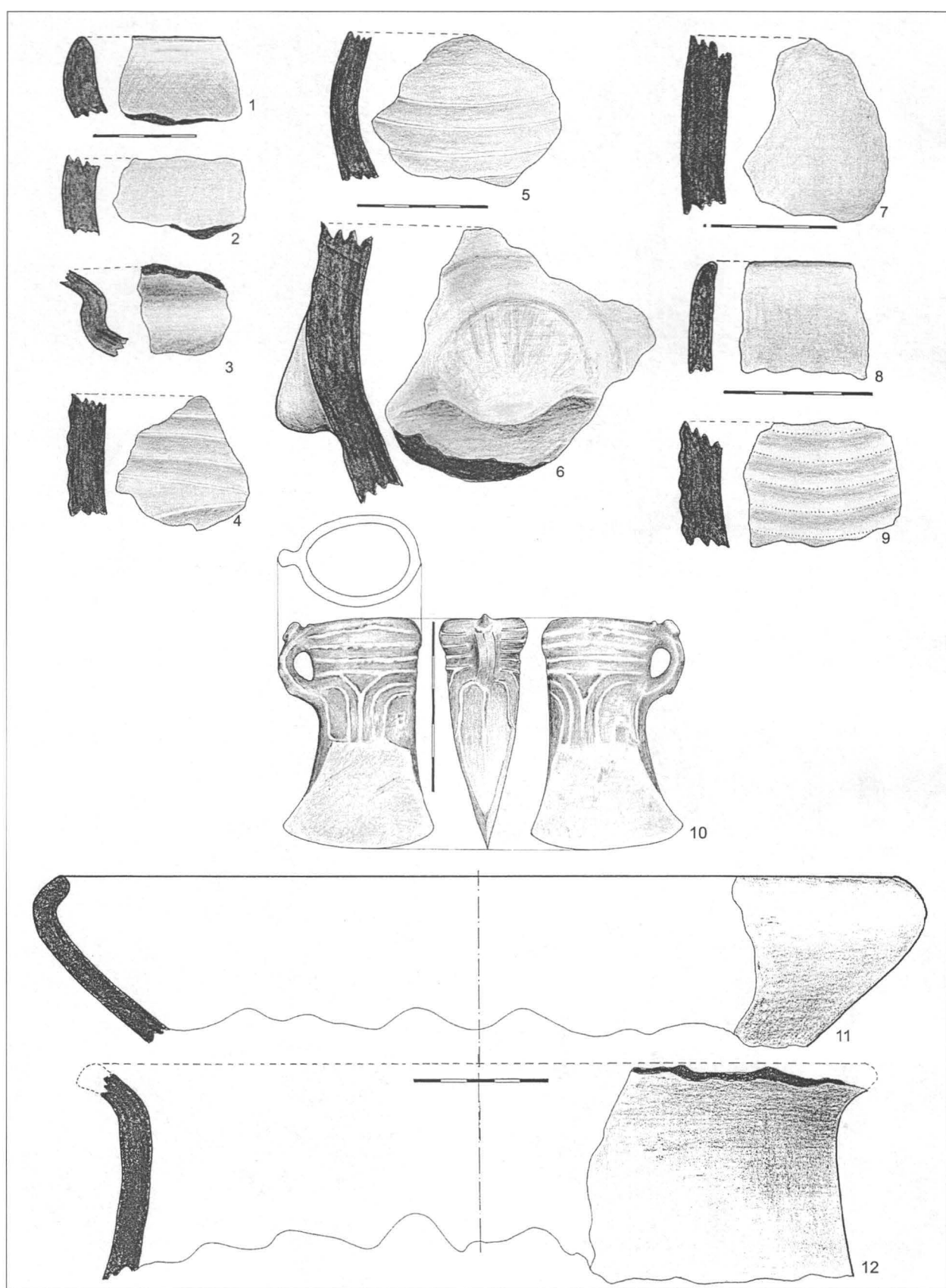
Planşa II 1-4 – Archiud „Fundătura”; 5-7 – Ardan „Fața Ardanului”; 8,9 – Bârla „Fața Bârlei”; 10 – Bistrița „ICHV”; 11 – Bistrița „Gara CFR”

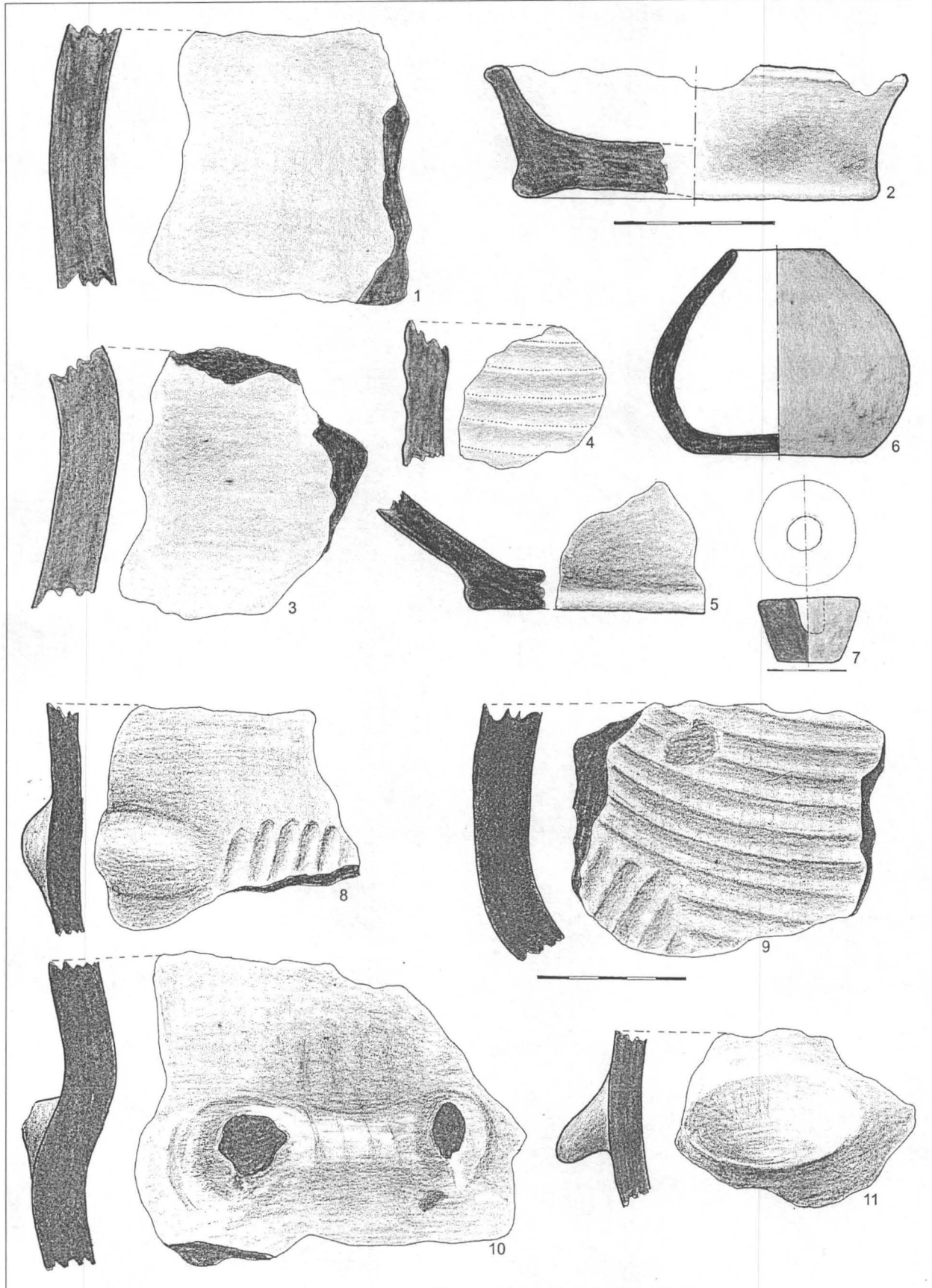
Planşa III Beudiu „Fundoaia”

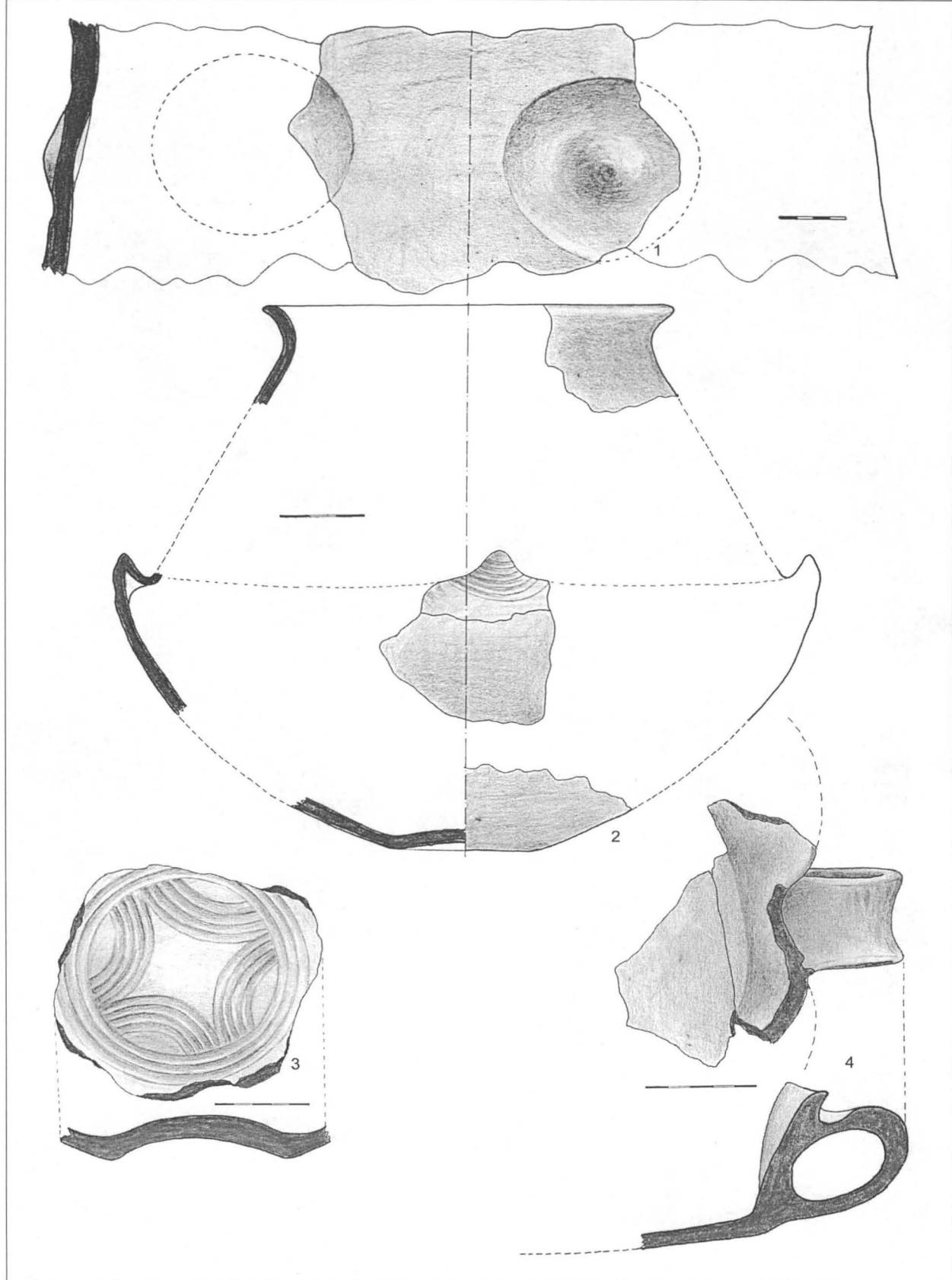
Planșa IV 1-7 – Blăjenii de Jos „Pe Șes”; 8-11 – Blăjenii de Jos „La Cruce”

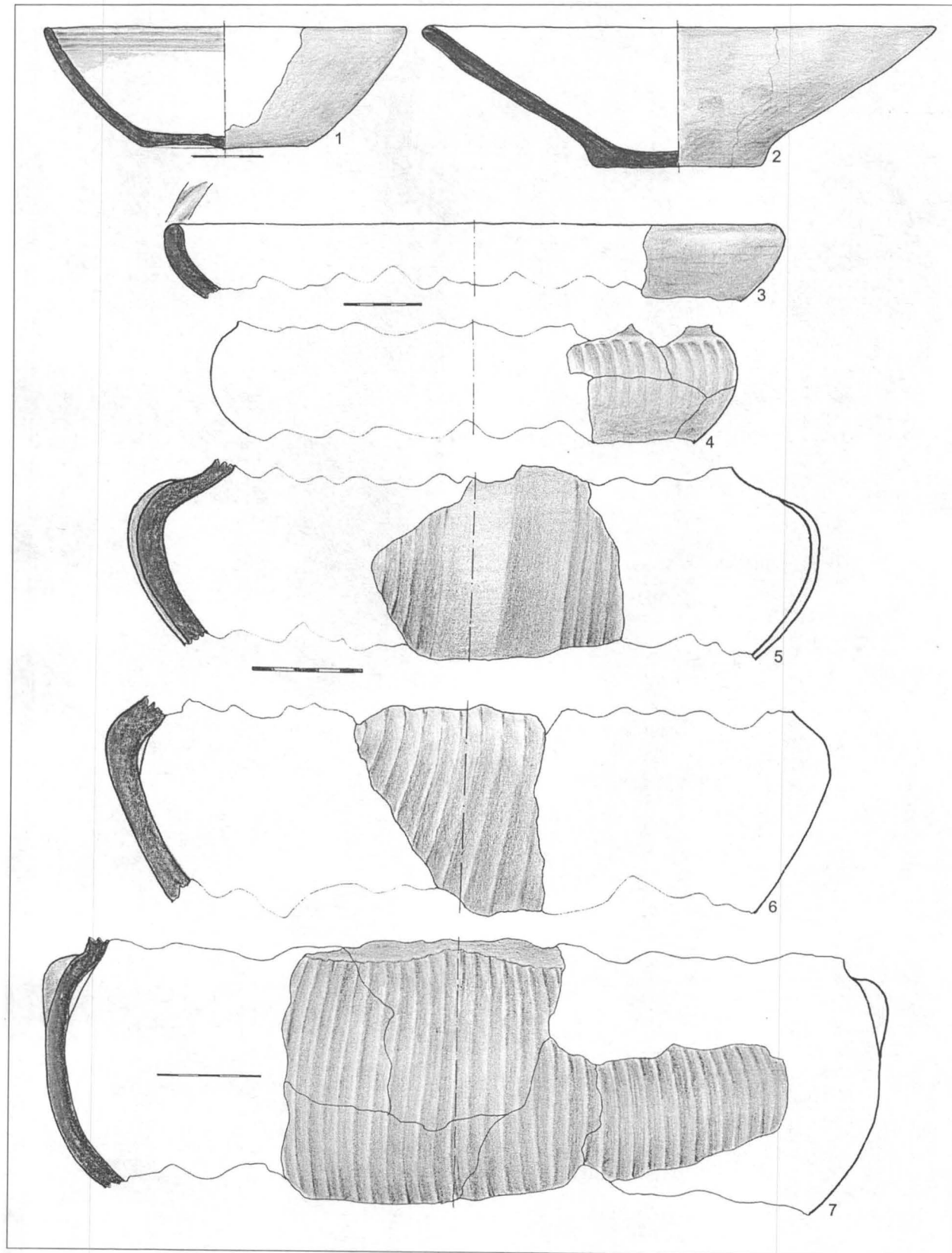
Planșa V 1-4 – Blăjenii de Jos „Poderei”; 5,6 – Blăjenii de Sus „Cânepiște”; 7 – Chiochiș „După Grădini”; 8,9 – Chiochiș „Fântâna lui Pleșca”; 10 – Căianu Mare, 11, 12 – Chintelnic „Știubei”

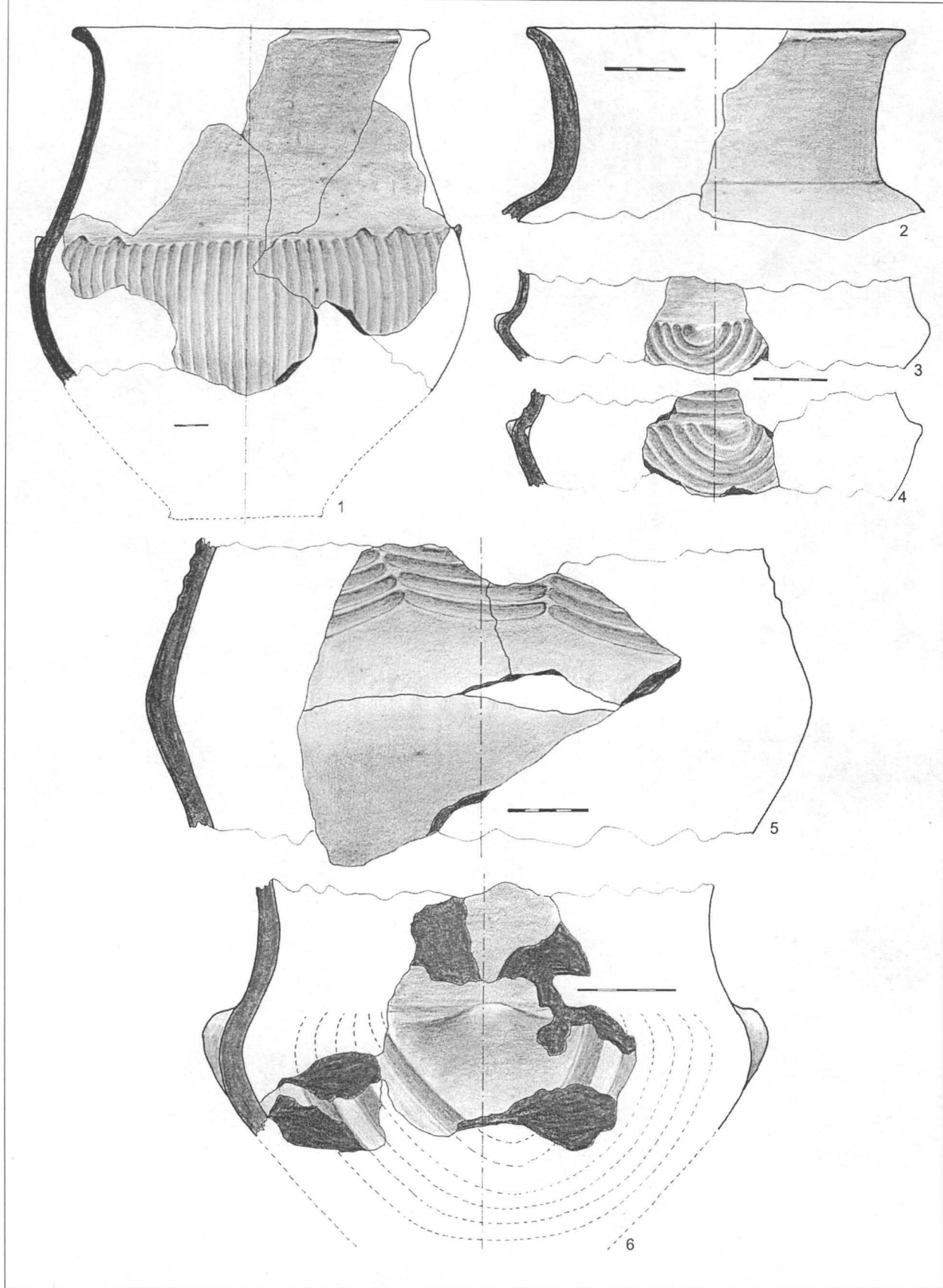
Planșa VI Chiraleș „Pe Deal”

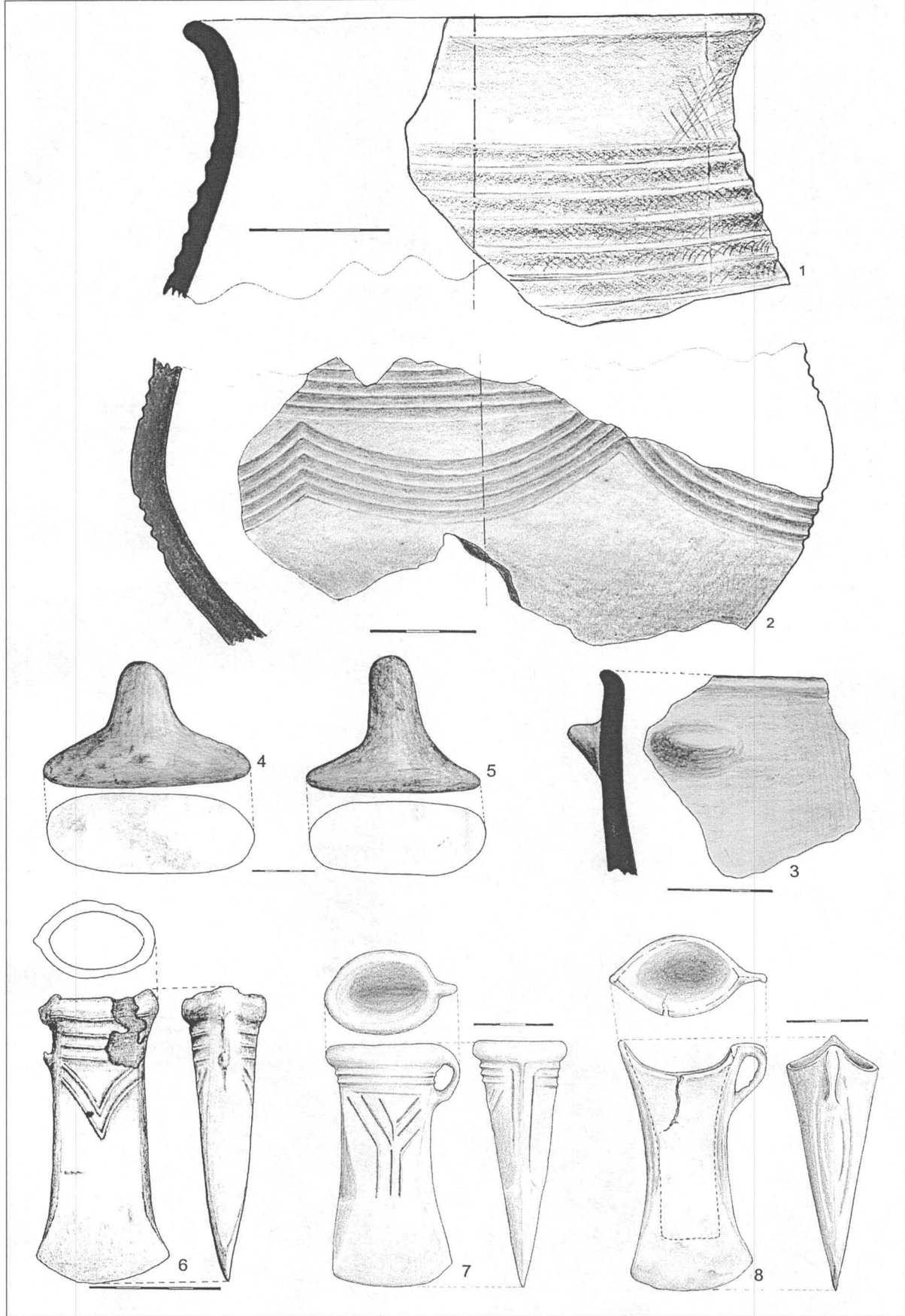
Planșa VII Chiraleș „Pe Deal”

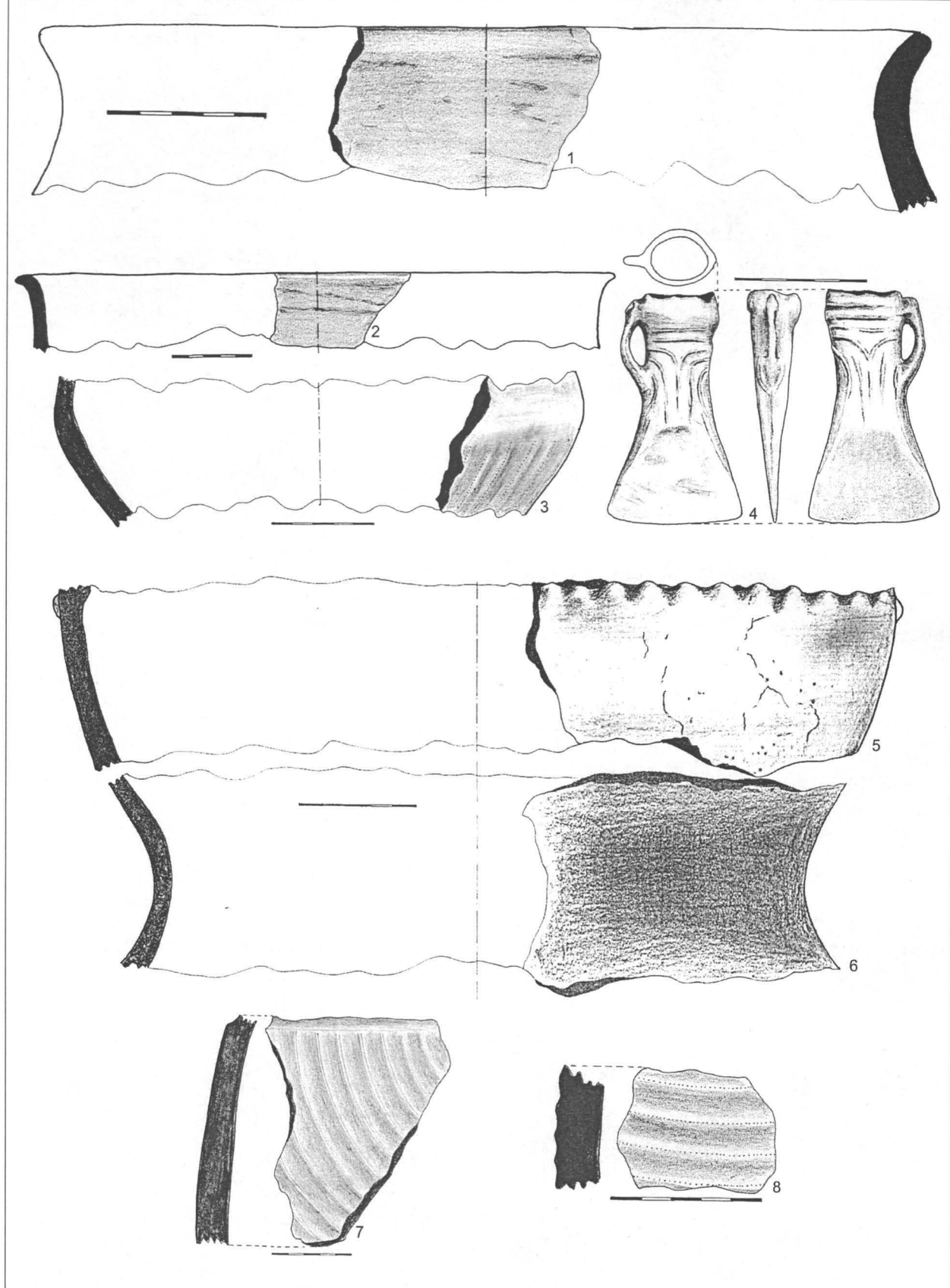
Planșa VIII Chiraleș „Pe Deal”

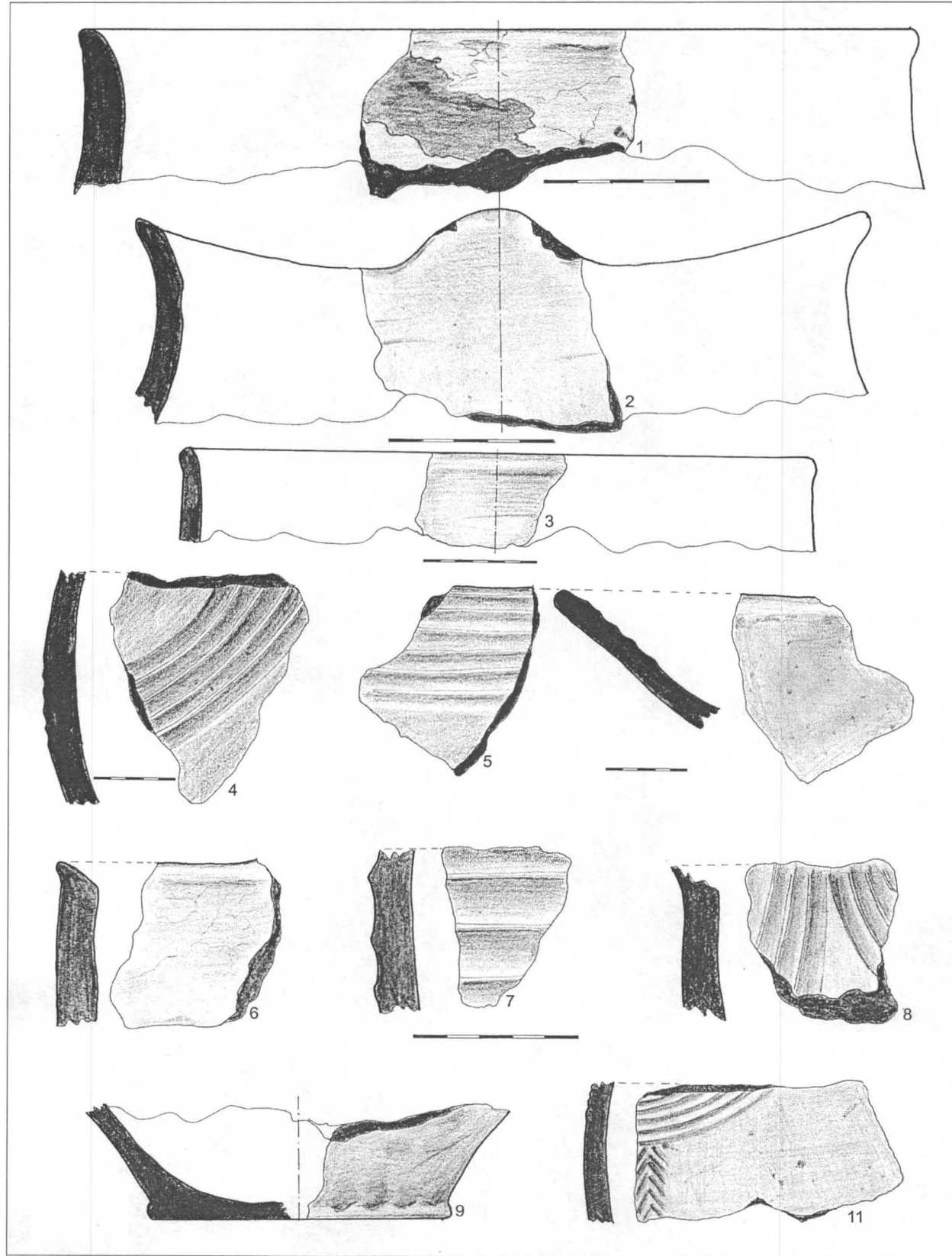
Planșa IX Chiraleș „Pe Deal”

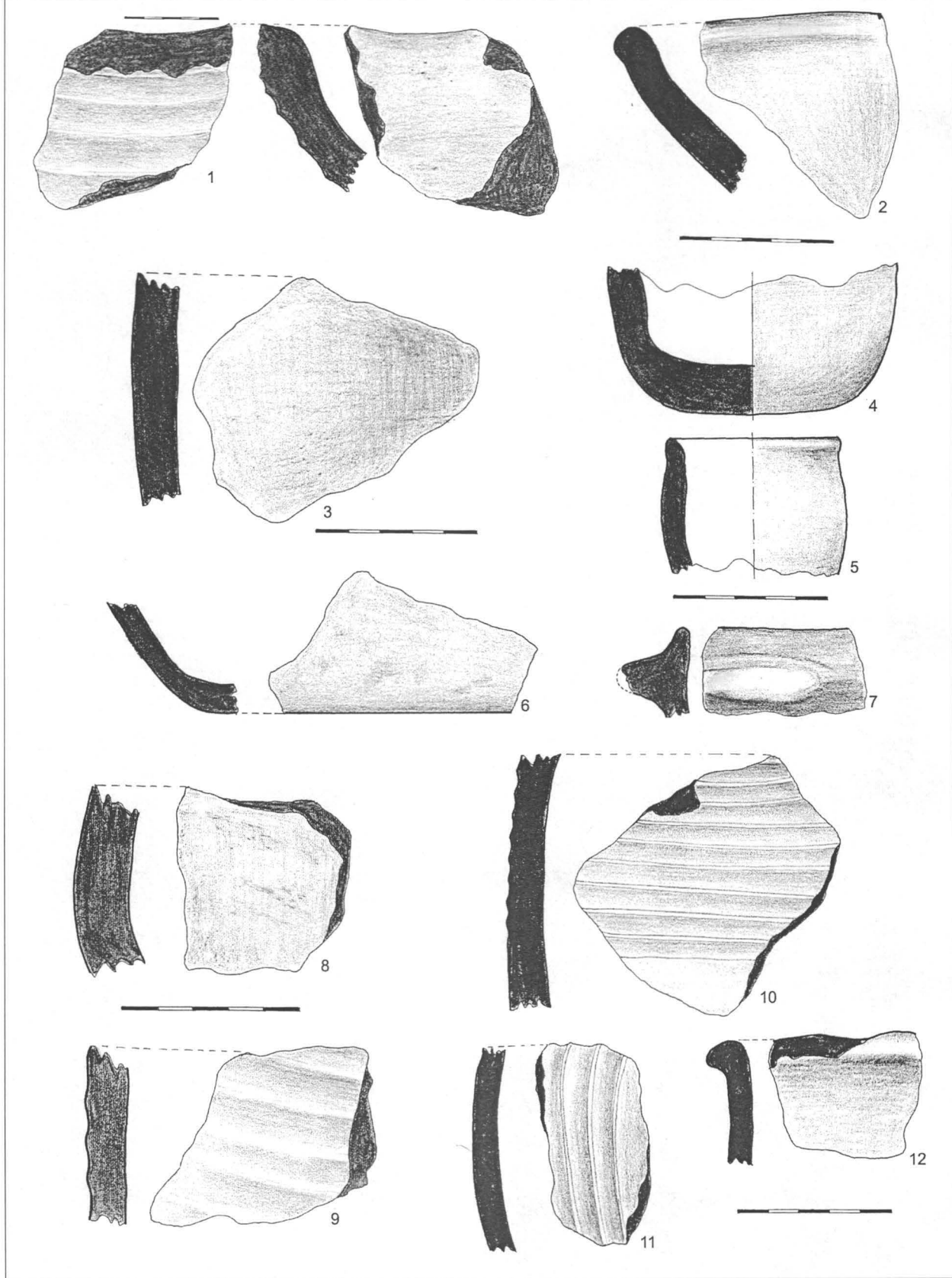
Planşa X 1-3 – Ciceu Corabia „Sub Cetate”; 4-8 Ciceu-Corabia „Măgura”

Planșa XI 1,2 – Ciceu Giurgești; 3-4 – Comlod „Vatra Satului”; 5-8 – Cristur Șieu „La Râpă”

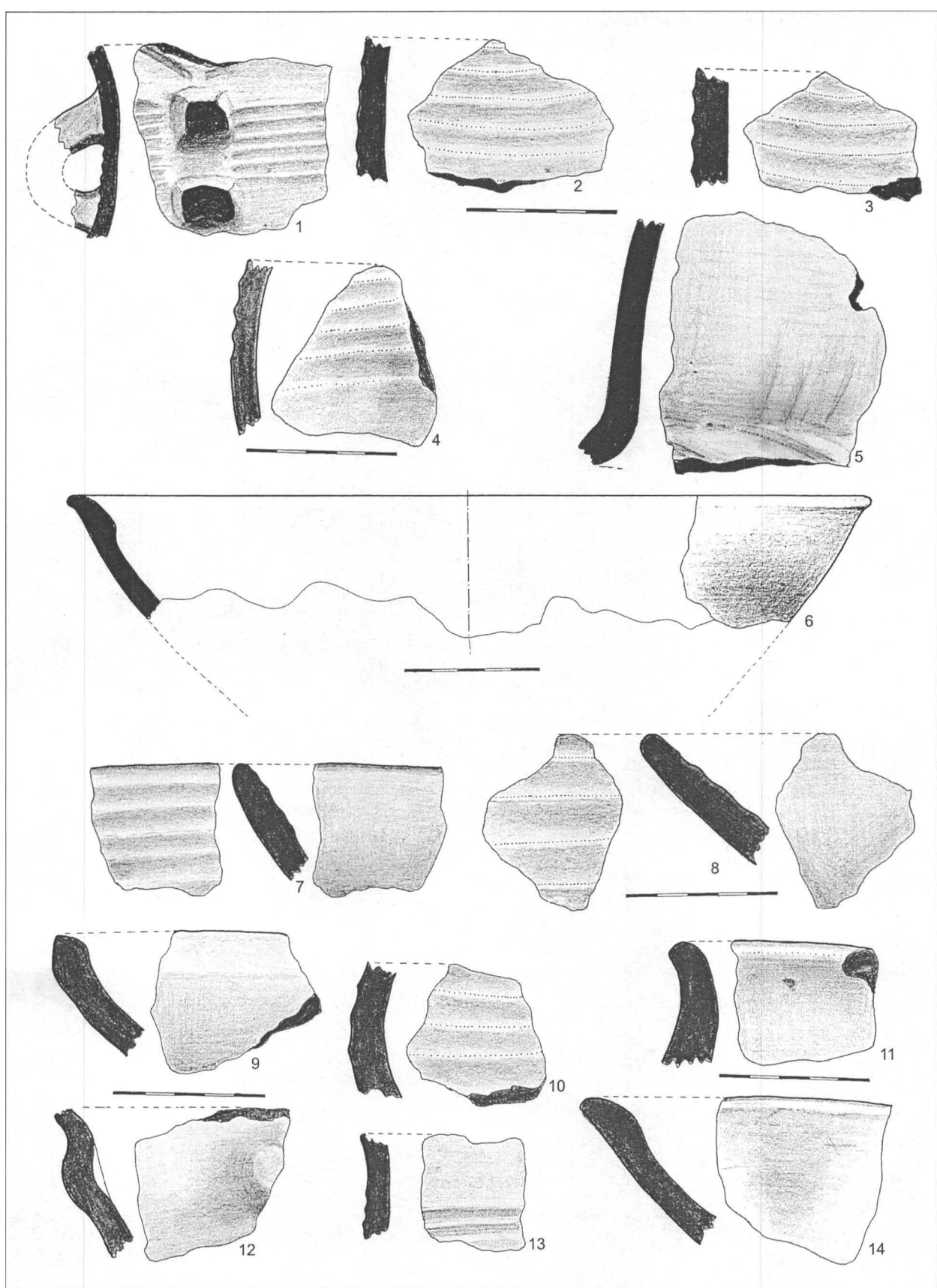

Planșa XII Cristur Șieu „La Baie”

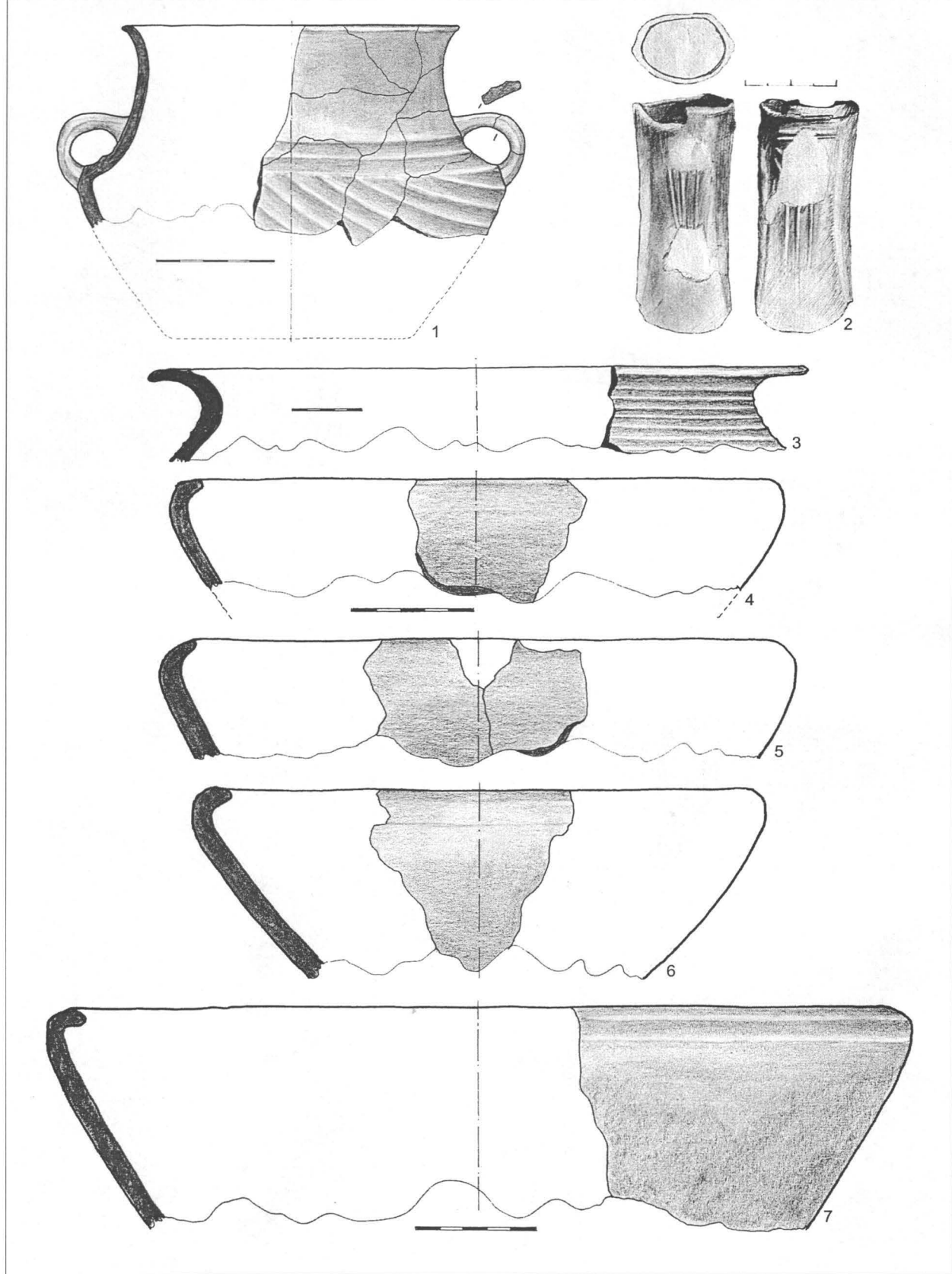

Planșa XIII

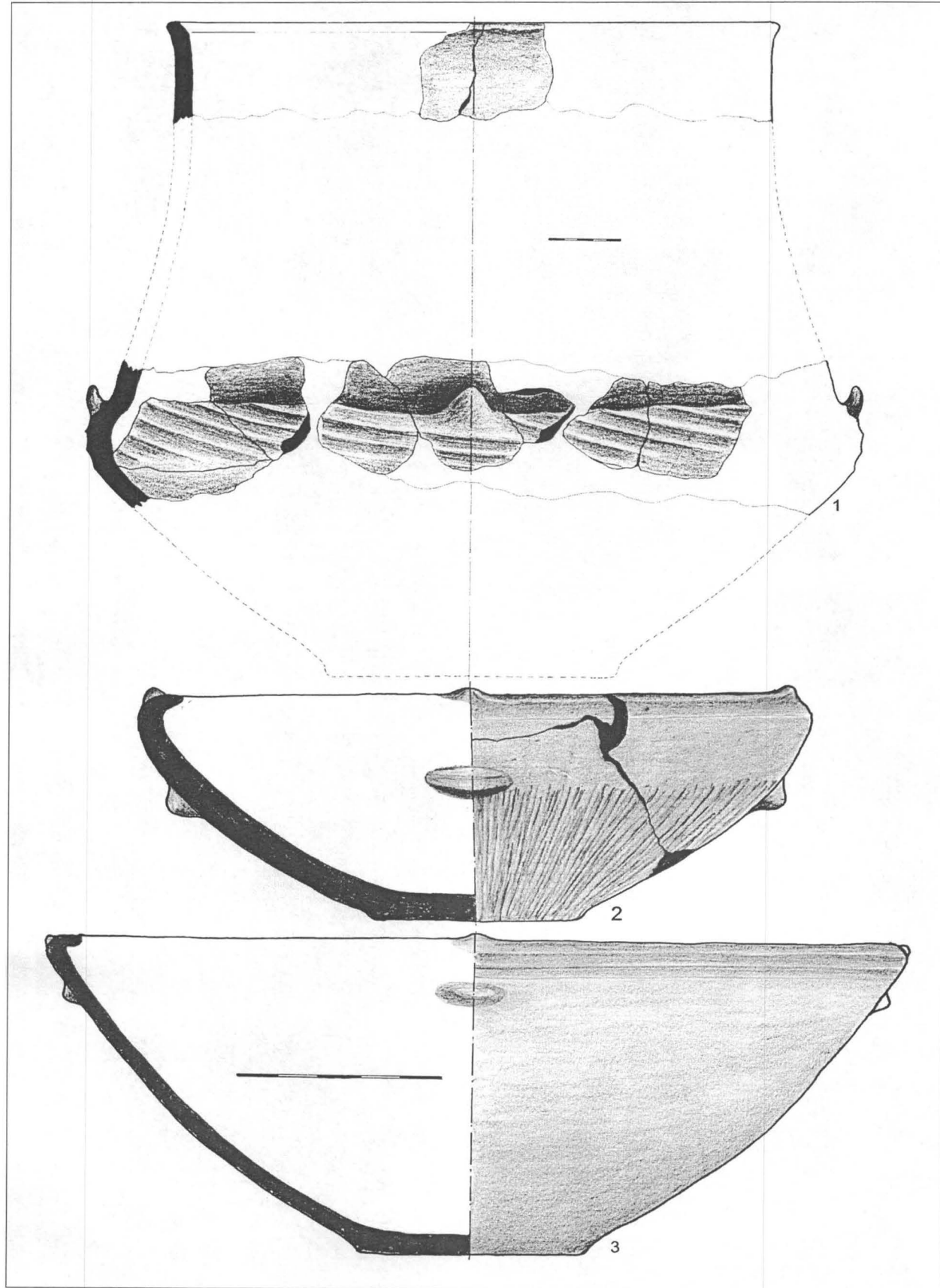
1-7 – Dipșa „Coastă”; 8 – Dipșa „Vatra Satului”; 9 – Dipșa „Podirei”; 10-12 – Delureni „Dosul Uilacului”

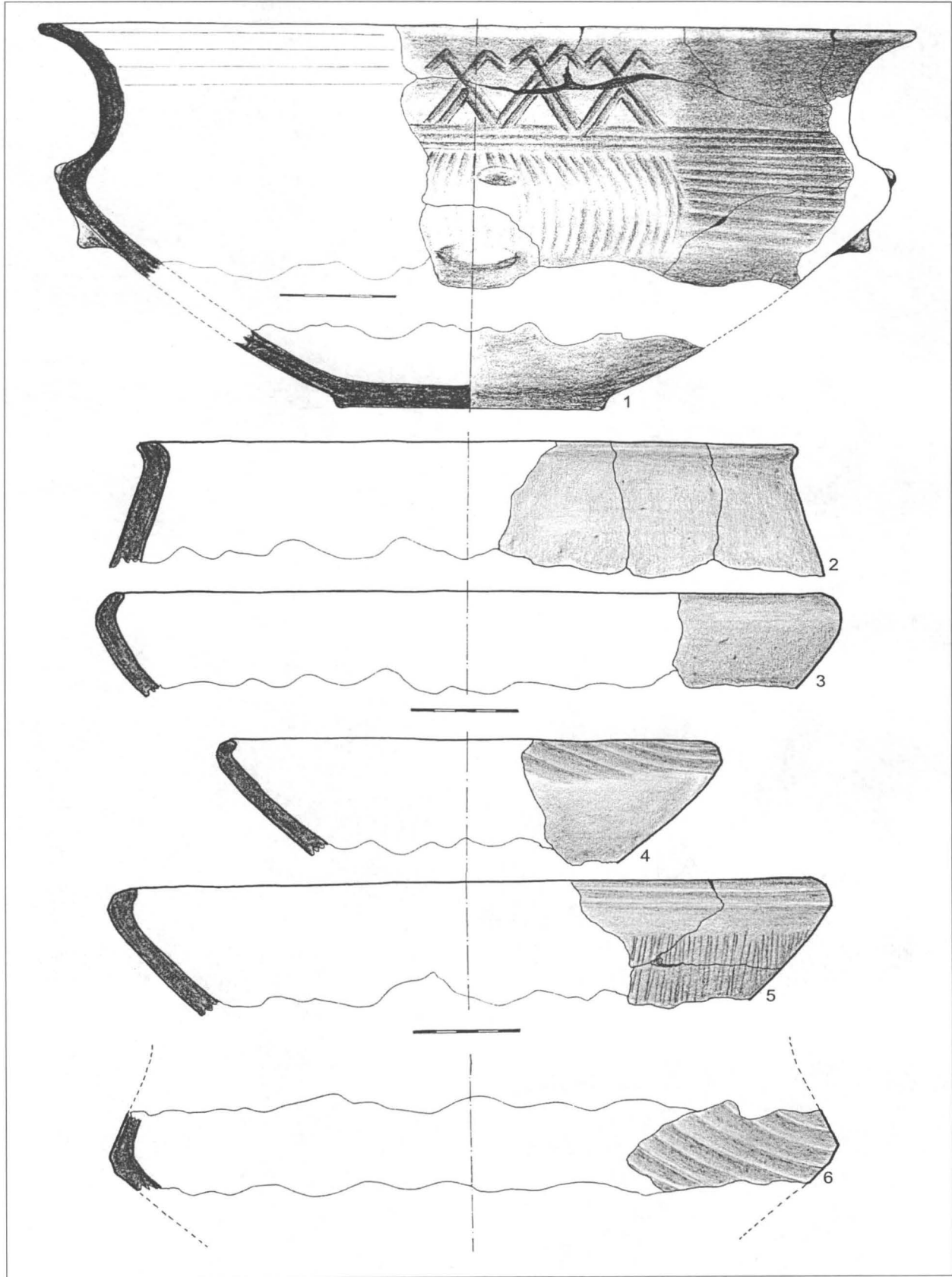
Planșa XIV 1,4, 6-14 – Dorolea; 2,3,5 – Domnești „CAP”

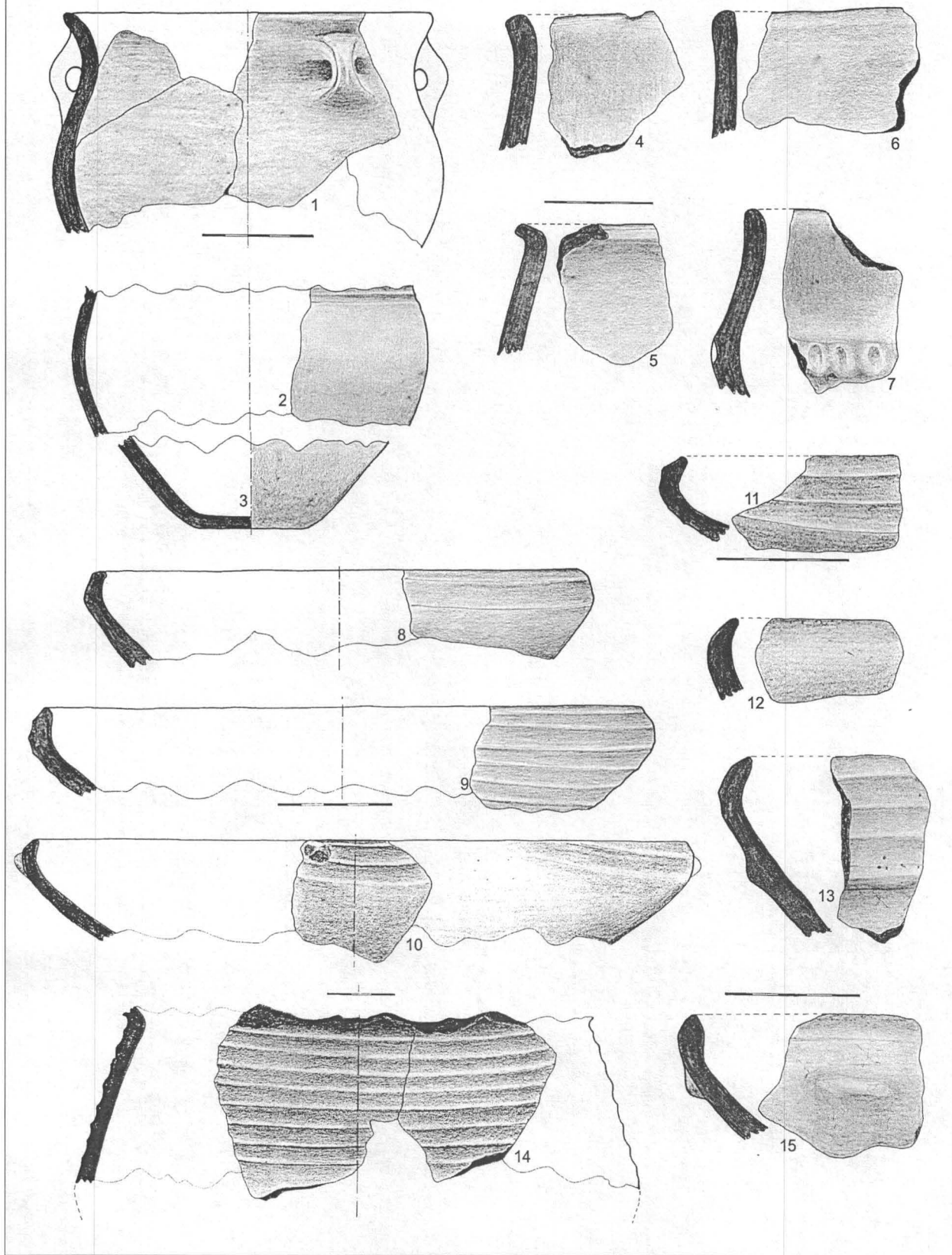
Plasa XV Dumitrița „Cetate”

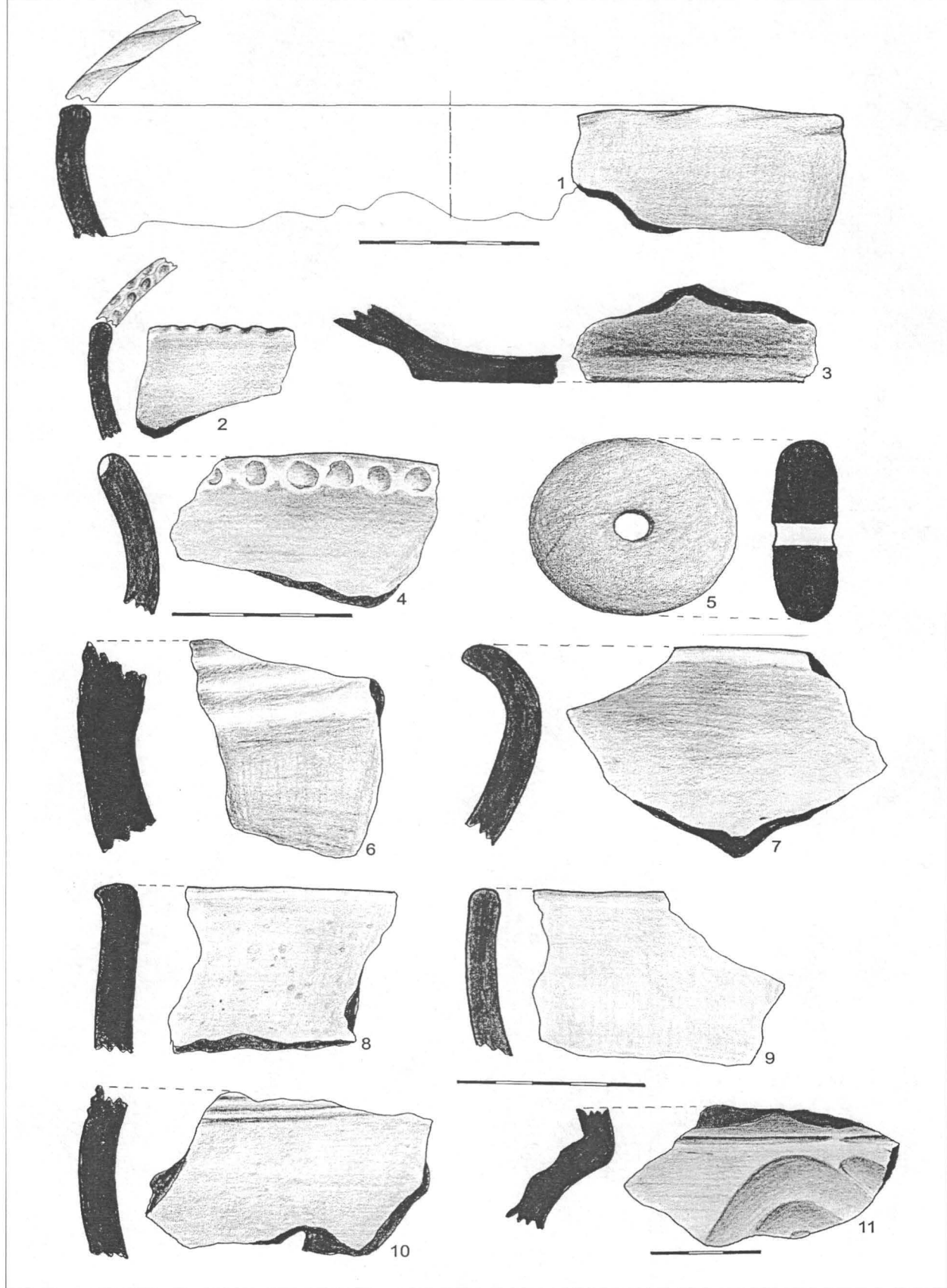
Planșa XVI Dumitrița „Cetate”

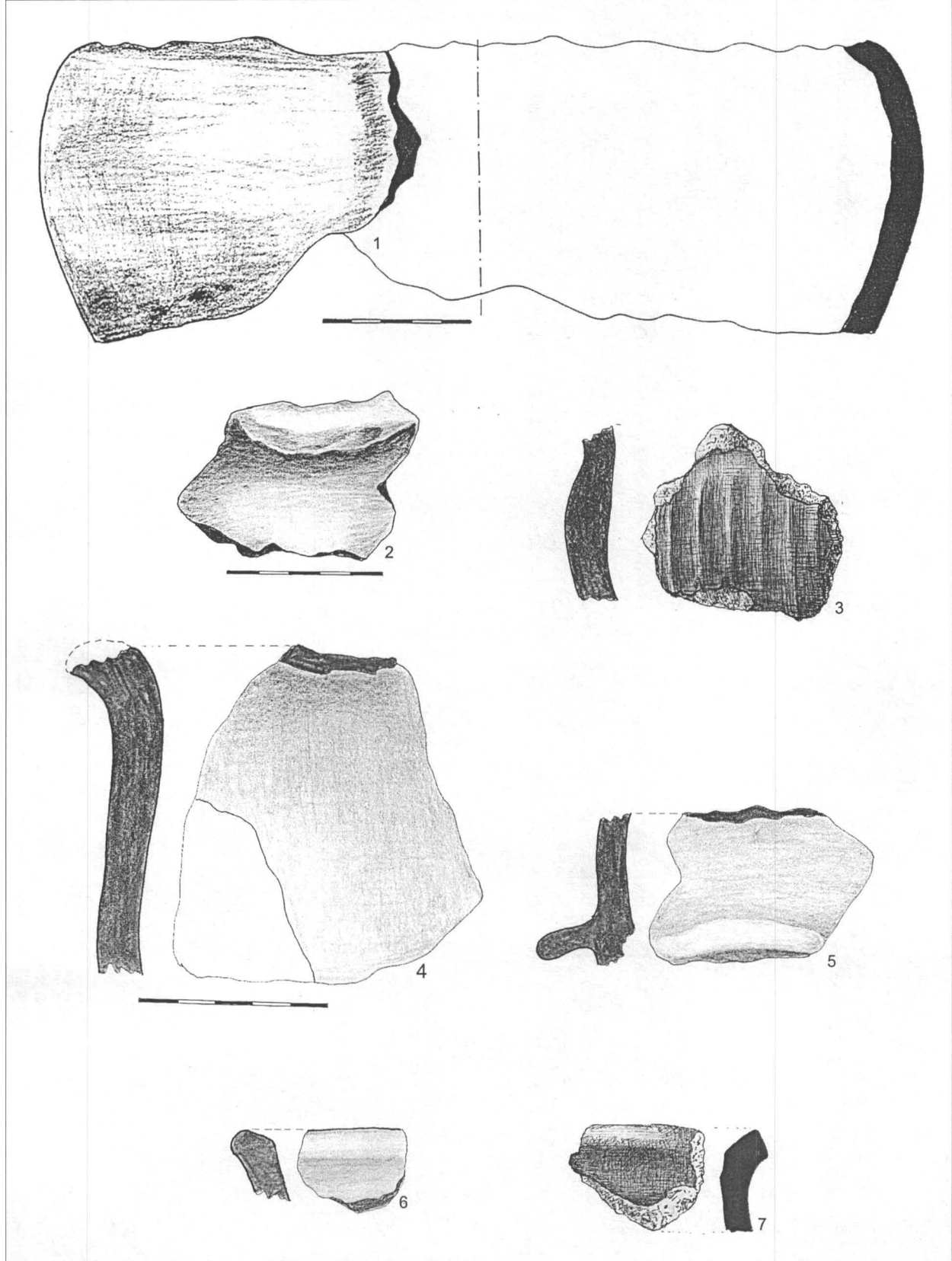
Planşa XVII Dumitriţa „Cetate”

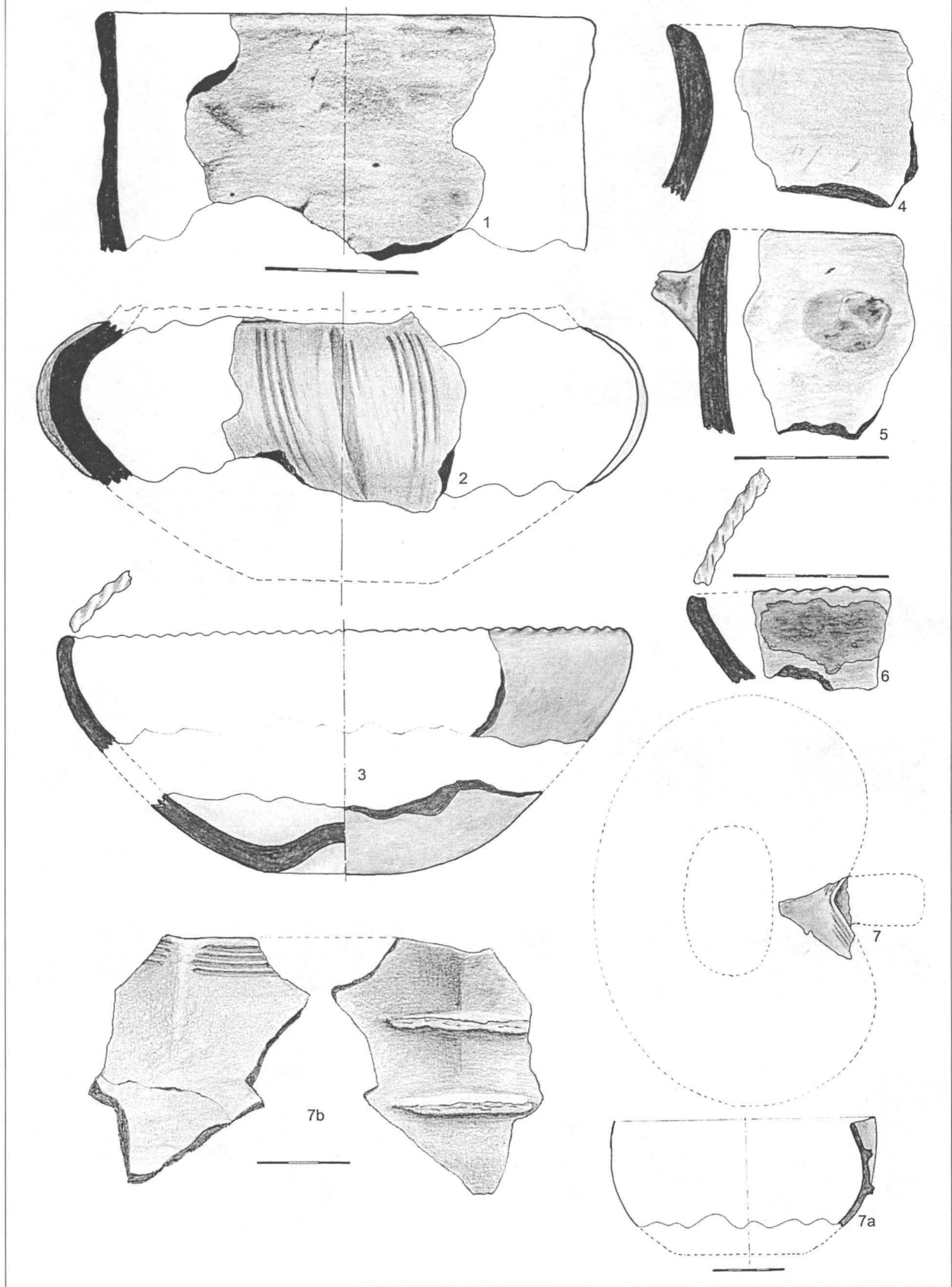
Planşa XVIII Dumitrița „Cetate”

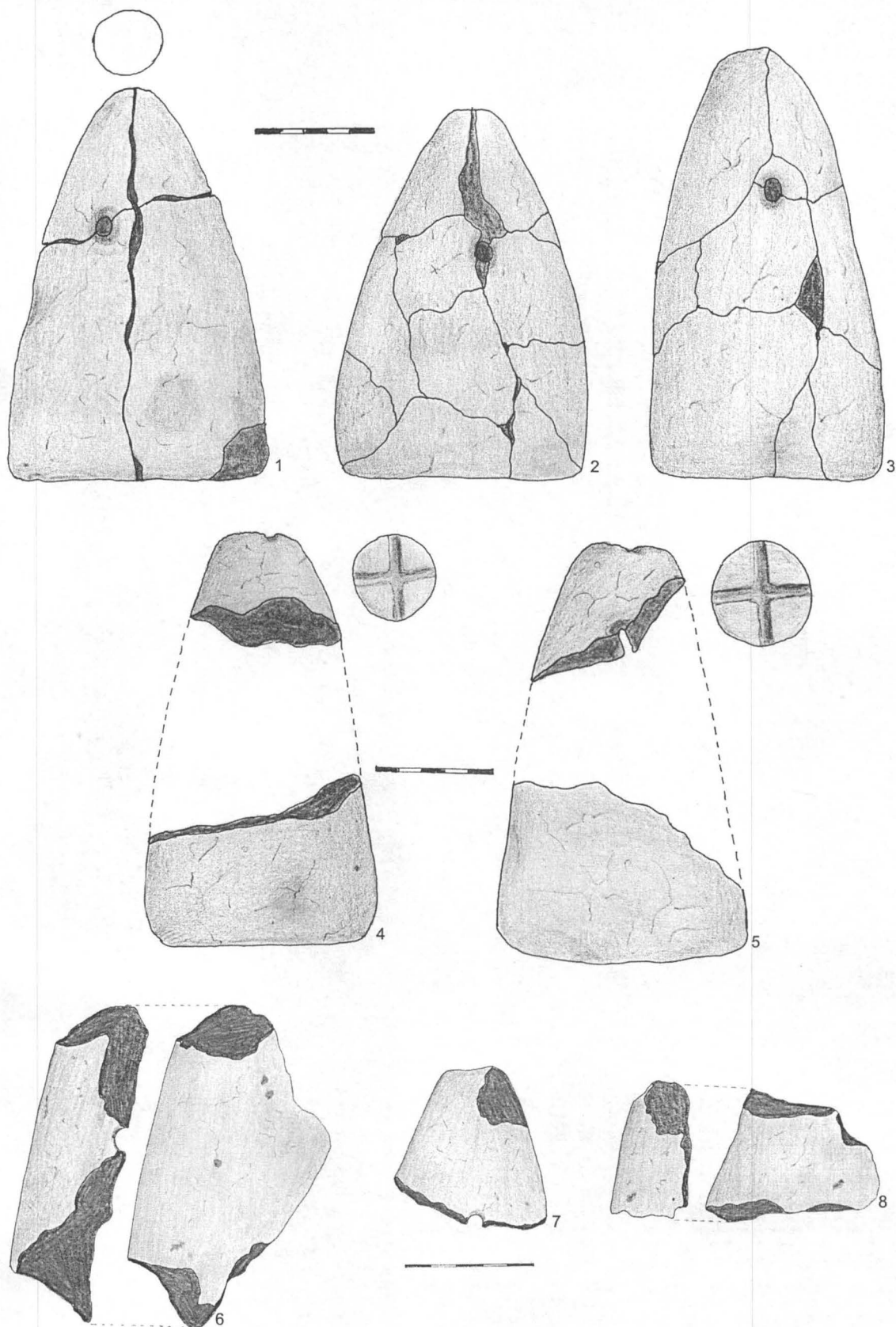
Planşa XIX Fântânele „Lab”

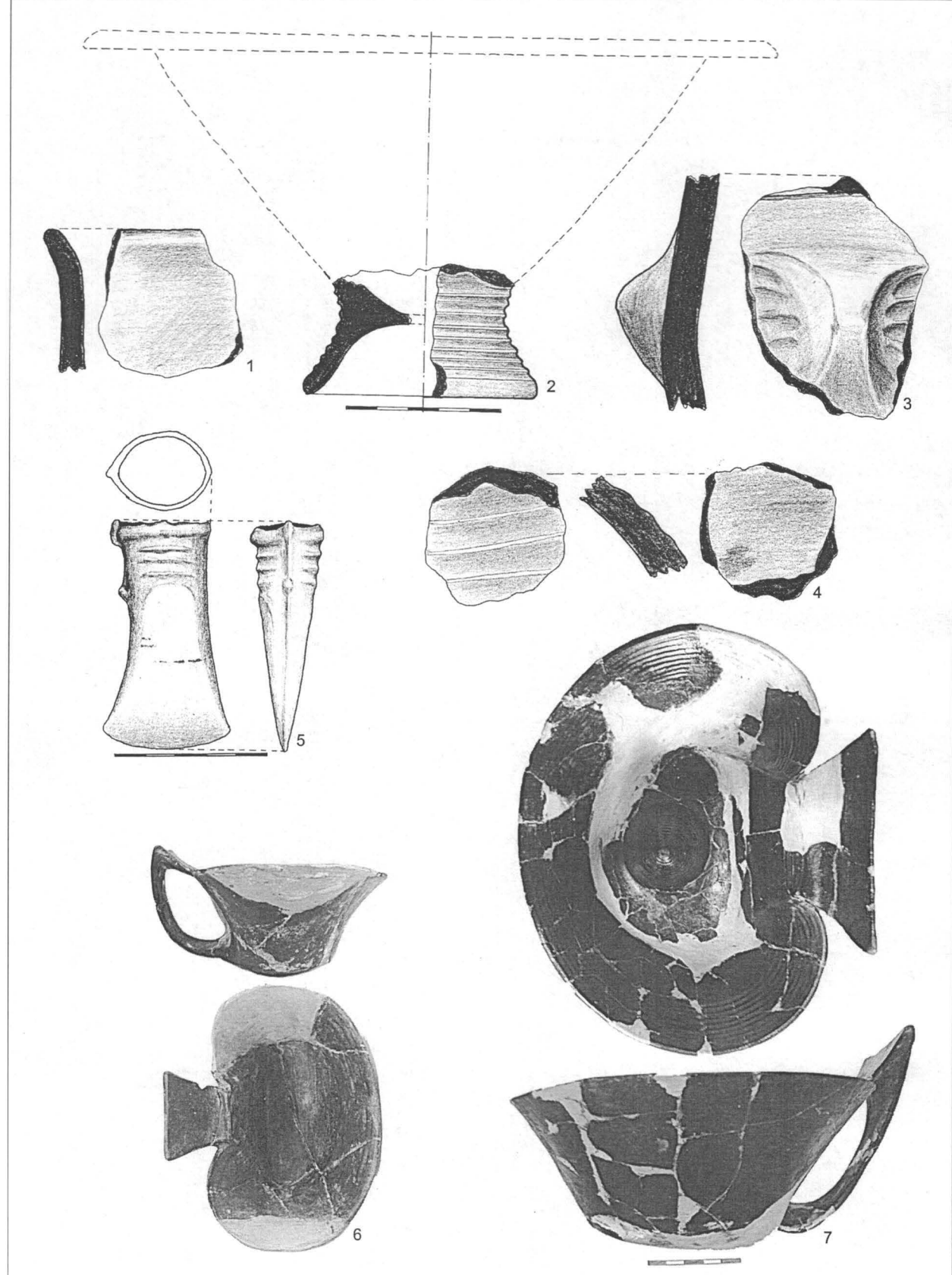
Planşa XX Feleac „Cetate”

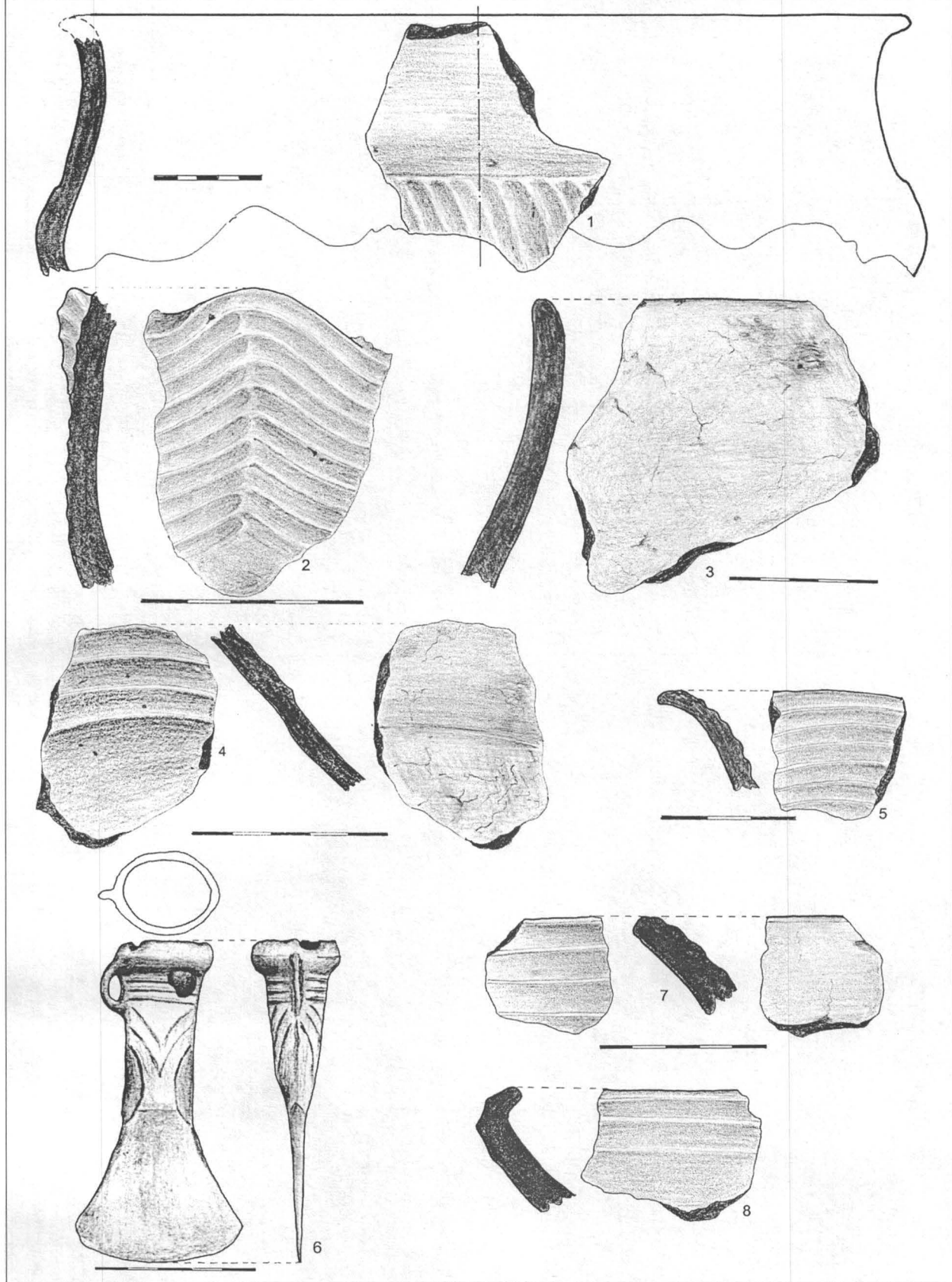
Planşa XXI Herina „Dealul Morii”

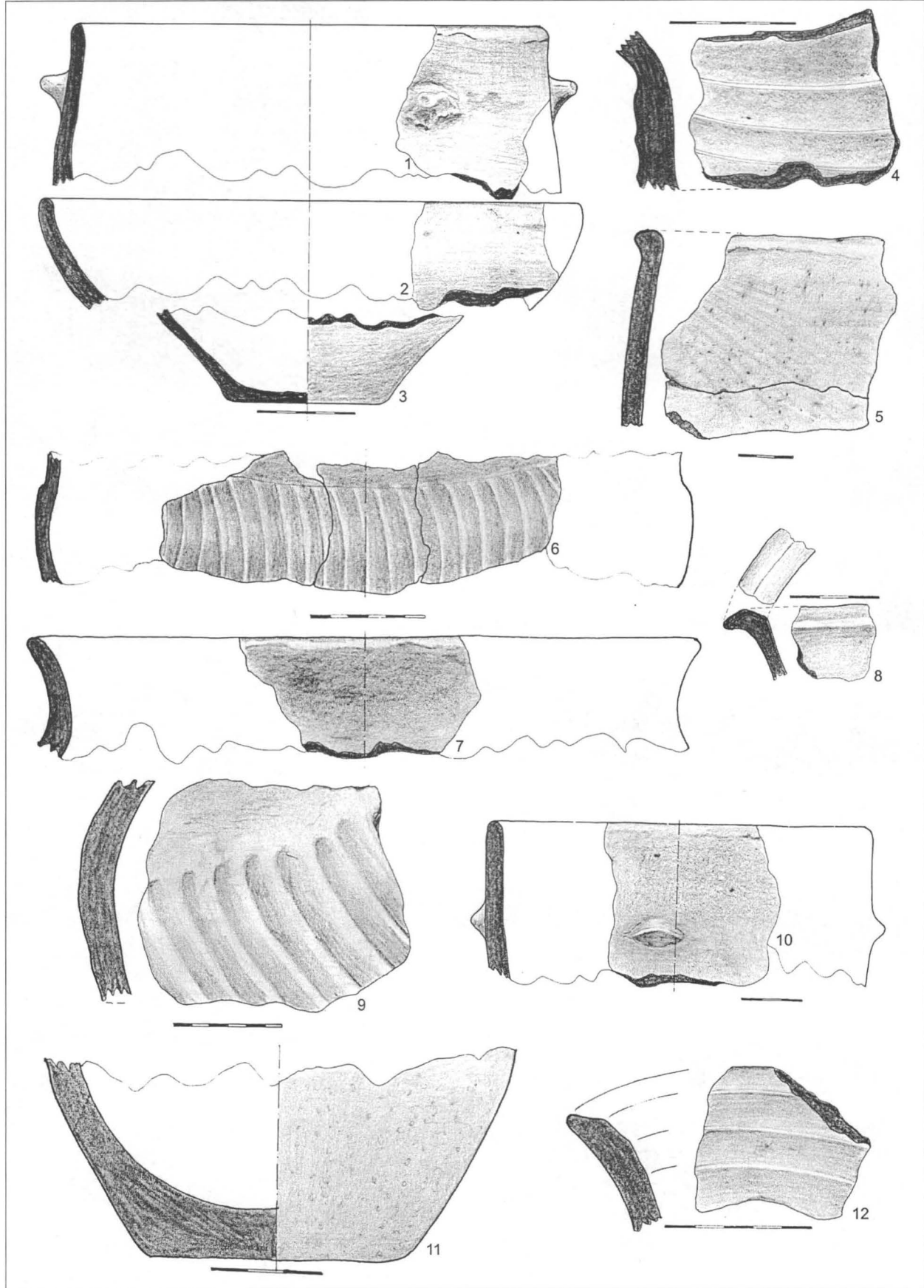
Planşa XXII Herina „Dealul Morii”

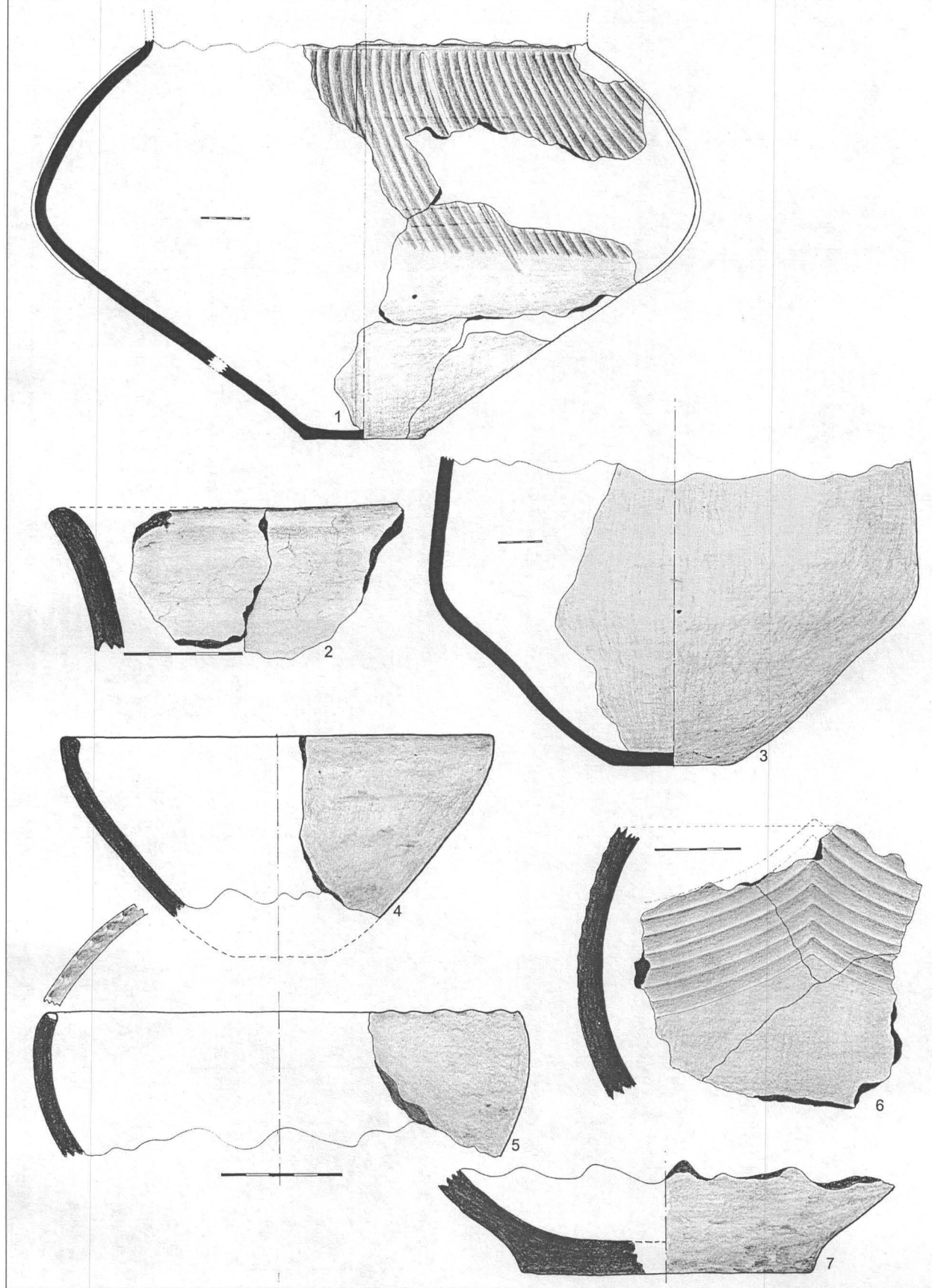
Planșa XXIII 1-4 – Jelna „Coasta Uifalăului”; 5 – Jeica; 6,7 – Ilișua „Castru”

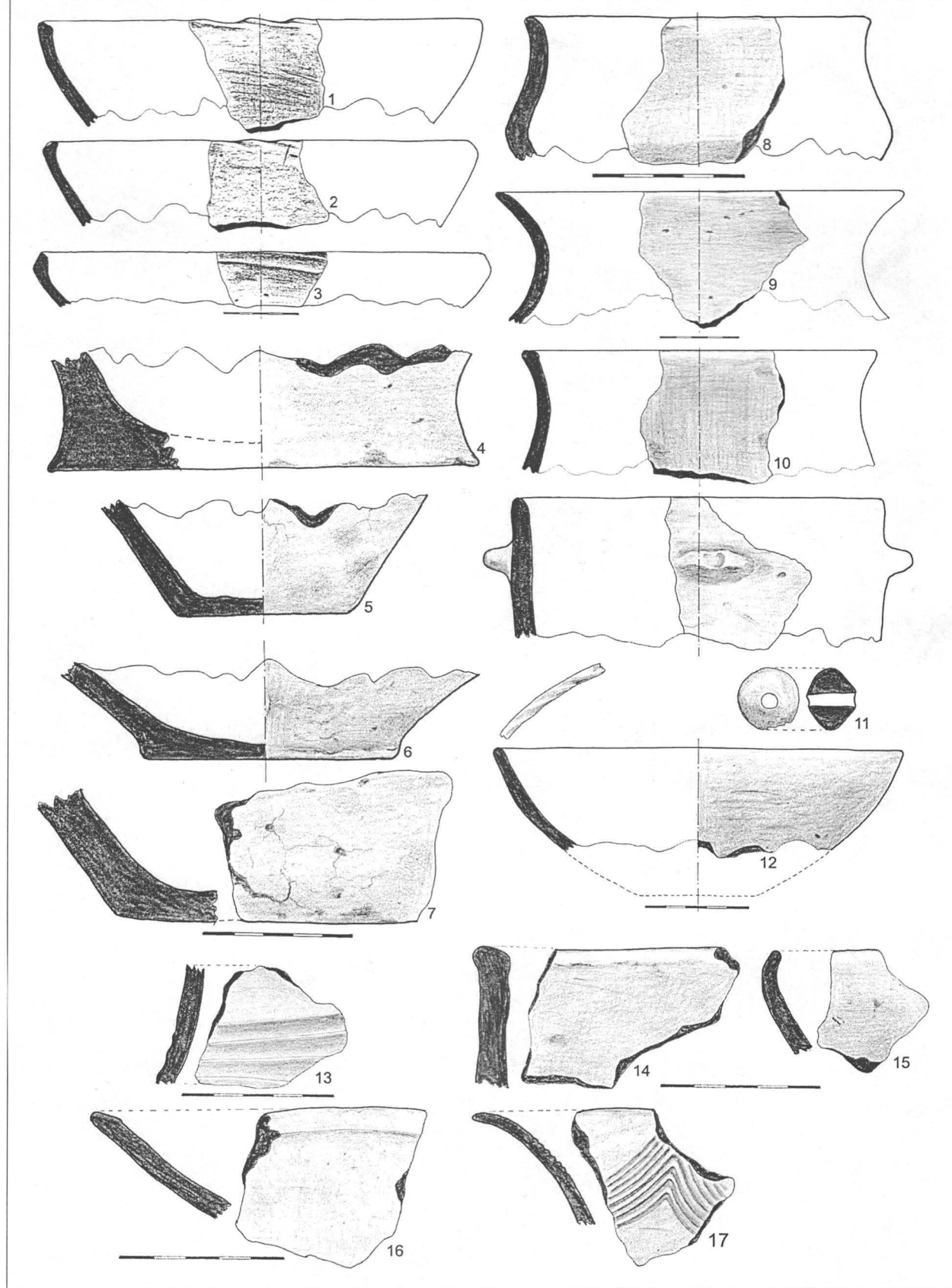
Planșa XXIV 1-5 – Lechința „Livada Intensivă”; 6 – Măluț; 7,8 – Miceștii de Câmpie „Pe Grui”

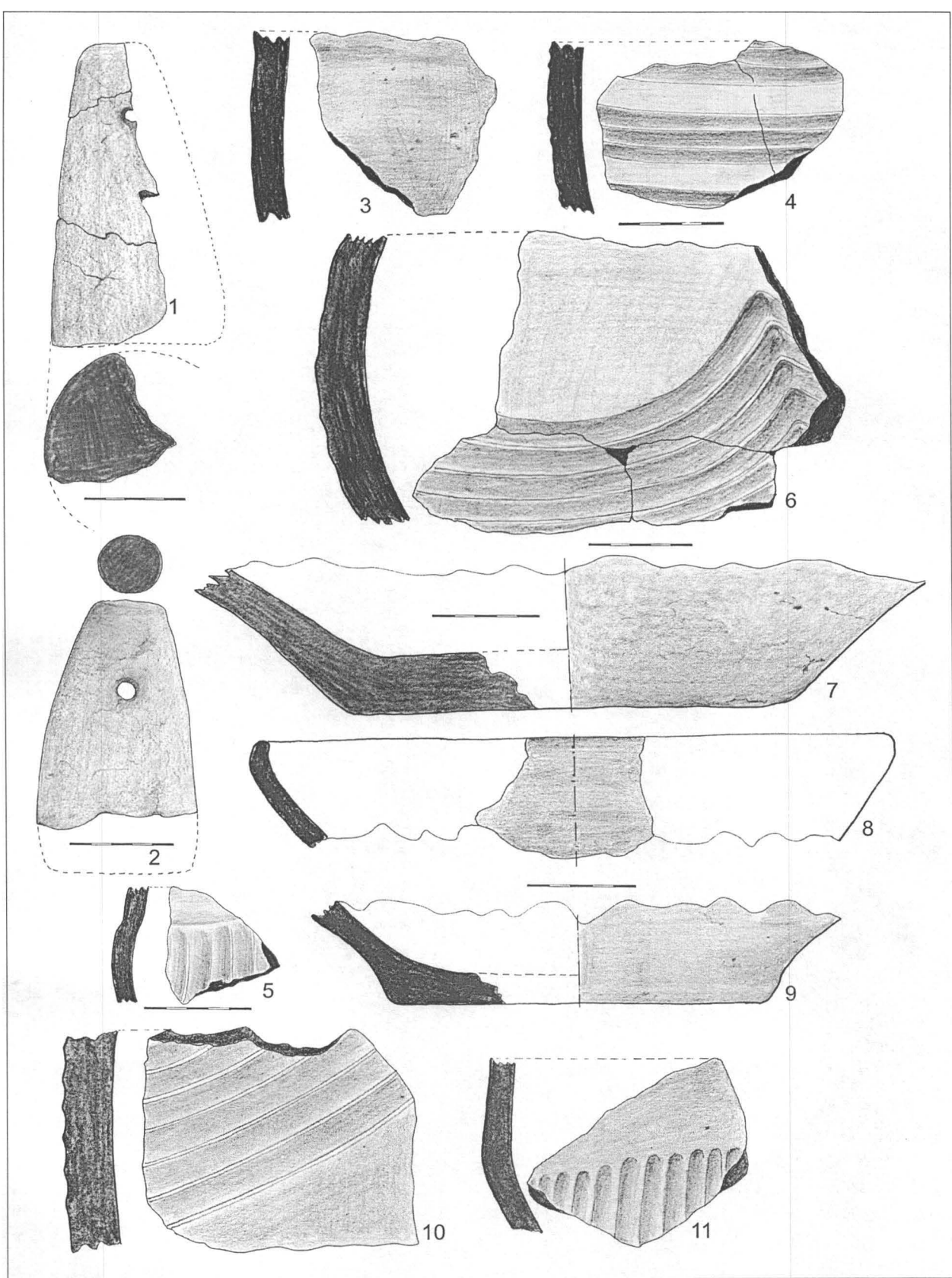
Planșa XXV Ocnița „Valea Lupului”

Planşa XXVI Ocnîța „La Ștefăluclu”

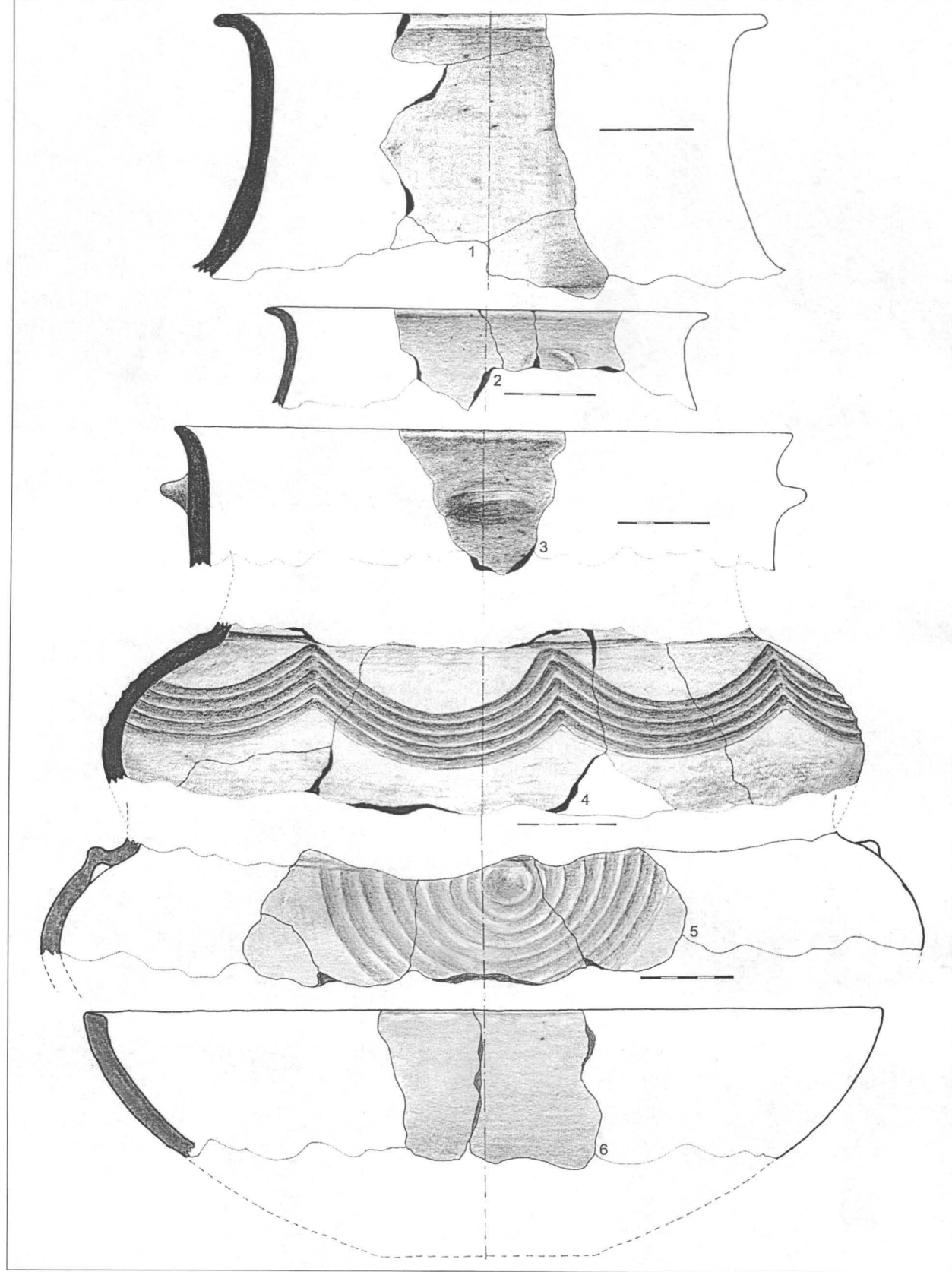

Planşa XXVII Orheiu Bistriței „Castru”

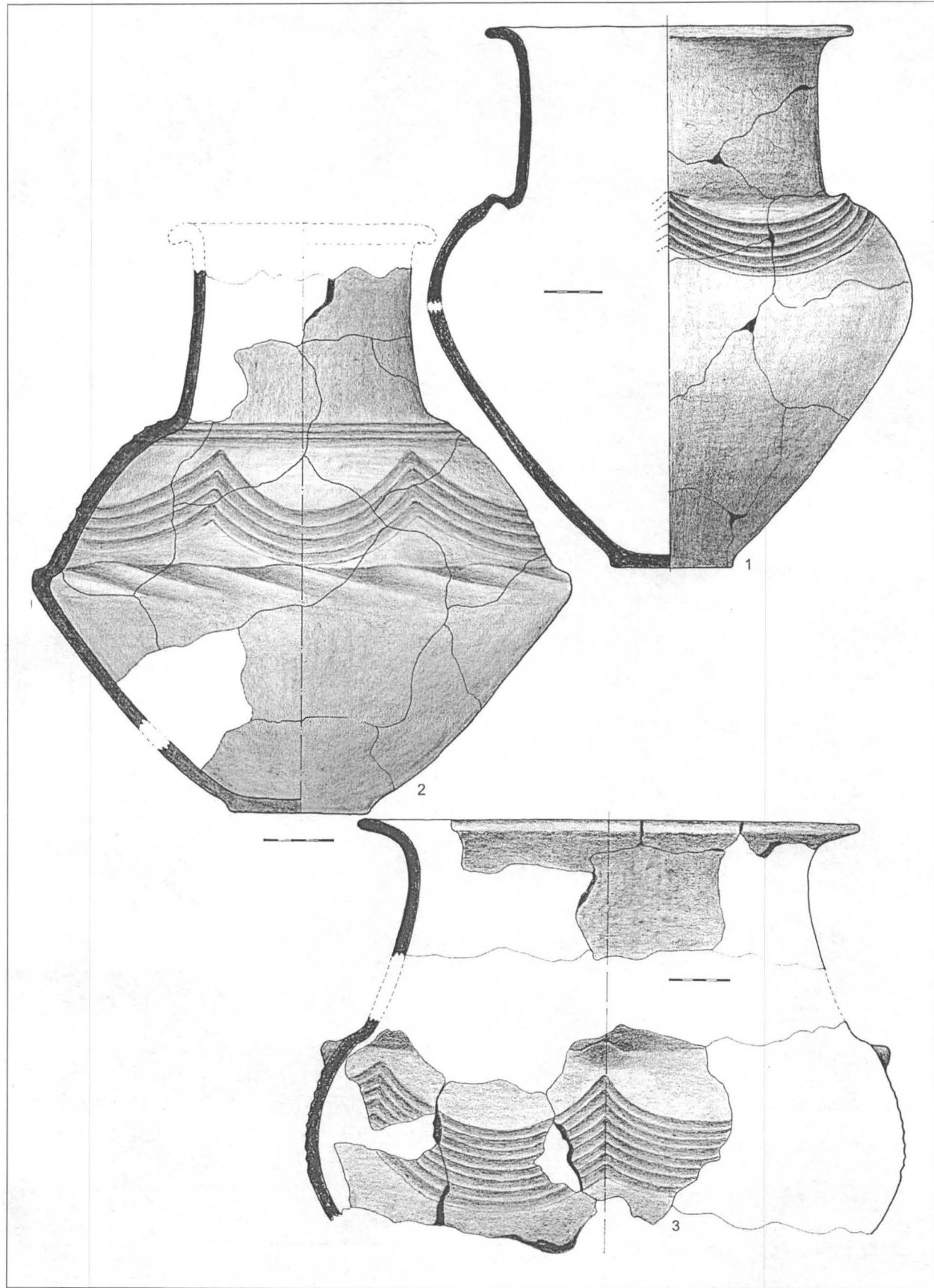

Planșa XXVIII

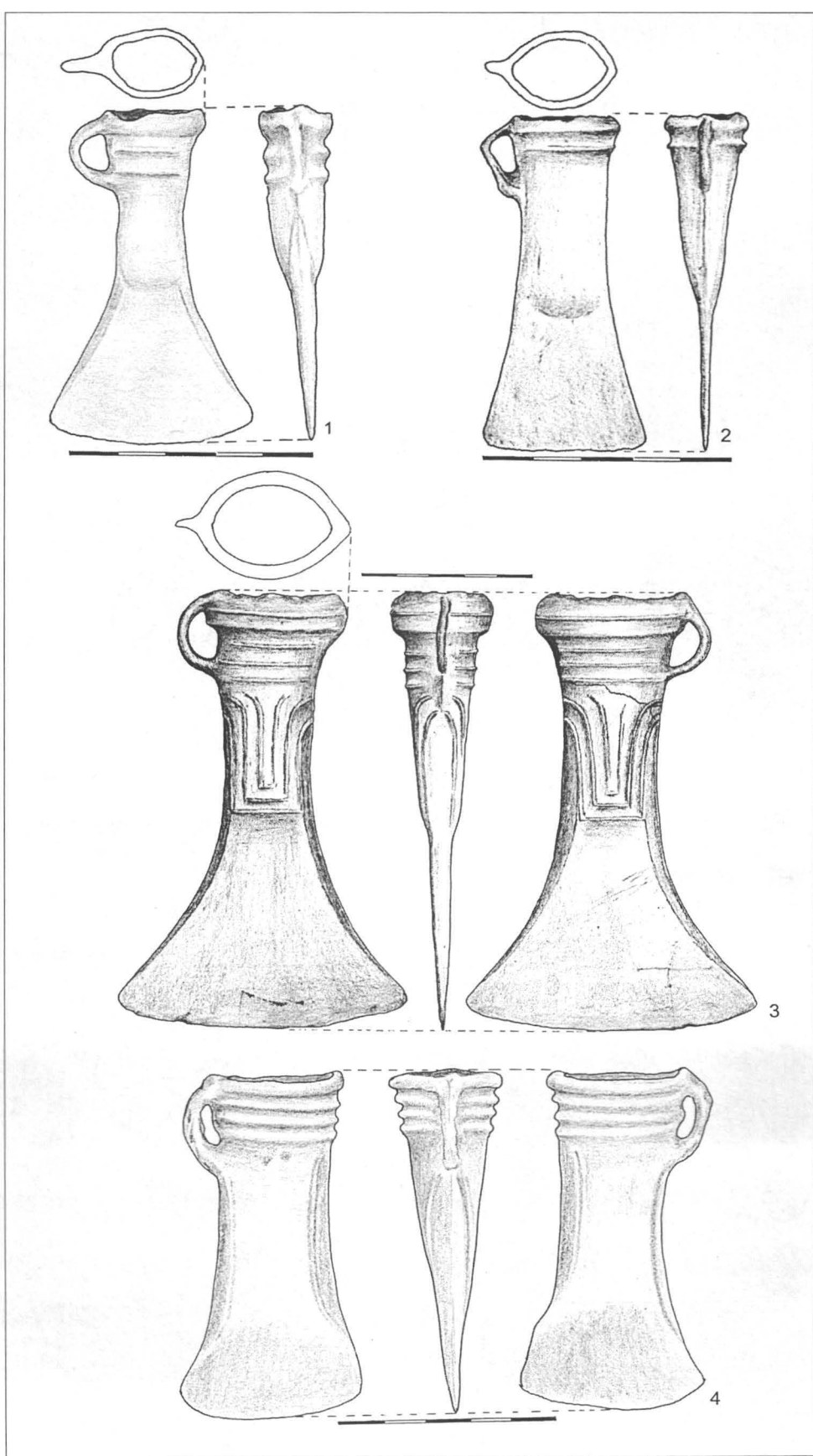
1-4 – Posmuș „Cimitir”; 5 – Posmuș „Sub Cireși”; 6,7 – Sălcuța „Cânepiște”;
8-11 – Sângeorzu Nou „Livada Intensivă”

Planşa XXIX Sărăţel „Cetate”

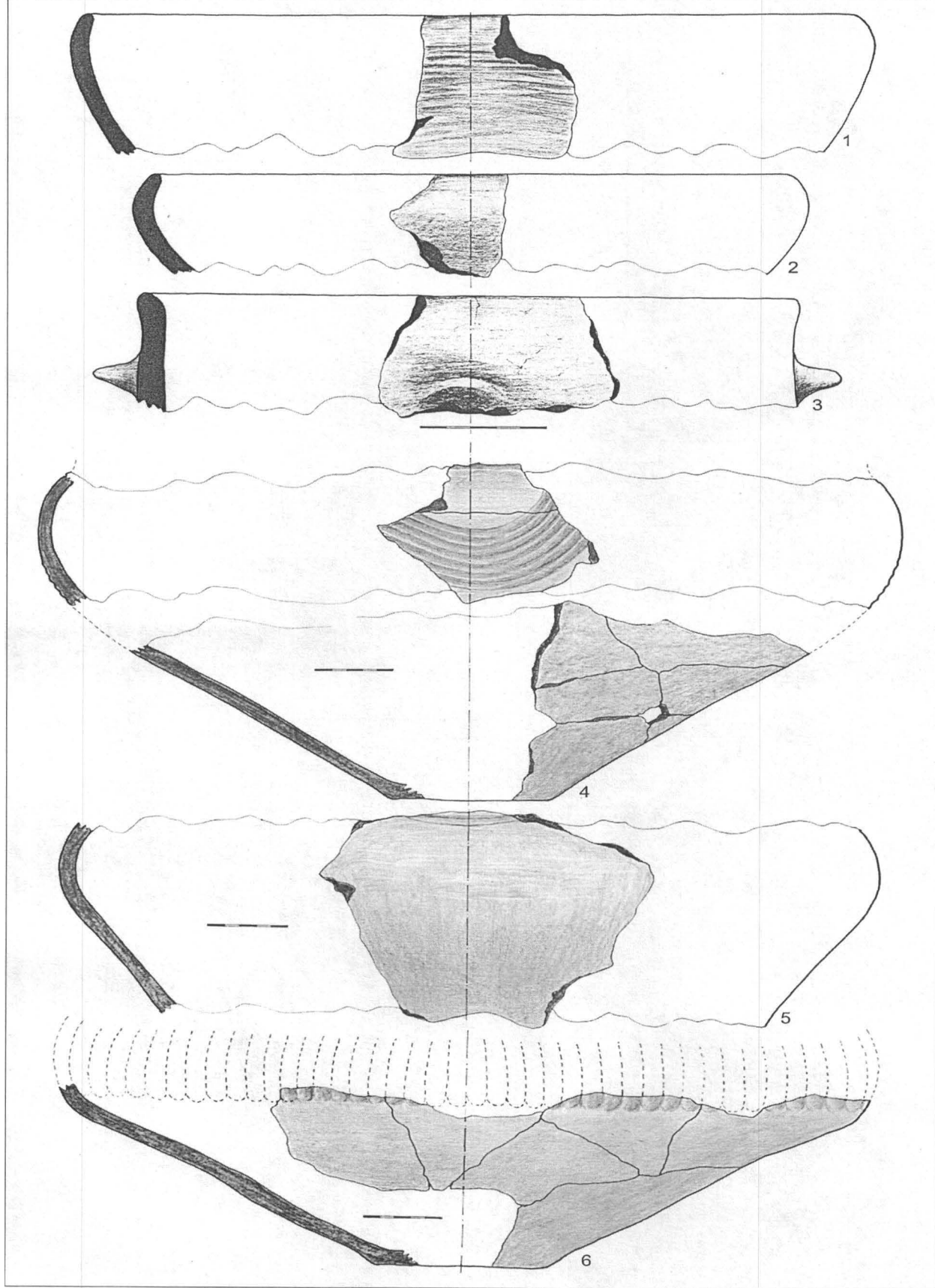

Planşa XXX Sărăţel „Cetate”

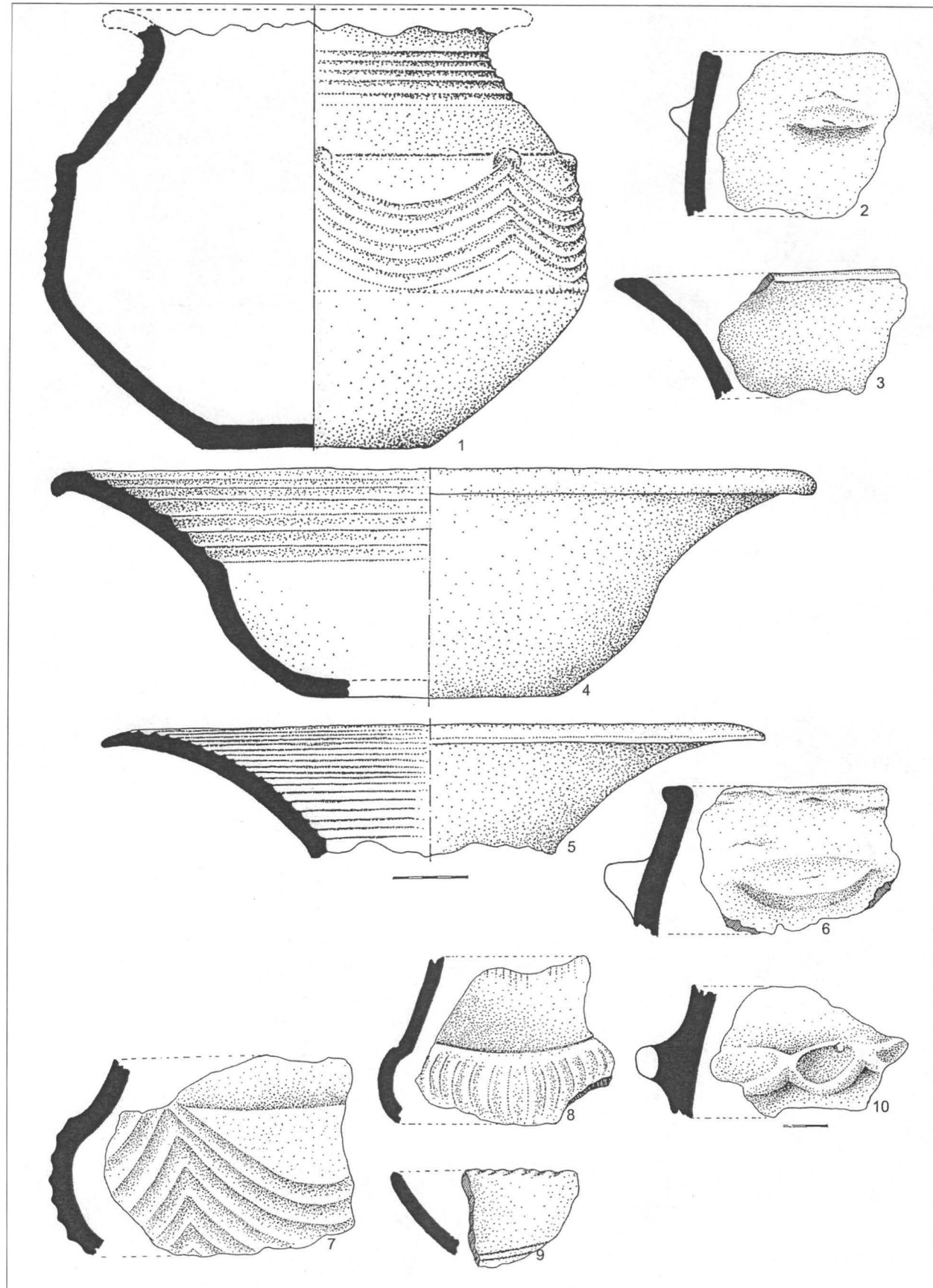

Planșa XXXI

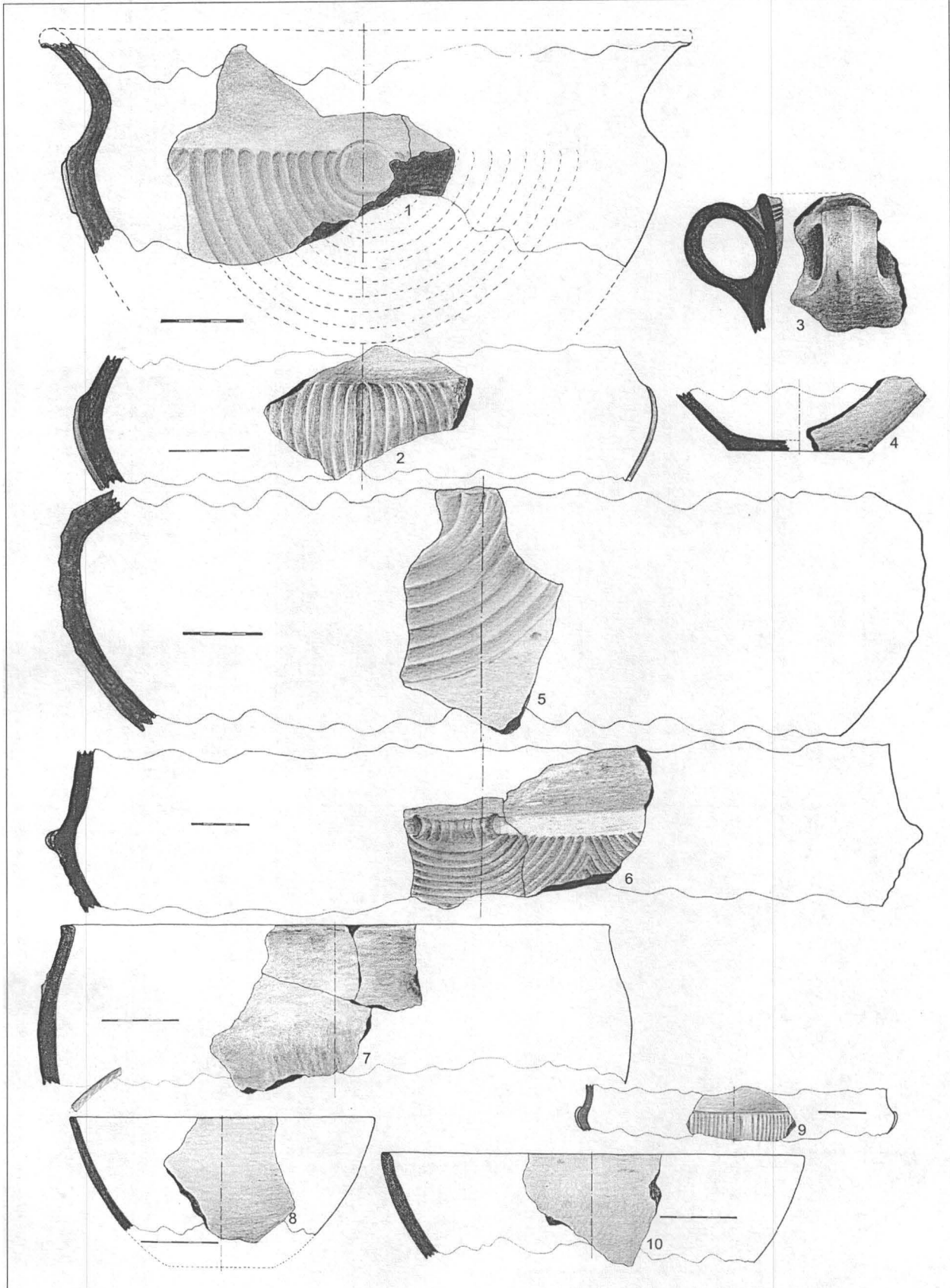
1 - Sărățel „Cetate”; 2 – Reteag; 3 – Stupini „Cimitirul de animale”;
4 – jud. Bistrița-Năsăud

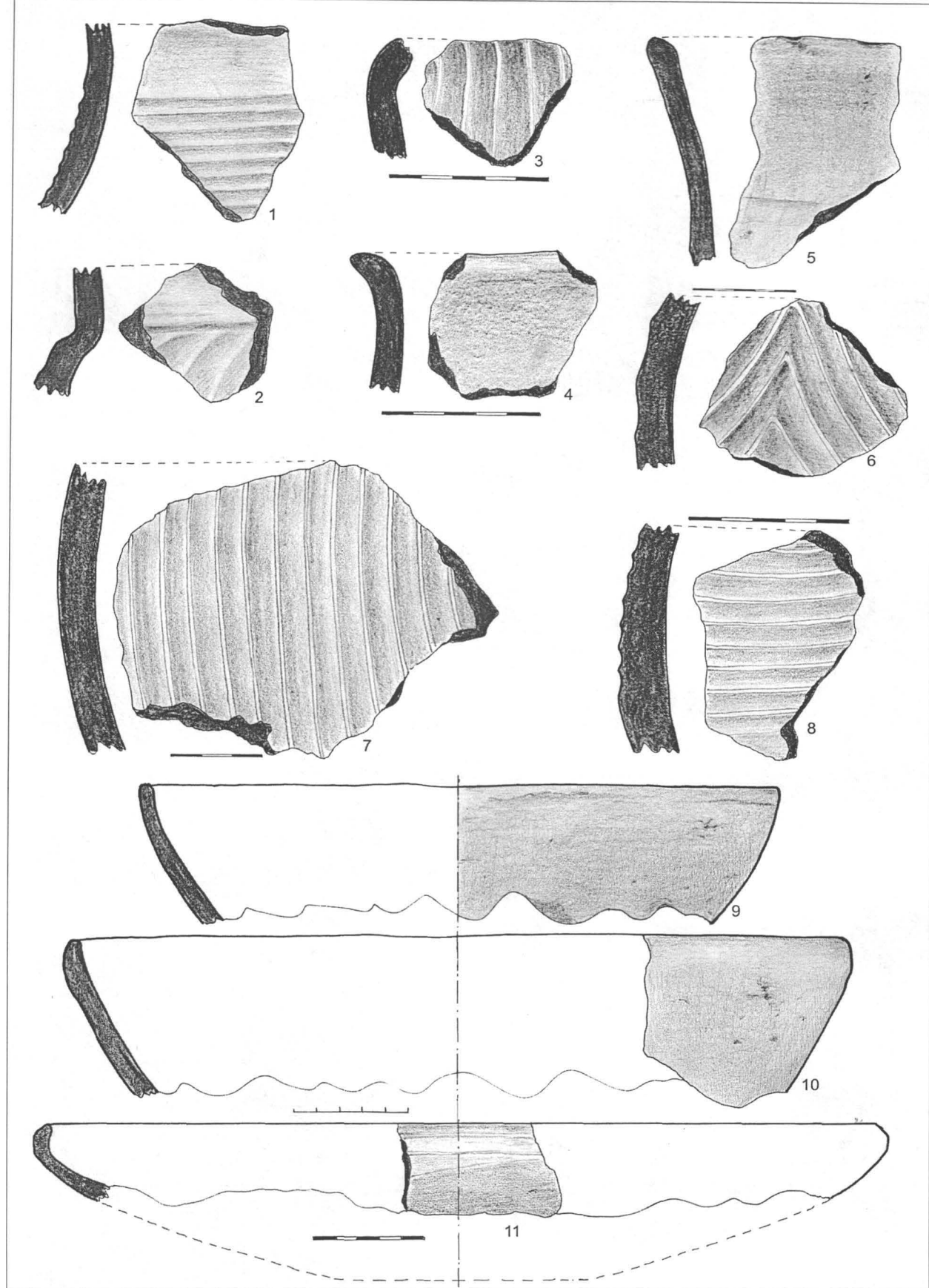
Planșa XXXII Stupini „Fănațele Archiudului”

Planşa XXXIII Stupini „Fănațele Archiudului”

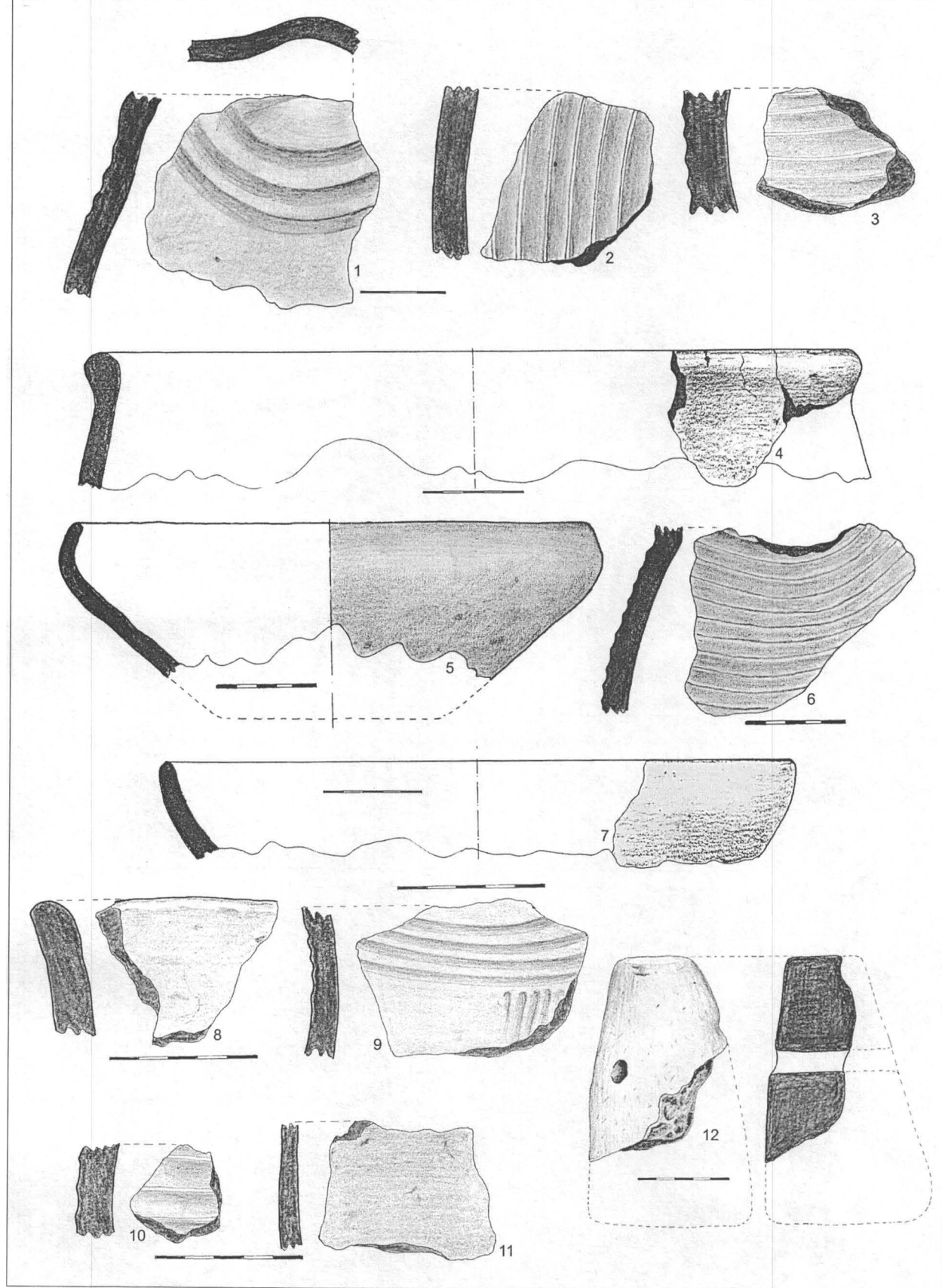

Planşa XXXIV Stupini „Fânațele Archiudului”

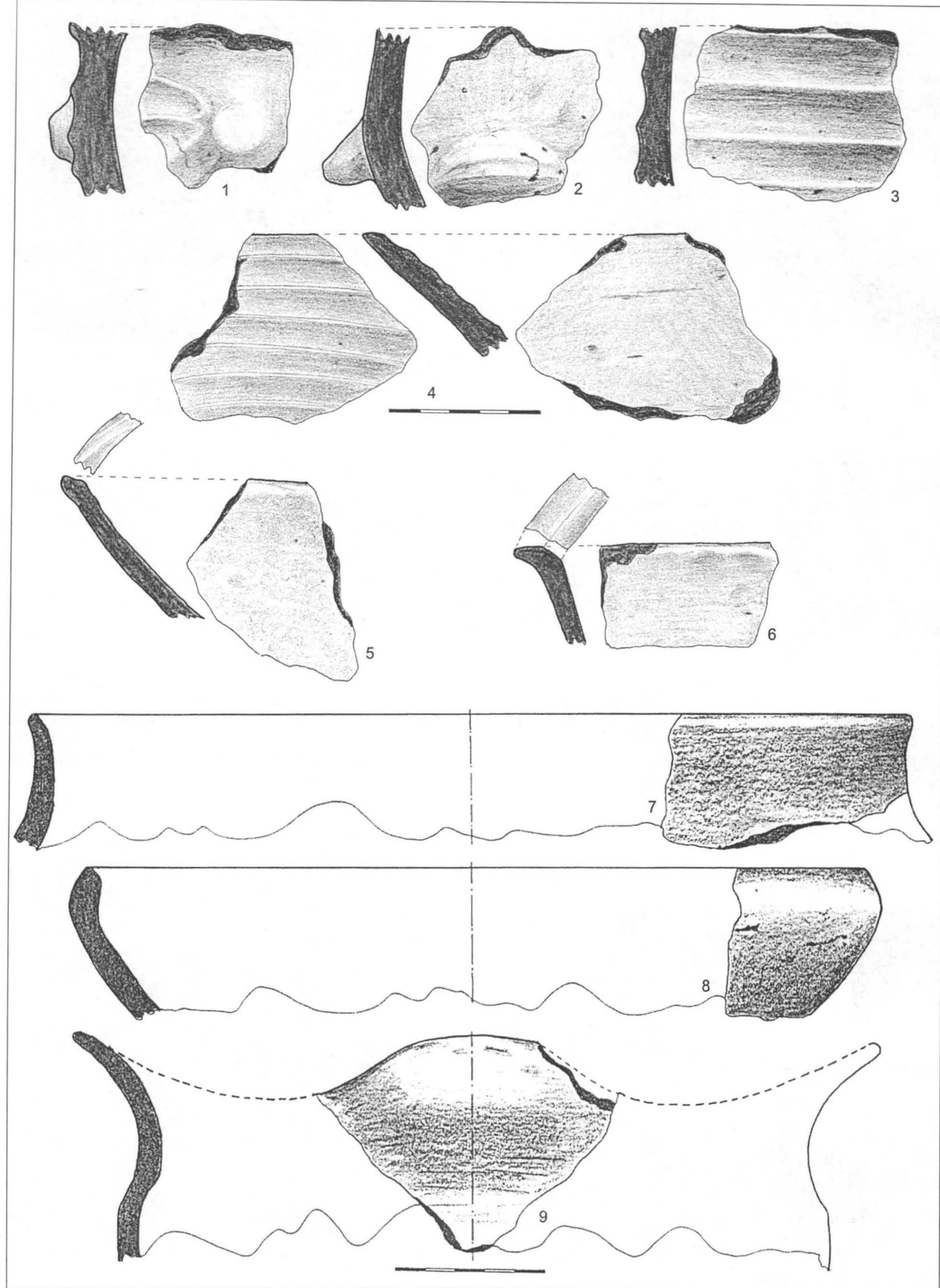

Planșa XXXV

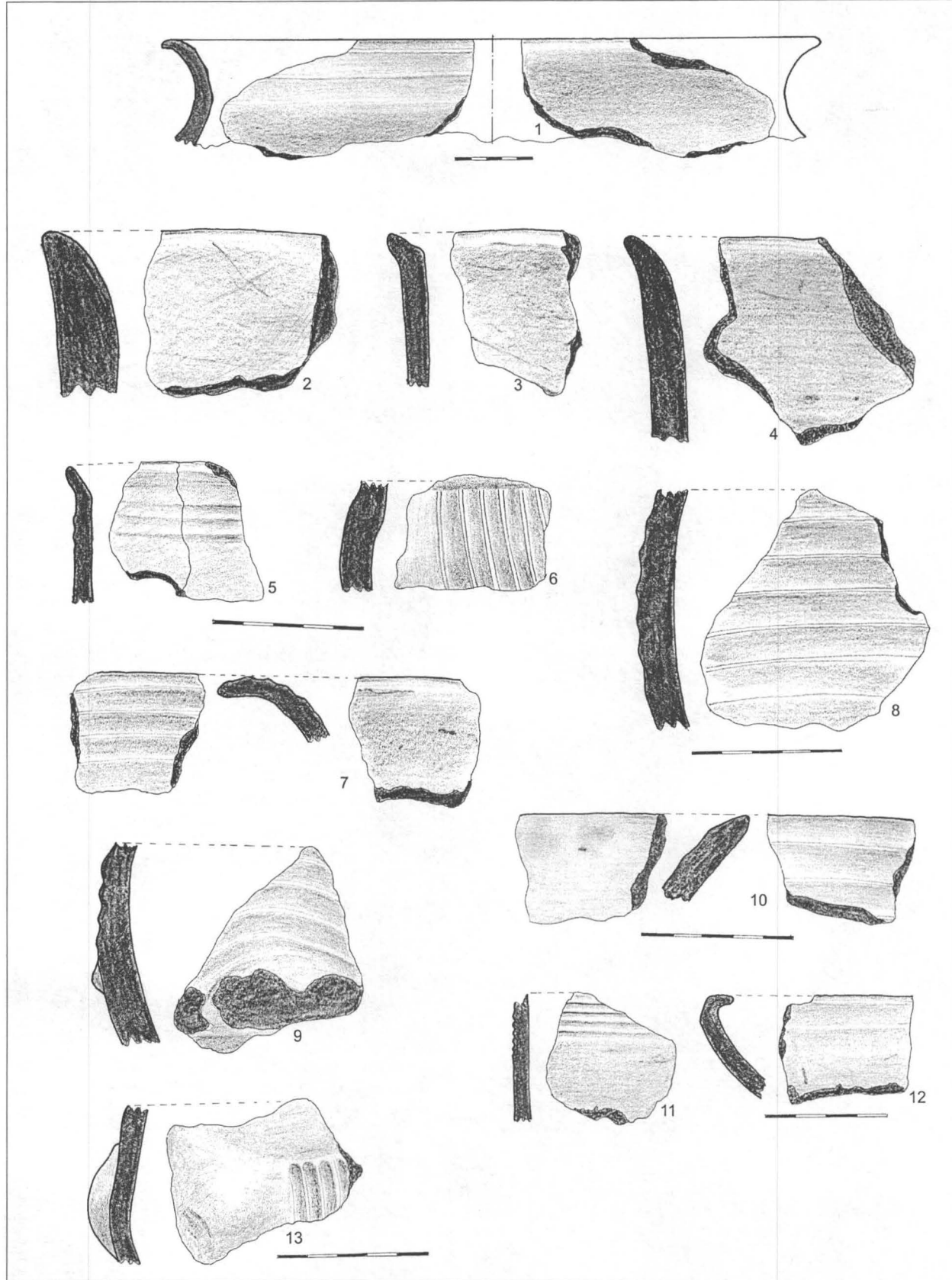
1,2 – Silivașu de Câmpie „Biserica de lemn”; 3 – Șieu Măgehrus „Cetate”;
4 – Șieu „Oșăle”; 5-11 – Șieu Măgheruș „Hederiș”

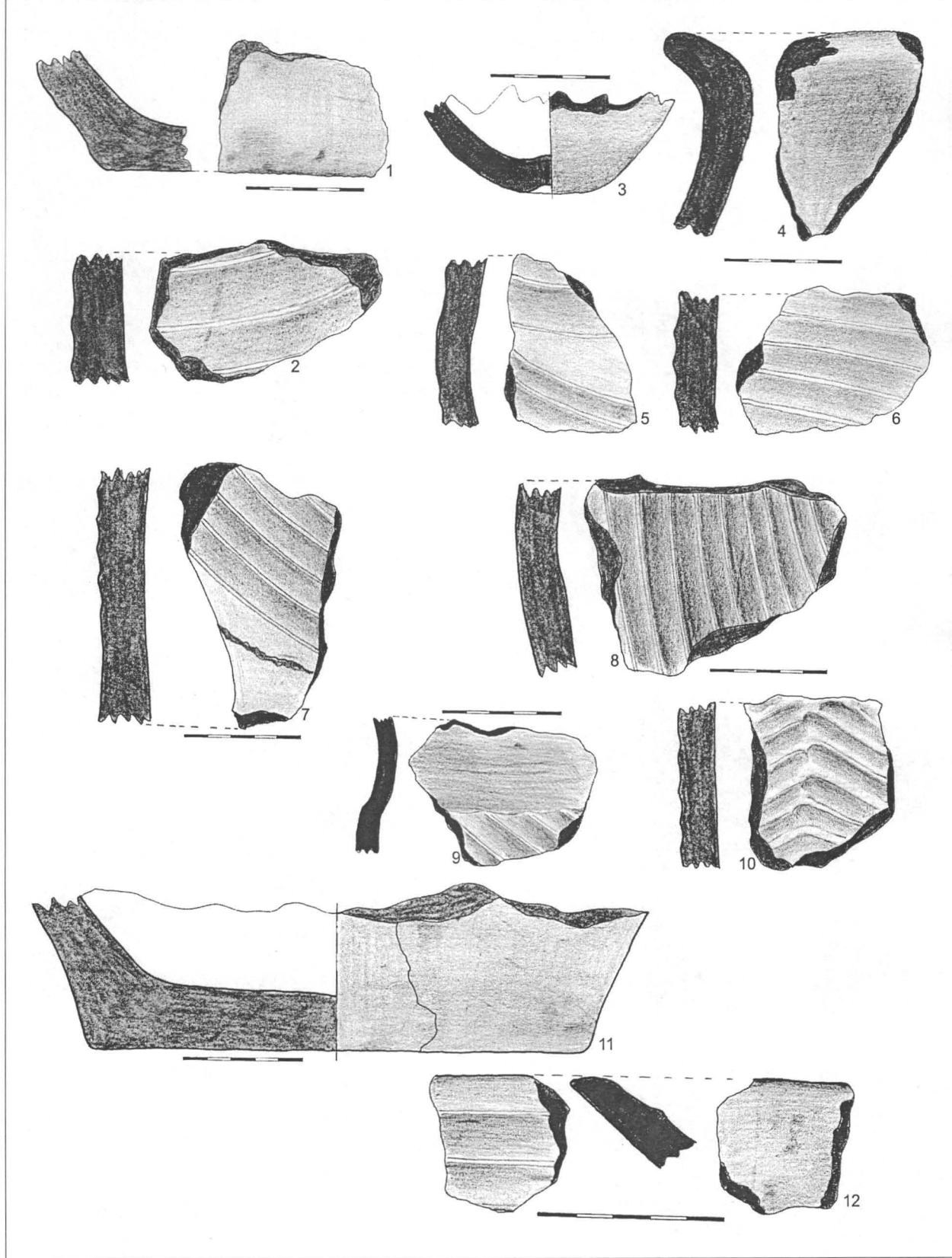
Planșa XXXVI 1-3,7 – Șintereag „Cremene”; 4 – Șintereag „Bolomba”; 5,6,8-12 – Șintereag „Livada Intensivă”

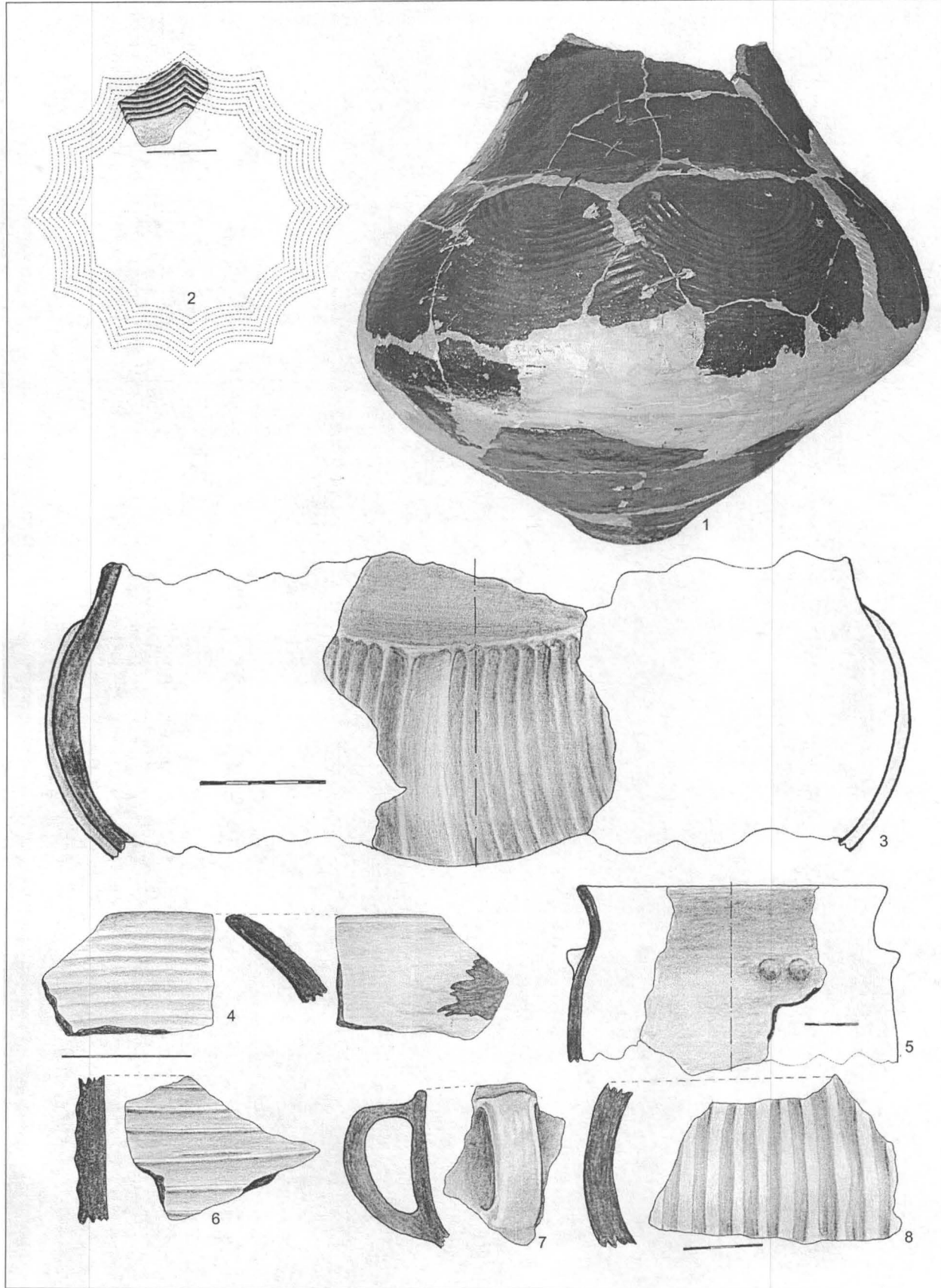
Planșa XXXVII Șintereag „Livada Intensivă”

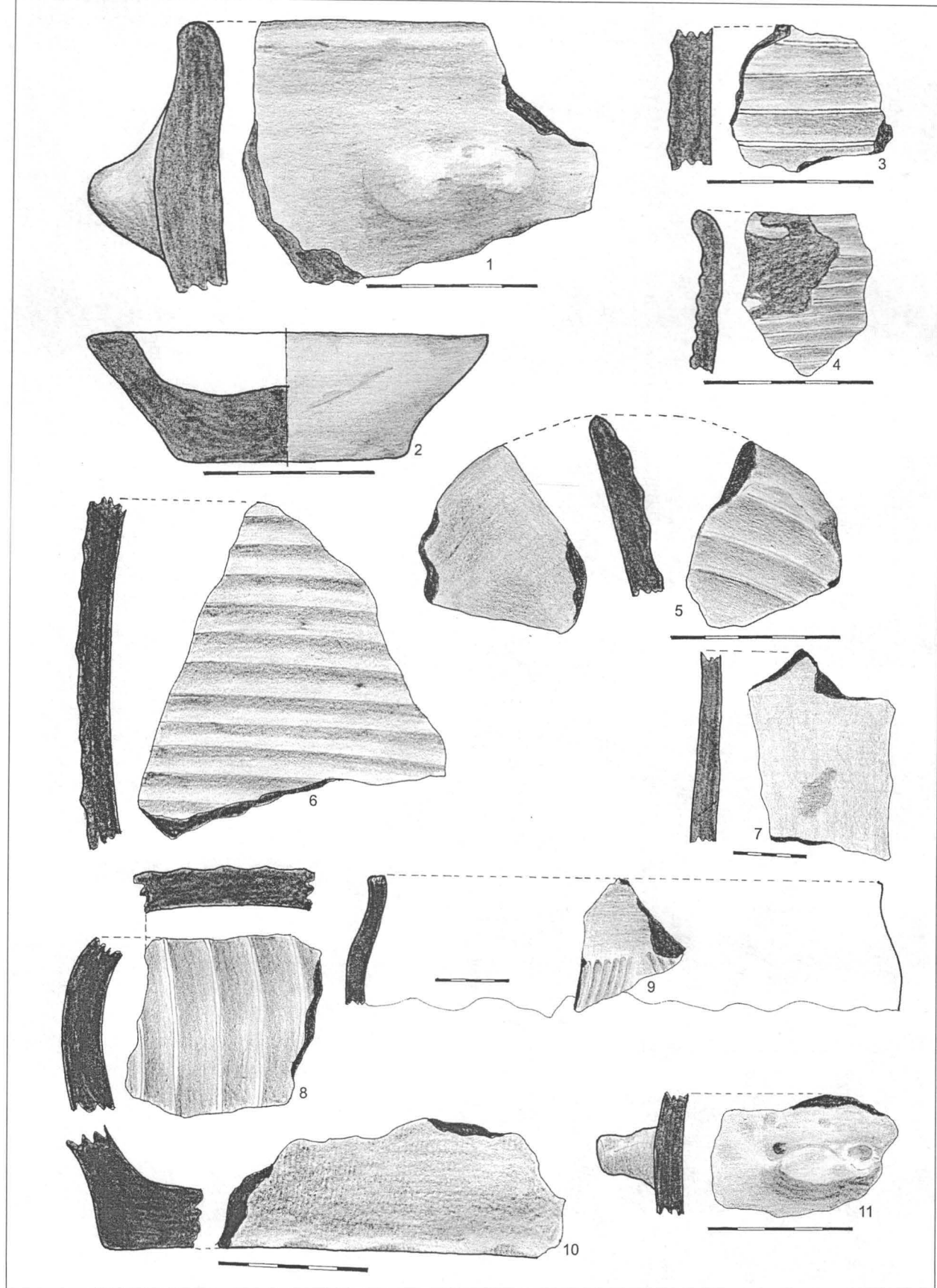
Planșa XXXVIII Șopteriu „Mireș”

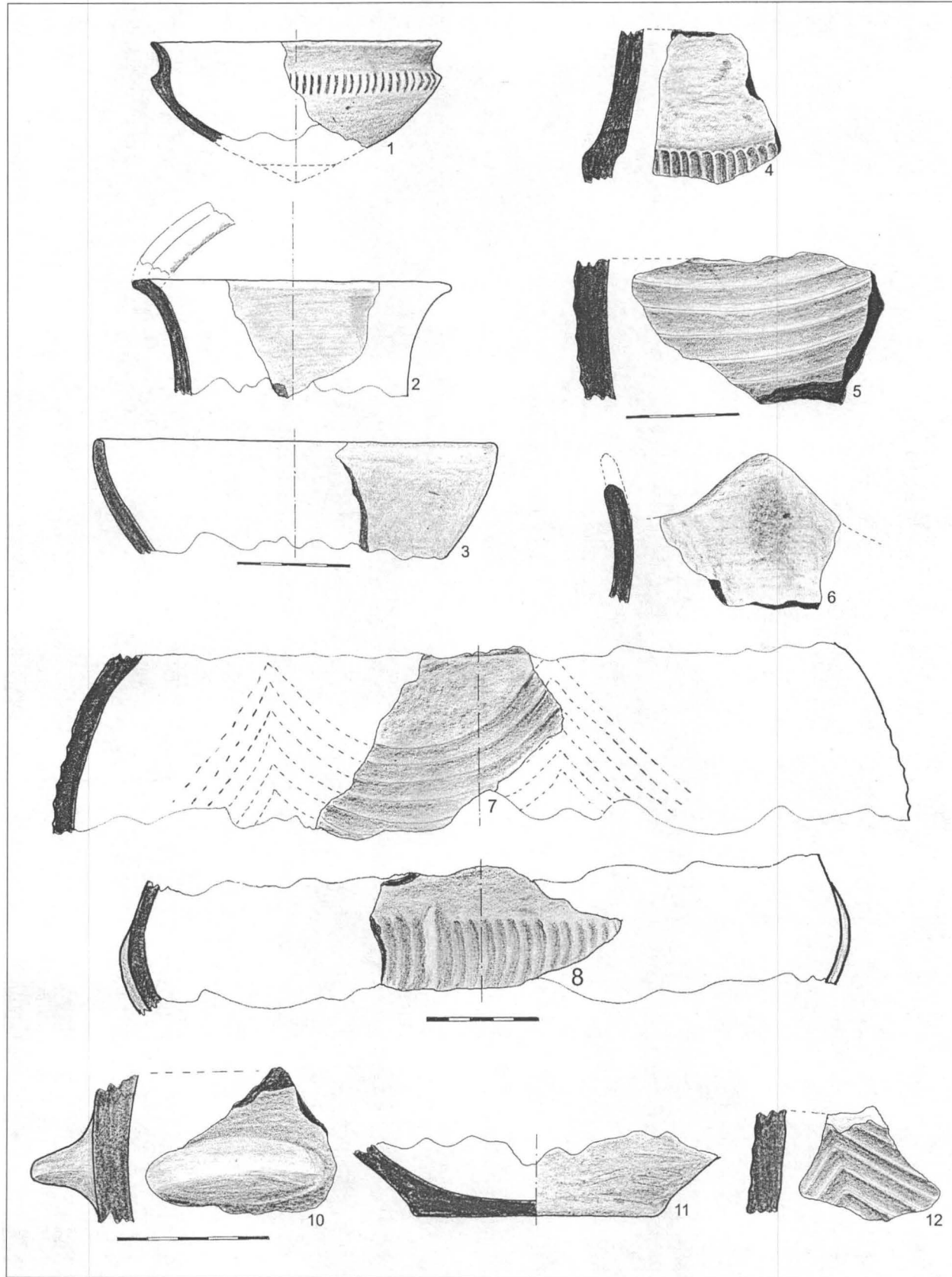
Planșa XXXIX 1-6 – Țăgșoru „Grajdurile IAS”; 2,7 – Țagu „După Dos”; 8-11 – Țagu „La Simionca”; 12 – Țigău „Grădina lui Kissfaludy”

Planşa XL 1 – Vermeş „Căminul Cultural”; 2-8 – Vermeş „Pe Poiană”

Planșa XLI 1-5 – Vișoara „Livada Intensivă”; 6,8,10 – Vița „Borzaș”; 7,9,11 – Vița „La sud de sat”

Planșa XLII Visuia „Tăul Țagului”

